

Niniejszy katechizm przekształcono do formy elektronicznej bez jakiegokolwiek ingerencji w treść tekstu. .Mieczysław Ustrzycki.

K A T E C H I Z M

NAUKI KATOLICKIEJ

(opracowany według Ks. Bpa E. Likowskiego i Ks. W. Gadowskiego z uwzględnieniem najważniejszych określeń katechizmowych uzgodnionych przez Episkopat w Polsce 15. IV. 1948).

uznany przez Komisję Szkolną Episkopatu Nr 15 z dnia 25. VI. 1959 r.

WYDANIE DZIESIĄTE



WARSZAWA — 1963 WYDAWNICTWO SIÓSTR LORETANEK - BENEDYKTYNEK
R E I M P R I M A T U R

Warszawa, dnia 4 kwietnia

1963 roku Nr 2095/K/63.

Notariusz
Ks. St. Niczyperowicz

Wikariusz Generalny
Ks. Stefan Piotrowski

Nakład 20.000. Ark. wyd. 10,5, ark. druk. 12. Papier druk. sat. kl. V, g 70, 61X86 z fabryki pap. we Włocławku. Oddano do składania 1. IV. 1963 roku. Podpisano do druku 19. VI. 1963 roku. Druk ukończono w sierpniu 1963 r. Nr zamówienia 90. L-5. Cena zł. 15.—

Drukarnia Loretańska, Warszawa 4. ul. Józefa Sierakowskiego 6.

SPIS RZECZY

Pacierz.....	3	(4 w dokumencie elektronicznym)
Porządek życia chrześcijańskiego	8	(7)

KATECHIZM SZCZEGÓŁOWY

Wstęp	11	
1.O Objawieniu Bożym.....	12	(9)
2.O Piśmie św. i Ustnym Podaniu (Tradycji) . . .	13	(10)
3.Najważniejsze prawdy naszej Wiary.....	15	

CZĘŚĆ PIERWSZA SKŁAD APOSTOLSKI

I. O BOGU OJCU

Artykuł pierwszy.....	18	(11)
1.P. Bóg jest Panem wielkim i mądrym.....	18	(12)
2.P. Bóg jest Ojcem dobrym i s p r a w i e d l i w y m	20	
3.P. Bóg jest jeden w Trzech Osobach.....	22	(15)
4.P. Bóg jest Stworzycielem i Opiekunem ś w i a t a . . .	23	(16)
5.P. Bóg stworzył Aniołów.....	25	
6.P. Bóg stworzył ludzi.....	26	(18)
7.P. Bóg obiecał zesłać Odkupiciela.....	28	(19)

II. O JEZUSIE CHRYSTUSIE, SYNU BOŻYM

Artykuł drugi.....	30	(21)
i		
Artykuł trzeci.....	33	(22)
1.Tajemnica wcielenia Syna Bożego.....	33	(23)
2.Życie Pana Jezusa.....	34	(24)
Artykuł czwarty.....	38	(26)
Artykuł piąty.....	42	(28)
Artykuł szósty.....	44	(29)
Artykuł siódmy.....	46	(31)

III. O DUCHU ŚWIĘTYM

Artykuł ósmy.....	49	(32)
-------------------	----	------

IV. O KOŚCIELE CHRYSTUSOWYM

Artykuł dziewiąty.....	51	(33)
1.Założenie Kościoła i jego ustrój	51	
2.Działalność Kościoła.....	54	(35)
3.Nieomyślność Kościoła.....	55	(36)
4.Znamiona Kościoła Chrystusowego	57	(38)
5.Świętych Obcowanie.....	59	(39)
Artykuł dziesiąty.....	61	(40)

V. O RZECZACH OSTATECZNYCH

Artykuł jedenasty.....	62	(41)
Artykuł dwunasty.....	63	(42)
Powtórzenie Składu Apostolskiego.....	65	(43)

CZĘŚĆ DRUGA

I. O DZIESIĘCIU PRZYKAZANIACH BOŻYCH

Pierwsze przykazanie.....	68	(44)
1.O wierze	70	(45)
2.O nadziei	72	(47)
3.O czci Matki Boskiej i Świętych	74	(48)
Drugie przykazanie.....	77	(50)
Trzecie p r z y k a z a n i e	79	(52)
Czwarte^ przykazanie.....	81	(53)
Piąte przykazanie.....	84	(54)
Szóste i dziewiąte przykazanie	87	(56)
Siódme i dziesiąte p r z y k a z a n i e	89	(57)

Osme przykazanie.....	9 1 (5 8)
Powtórzenie dekalogu.....	94 (60)

II- O PRZYKAZANIACH MIŁOŚCI BOGA I BLIŹNIEGO

1. Przykazanie miłości Pana Boga.....	95(61)
2. Przykazanie miłości siebie s a m e g o	9 7 (6 2)
3. Przykazanie miłości bliźniego.....	98 (62)
III.O PRZYKAZANIACH KOŚCIELNYCH.....	102

IV.O DOBRYCH UCZYNKACH, CNOTACH I DOSKONAŁOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

1. Dobre uczynki	107 (68)
2. Cnoty boskie i obyczajowe.....	108 (69)
3. Doskonałość chrześcijańska.....	111 (70)

V. O ZŁYCH UCZYNKACH CZYLI GRZECHACH

1.Grzech śmiertelny i powszedni.....	114 (72)
2.Rodzaje grzechów	116 (73)

CZĘŚĆ TRZECIA O ŁASCE BOŻEJ I ŚRODKACH DO JEJ NABYCIA I. ŁASKA BOZA

UCZYNKOWA.....	120 (75)
----------------	----------

II.ŁASKA UŚWIĘCAJĄCA.....	121 (76)
---------------------------	----------

III.O SAKRAMENTACH ŚWIĘTYCH

Chrzest święty.....	124 (77)
B i e r z m o w a n i e	127(79)
Najświętszy. Sakrament Ołtarza.....	129(80)
1. Obecność Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie	130
2. O Ofierze Mszy św	133 (85)
3. Obrzędy Mszy św.....	135(85)
4. O Komunii św... ..	138(88)
5. Przygotowanie do Komunii św.	139(94)
Sakrament Pokuty	141(90)
1.Rachunek s u m i e n i a	142(91)
2.Za l z a g r z e c h y	1 4 3 (9 1)
3.Postanowienie p o p r a w y	146(92)
4.Sповідь.....	147(93)
Sposób spowiadania się	149(94)
5.Zadośćuczynienie.....	150(94)
6.O odpustach	1 5 1 (9 6)
7.Ostatnie Namaszczenie	153(97)
Kapłaństwo.....	155(98)
Małżeństwo.....	156 (99)

O Sakramentach św. w ogólności.....	159 (100)
-------------------------------------	-----------

-IV. SAKRAMENT ALI A	160 (101)
----------------------------	-----------

V. O MODLITWIE	162 (102)
----------------------	-----------

O Modlitwie Pańskiej.....	164 (103)
O Pozdrowieniu Anielskim.....	167 (104)
Sposób odmawiania różańca.....	169 (105)

"VI. O OBRZĘDACH KOŚCIELNYCH, PROCESJACH I PIELGRZYMKACH 173

Zakończenie	174 (109)
Katechizm pamięciowy.....	175 (109)

DODATEK

Przygotowanie do Spowiedzi.....	178 (110)
Ministrantura	183
Spis rzeczy	189



ZNAK KRZYŻA ŚWIĘTEGO W Imię Ojca i Syna i Ducha świętego. Amen.

MODLITWA PAŃSKA

Ojcze nasz, który jesteś w niebie, święć się Imię Twoje. Przyjdź Królestwo Twoje. — Bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi. — Chleba naszego, powszedniego daj nam dzisiaj. I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom. — I nie wódź nas na pokuszenie — ale nas zbaw ode złego. Amen.

POZDROWIENIE ANIELSKIE

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławion Owoc żywota Twojego, Jezus. Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen.

SKŁAD APOSTOLSKI

Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. — Iw Jezusa Chrystusa, Syna Jego jedyne, Pana naszego — Który się poczęł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny — Umęczon pod ponckim Pilatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion. — Zstąpił do piekiel, trzeciego dnia zmartwychwstał. Wstąpił na niebios, siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych. — Wierzę w Ducha świętego święty Kościół powszechny — świętych obcowanie Grzechów odpuszczenie Ciała zmartwychwstanie — żywot wieczny. Amen.

DZIESIĘĆ PRZYKAZAŃ BOŻYCH

Jam jest Pan Bóg twój, którym cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli:

4.Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną.

5.Nie będziesz brał Imienia Pana Boga twego na daremno.

6.Pamiętaj, abyś dzień święty święcił.

7.Czczij ojca i matkę swoją, abyś długo żył i dobrze ci się powodziło na ziemi.

8. Nie zabijaj.
9. Nie cudzołóż.
10. Nie kradnij.
11. Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu.
12. Nie pożądaj żony bliźniego swego.
13. Ani żadnej rzeczy, która jego jest.

DWA PRZYKAZANIA MIŁOŚCI

„Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca swego, z całej duszy swojej i ze wszystkich sił swoich, a bliźniego swego jak siebie samego.”

KRÓTKIE WESTCHNIENIA POBOŻNE (Akty strzeliste)

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus. — Na wieki wieków. Amen. *(300 dni odpustu).*

Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi świętemu, jak było na początku, teraz, zawsze i na wieki wieków. Amen. *(500 dni odp.).*

Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu. *(500 dni odpustu).*

O Maryjo, bez grzechu poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy! *(300 dni odpustu).*
Najświętsze Serce Jezusa zmiłuj się nad nami! *(500 dni odp.).*

Jezu, Boże mój, uwielbiam Cię obecnego w tym Sakramencie miłości. *(300 dni odpustu).*

Wieczny odpoczynek racz im dać Panie, a światłość wiekuista niechaj im świeci. Niech odpoczywają w pokoju. Amen. *(Z dodaniem Ojciec nasz i Zdoroczań Maryjo — odpust 3 lat).*

1. AKT WIARY

Wierzę w Ciebie, Boże żywy, W Trójcy jedyny, prawdziwy, Wierzę coś objawił, Boże,
Twe słowo mylić nie może.

1. AKT NADZIEI

Ufam Tobie, boś Ty wierny, Wszechmocny i miłosierny, Dasz mi grzechów odpuszczenie,
Łaskę i wieczne zbawienie.

2. AKT MIŁOŚCI

Boże, choć Cię nie pojmuję, Jednak nad wszystko miłuję, Nad wszystko, co jest
stworzone, Boś Ty dobro nieskończone. Boże, jak samego siebie, Wszystkich miłuję dla
Ciebie. Tym, co czynią mi przykrości, Odpuszczam dla Twojej miłości.

4. AKT ŻAŁU

Jezu, żałuję za złości, Jedynie dla Twojej miłości. Bądź miłościw mnie grzesznemu, Do
poprawy dążącemu.

5. AKT OFIAROWANIA

Myśli, słowa, sprawy, i cierpienia moje Ofiaruję, o Boże mój, na chwałę Twoją. Nie mnie, o Panie,
nie mnie, ale Twemu Bądź Imieniowi chwała najświętszemu!

MODLITWA PRZED JEDZENIEM

Błogosław Panie Boże nas i te dary, które z Twojej Opatrzności spożywać mamy. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

MODLITWA PO JEDZENIU

Dziękujemy Ci, Panie Boże, za te dary, któreśmy spożywali i za wszystkie dobrodziejstwa Twoje. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

MODLITWA PRZY SPOTKANIU KAPŁANA Z WIATYKIEM ŚWIĘTYM

(klęcząc z odkrytą głową mów)

Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament, teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen. *(Trzy razy).*

Jezu, bądź miłościw temu choremu i mnie grzesznemu w godzinę śmierci mojej. Amen. (Zdrowaś Maryjo...).

MODLITWA W POKUSACH

O Pani moja, o Matko moja! Tobie się całkiem oddaję. Pomnij, że Twój, strzeż mnie i broń mnie jako rzeczy i własności Swojej. Amen.

MODLITWA RANO, W POŁUDNIE I WIECZÓR

Anioł Pański zwiastował Pannie Maryi i poczęła z Ducha świętego. Zdrowaś Maryjo itd.

Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa Twego. Zdrowaś Maryjo itd.

A Słowo stało się Ciałem i mieszkało między nami. Zdrowaś Maryjo itd.

Módl się za nami święta Boża Rodzicielko!

Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych!

M ó d l m y s i ę :

Łaskę Twoją, prosimy Cię, Panie, racz wlać w serca nasze, abyśmy za zwiastowaniem anielskim Wcielenie Chrystusa, Syna Twego poznali, a przez Mękę Jego i krzyż do chwały zmartwychwstania byli doprowadzeni. Przez tegoż Chrystusa, Pana naszego. Amen. (Odpust 10 lat).

W czasie wielkanocnym (zamiast Anioł Pański mówi się):

Królowo nieba, wesel się, Alleluja!

Albowiem, któregoś nosić zasłużyła, Alleluja!

Zmartwychwstał, jak powiedział, Alleluja!

Módl się za nami do Boga, Alleluja!

Raduj się i wesel Panno Maryjo. Alleluja!

Bo zmartwychwstał Pan prawdziwie.)Alleluja!

M ó d l m y s i ę :

Boże, któryś przez zmartwychwstanie Syna Twego, a Pana naszego Jezusa Chrystusa świat uweselić raczył, daj nam, prosimy, abyśmy przez Matkę Jego, Maryję Pannę, radości żywota wiecznego dostąpili. Przez tegoż Chrystusa, Pana naszego. Amen.

MODLITWA PIĄTKOWA (o godzinie trzeciej po południu).

Kłaniamy Ci się Panie Jezu Chryste i błogosławimy Tobie, żeś przez krzyż i mękę Swoją odkupił świat.

Któryś za nas cierpiał rany, Jezu Chryste, zmiłuj się nad nami! *(Trzy razy).*

SUPLIKACJE (Westchnienia błagalne).

Święty Boże, Święty Mocny, Święty Nieśmiertelny zmiłuj się nad nami! *(Trzy razy).*

Od powietrza, głodu, ognia i wojny wybaw nas Panie! *(Trzy razy).*

Od naglej a niespodziewanej śmierci zachowaj nas Panie! *(Trzy razy).*

My grzeszni Ciebie, Boga, prosimy, wysłuchaj nas Panie! *(Trzy razy).*

Jezu przepuść, Jezu wysłuchaj, o Jezu, zmiłuj się nad nami ! *(Trzy razy).*

Matko uproś, Matko przebłagaj, o Matko, przyczyni się za nami!(Trzy razy).

MODLITWA DO ŚWIĘTEGO ANIOŁA STRÓŻA

Aniele Boży, Stróžu mój, Ty zawsze przy mnie stój, Rano, wieczór, we dnie, w nocy Bądź mi zawsze ku pomocy! Strzeż duszy i ciała mego
I zaprowadź mnie do żywota wiecznego. Amen.

MODLITWA PRZED KAZANIEM

Duchu święty, przyjdź, prosimy, Twojej Łaski nam trzeba.
Niech w nauce postąpimy, objawionej nam z nieba.
Niech ją pojmiem z łatwością, utrzymamy z stałością,
A jej światłem oświeceni, w dobrym będziemy utwierdzeni.

7

PORZĄDEK ŻYCIA CHRZEŚCJAŃSKIEGO

C o d z i e n n i e :

Wstawaj zawsze wedle możliwości o jednej i tej samej godzinie

1. Po przebudzeniu przeżegnaj się i mów: Jezu, Maryjo, Józefie święty! Wam oddaję duszę i ciało moje w opiekę Waszą Przenajświętszą!

2. Podczas ubierania zachowaj się skromnie i przyzwoicie.

3. *Uklękniij przed obrazem Pana Jezusa lub Matki Boskiej, wspomnij na obecność Bożą, wzbudź dobrą intencję na cały dzień, „Boskie Serce Jezusa ofiaruję Ci przez Niepokalane Serce Najświętszej Maryi Panny wszystkie modlitwy, sprawy i krzyże dnia dzisiejszego i chcę wszystko czynić ku większej czci i chwale Twojej. Pragnę dostąpić wszystkich odpustów, do których dzisiaj mieć będę sposobność” i zmów poranny pacierz.*

4. Jeżeli możesz, staraj się być na Mszy św. i podczas niej (albo w innym czasie) oddaj się choć przez krótki czas rozmyślaniu prawd Bożych. Możesz np. odmówić sposobem rozmyślania Ojciec nasz (patrz: O Modlitwie Pańskiej), Zdrowaś Maryja, Skład Apostolski i Dziesięć przykazań Bożych itp.

5. Rano, w południe i wieczorem odmów Anioł Pański. Nie opuszczaj też modlitwy lub przynajmniej znaku Krzyża świętego przed jedzeniem i po jedzeniu.

6. Pracuj sumiennie, zwłaszcza w zakresie obowiązków swego stanu. Na początku pracy przeżegnaj się i ofiaruj ją Panu Bogu.

7. Staraj się odmówić pobożnie jedną cząstkę Różańca św. lub przynajmniej jeden dziesiątek, odwiedzić Najświętszy Sakrament i odczytać uważnie ustęp z pisma św. lub z książki religijnej.

8. W powodzeniu dziękuj Panu Bogu, a w niepowodzeniu nie upadaj na duchu, ale przyjmuj je jako pokutę za swoje grzechy.

9. Codziennie staraj się zrobić coś dobrego bliźniemu. „Przyjaciele, dzień straciłem” — mówił rzymski cesarz, Tytus, jeśli w ciągu dnia nikomu dobrodziejstwa nie wyświadczył.

10. Unikaj okazji do grzechu, odrzucaj złe myśli pracą i modlitwą.

11. Pacierz wieczorny rozpocznij od rachunku sumienia, wzbudź akty wiary, nadziei, miłości i żalu i dodaj zwyczajne modlitwy.

„Jeśli kto chce być uczniem Moim, niech weźmie krzyż swój i naśladuje Mnie” (Mt 16, 24).

C o t y d z i e ń :

1. W każdą niedzielę i święto bądź koniecznie na całej Mszy świętej i na kazaniu. W niedzielę i święta nie wykonuj ciężkich prac, staraj się być na nieszporach i przeczytać jakąś książkę religijną (Pismo święte), słowem, poświęć niedzielę Panu Bogu i bliźniemu, zwłaszcza swej rodzinie.

Niedziela jest również dniem wypoczynku i godziwej rozrywki, ale nie dniem grzechu i obrazy Pana Boga.

Co piątek uczcij śmierć Pana Jezusa modlitwą: „Kłaniamy Ci się Panie Jezu Chryste i błogosławimy Tobie, żeś przez krzyż i mękę Swoją odkupił świat”. „Któryś za nas cierpiał rany...” (3 razy). Nie zapominaj, że w piątki całego roku obowiązuje cię abstynencja (czyli wstrzymanie się od potraw mięsnych).

Co miesiąc:

Przystępuj raz w miesiącu np. w pierwszy piątek miesiąca do spowiedzi i Komunii św. wedle możliwości u tego samego spowiednika. Dla zapewnienia sobie łaski Najświętszego Serca Pana Jezusa i opieki Najświętszej Maryi Panny, zwłaszcza w godzinę śmierci, przystępuj przez dziewięć pierwszych piątków bez przerwy do Komunii św. Wprowadź w swe życie częstą np. niedzielną Komunię św. i pracuj stale nad pozbyciem się wad, a nabyciem potrzebnych cnót.

Co roku:

1. a) Dzień swoich imienin,
 1. rocznicę pierwszej Komunii Św.,
 2. rocznicę przyjęcia Sakramentu Bierzmowania,dzień imienin twoich rodziców lub rocznicę ich śmierci obchodź spowiedzią, Komunią św. i modlitwą.
2. W czasie wielkanocnym idź koniecznie do spowiedzi i Komunii św.
3. **Do większych świąt możesz przygotować się nowenną czyli stałymi modlitwami przez dziewięć dni.**
4. Raz w roku weź udział w rekolekcjach (przede wszystkim w okresie Wielkanocy).

Uwaga:

Osobliwsze znaczenie ma częsta modlitwa rozmyślania. Duch Święty zapewnia: „W rozmyślaniu moim zapali się ogień” (miłości Bożej), a miłość ku P. Bogu jest doskonałością chrześcijańską. Najłatwiejszymi sposobami rozmyślania są: Nabożeństwo Drogi Krzyżowej i Różaniec. Korzystaj z nich pilnie, a oprócz tego posługuj się innymi książkami religijnymi. Czytaj Tomasza a Kempisa „O naśladowaniu Jezusa Chrystusa”. Obok Pisma św. Nowego Zakonu, zwłaszcza Ewangelii i Dziejów Apostolskich jest ta książka niezawodnym przewodnikiem na drodze do świętości nie tylko dla osób zakonnych, ale i świeckich.

I ten „Katechizm” może ci służyć za podstawę do rozmyślania, ale czytaj go uważnie i staraj się poznać głębiej daną prawdę wiary i pytaj sam siebie: jak dotąd postępowałem i co czynić postanawiam na przyszłość.

Miarą dobrej modlitwy jest szczerza poprawa życia i należyte spełnianie obowiązków swego stanu.

Proś Pana Boga o pomoc i wytrwałość, bo człowiek jest słaby i zmienny. „Kto umie dobrze się modlić, ten umie i dobrze żyć” (św. Alfons Liguori). A „kto w dobrym wytrwa do końca, ten zbawion będzie” (Mt 10, 22).

KATECHIZM SZCZEGÓŁOWY

WSTĘP

9

Gdy myślą cofać się będziemy wstecz — setki, tysiące i miliony lat — dojdziemy do chwili, kiedy nie było ani ludzi, ani aniołów, nie było słońca, księżyca, gwiazd, nie było lądów i mórz, nieba i ziemi, był tylko BÓG.

I rzekł BÓG: „NIECH SIĘ STANIE” i stało się wszystko. Samą myślą swoją i wolą uczynił czyli stworzył Pan Bóg cały świat. Ponieważ Pan Bóg stworzył wszystko, dlatego wszystko ma służyć Panu Bogu jako Najwyższemu Panu. Stworzenia nierozumne (gwiazdy, zwierzęta, rośliny itp.) spełniają zawsze to, do czego je Bóg przeznaczył czyli służą Panu Bogu i chwalą Go swoim istnieniem, swą pięknnością i mądrym urządzeniem. Stworzenia rozumne (tj. ludzie) mają chwalić Pana Boga i służyć Mu świadomie i dobrowolnie, a przez to mają osiągnąć szczęście wieczne w niebie.

„Kiedy ranne wstają zorze, Tobie ziemia, Tobie morze, Tobie śpiewa żywioł
wszelki: Bądź pochwalon Boże wielki.

A człowiek, który bez miary Obsypany Twymi dary, Coś go stworzył i ocalił, A czemuż
by Cię nie chwalił”.

1. Na co stworzył Pan Bóg człowieka?

Pan Bóg stworzył człowieka, aby Pana Boga znał, czcił, kochał i służył Mu, a przez to osiągnął szczęście wieczne,

2. Co należy czynić, aby osiągnąć szczęście wieczne? Aby osiągnąć szczęście wieczne, trzeba:

- a) wierzyć w to, co Pan Bóg objawił (Wiara),
- b) czynić to, co Pan Bóg nakazuje (Przykazania),
- c) starać się o Łaskę Bożą (Sakramenty Św., Msza Św., i modlitwa).

0tych trzech obowiązkach uczy nas religia katolicka.

Ucz się chętnie religii, abyś coraz lepiej poznawał Pana Boga
I swoje obowiązki religijne. Kto zna religię i według niej żyje, jest człowiekiem religijnym.

„Do wyższych rzeczy jestem stworzony” — mówił św. Stanisław Kostka, gdy go własny brat Paweł namawiał do grzesznych uciech światowych.

„Cóż pomoże człowiekowi chociażby cały świat zyskał, a na duszy swej szkodę poniósł” — mówi Pan Jezus.

3. Kto nam wskazuje drogę do nieba?

Drogę do nieba wskazuje nam Kościół katolicki, tj. papież i biskupi, a z ich polecenia kapłani i rodzice.

1. O OBJAWIENIU BOŻYM

Religia katolicka pochodzi od Pana Boga. Pan Bóg pouczał ludzi od samego początku o tym, co mają wiedzieć o Nim i co mają czynić, aby się dostać do nieba. To pouczenie Boże nazywamy **Objawieniem Bożym**.

Pan Bóg dawał ludziom objawienia swoje stopniowo. Najpierw wszystkim ludziom przez patriarchów (Adama, Noego). Jest to **Objawienie pierwotne**, którego ślady zostały także w podaniach wielu ludów.

Potem wybrał sobie Pan Bóg jeden naród (izraelski) i jemu dawał swe objawienia przez patriarchów izraelskich (Abrahama, Izaaka, Jakuba, Józefa, Mojżesza) i przez proroków. Jest to Objawienie żydowskie czyli *S t a r y T e s t a m e n t*.

Na koniec najdokładniej pouczał Pan Bóg wszystkich ludzi przez Syna swego, Jezusa Chrystusa i przez apostołów, w co mają wierzyć i co mają czynić, aby się dostać do nieba. Jest to *Objawienie chrześcijańskie*, albo *Nowy Testament*. Od śmierci ostatniego apostoła (św. Jana) niczego nowego Pan Bóg ludziom nie objawia.

*

Zapamiętaj, że Pan Bóg pouczał ludzi przez patriarchów i proroków, a na końcu przez Syna swego, Jezusa Chrystusa i przez apostołów.

10

4.O czym Pan Bóg ludzi nauczał?

Pan Bóg nauczał ludzi o tym, co powinni wiedzieć o Bogu i co czynić, aby się mogli dostać do nieba.

5.Czemu powinniśmy uznawać za prawdę wszystko, co Pan Bóg objawił?

Powinniśmy uznawać za prawdę, wierzyć we wszystko, co Pan Bóg objawił, bo Pan Bóg mylić się nie może.

2. O PIŚMIE ŚW. I USTNYM PODANIU (TRADYCJI)

Pan Jezus nauczał tylko ustnie, podobnie czynili i apostołowie. Ale niektórych z nich pobudził Duch Św. czyli natchnął, żeby spisali to, co głosili ustnie. I w Starym Zakonie pobudzał Duch Św. pewnych mężów, żeby spisywali to, co Pan Bóg objawiał. W ten sposób powstał zbiór ksiąg, który nazywamy Pismem świętym.

6.Co to jest Pismo Św.?

Pismo św. jest to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha świętego, które Kościół katolicki przechowuje i podaje jako Objawienie Boże.

Niejednokrotnie Pismo św. nazywamy B i b l i q , a niektóre Księgi Nowego Zakonu noszą miano E w a n g e l i i .

Wyraz „biblia” — z języka greckiego — znaczy: księgi.

Słowo „Ewangelia” — również z języka greckiego — znaczy dobra nowina.

Kościół święty orzekł, które księgi pisane były z natchnienia Ducha Świętego i czuwa nad tym, aby w nich nic nie zmieniono.

Nie czytaj nigdy takiego Pisma Św., ani nie kupuj takich książeczek do nabożeństwa (libelli precum), ani takich książek religijnych, na których biskup katolicki nie zaznaczy swego „Imprimatur” (wolno drukować) czy też „Auctoritate Ordinarius...” (za zezwoleniem biskupa Ordynariusza).

Pismo św. dzieli się na księgi Starego i Nowego Testamentu.

Stary Testament zawiera 45 ksiąg.

Nowy Testament zawiera 27 ksiąg, a mianowicie: 4 Ewangelie, (św. Mateusza, św. Marka, św. Łukasza i św. Jana), 1 Dzieje Apostolskie (św. Łukasza), 14 listów św. Pawła i 7 listów innych apostołów (tj. 2 św. Piotra, 3 św. Jana 1 św. Jakuba i 1 św. Judy Tadeusza) oraz Objawienie czyli Apokalipsę (św. Jana).

Całe Pismo św. liczy 72 księgi.

Kapłan całuje i niekiedy także okadza Ewangelię przy Mszy Św., wierni powstają na znak uszanowania, gdy kapłan czyta Ewangelię. Dawniej w Polsce rycerstwo wydobywało szable do połowy w czasie czytania Ewangelii na znak, że gotowe jest bronić wiary świętej.

W Piśmie św. Nowego Testamentu nie zostało jednak spisane wszystko, co Pan Jezus uczynił i czego nauczał. Św. Jan pisze przy końcu swej Ewangelii: „Wiele też innych znaków uczynił Jezus przed oczyma uczniów swoich, które nie są zapisane w tej księdze” (Jan 20, 30).

Znamy mimo to całą naukę Pana Jezusa, bo apostołowie podawali ją ustnie swoim następcom. Podawali więc i takie prawdy, których nie ma w Piśmie św. Tę naukę ustnie podaną nazywamy Tradycją czyli Podaniem Ustnym.

Co to jest Tradycja, czyli Podanie Ustne? Tradycja, czyli Podanie Ustne jest to zbiór objawionych prawd Bożych nie spisanych przez apostołów, które Kościół katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

Prawdy te podane ustnie spisali później uczniowie apostołów i ich następcy tak zwani Ojcowie Kościoła. Można je też poznać ze Składow Wiary, które powstały na soborach oraz z dawnych modlitw kościelnych i zabytków historycznych. Pismem św. i Podaniem Ustnym (Tradycją) opiekuje się -Kościół Chrystusowy. Pomaga mu w tym Duch Święty.

8. W co powinien wierzyć chrześcijanin katolik?

Chrześcijanin katolik powinien wierzyć w to wszystko, co Pan Bóg objawił, a Kościół do wierzenia podaje.

Wierzę w Ciebie Boże żywy, W Trójcy jedyny, prawdziwy. Wierzę, coś objawił, Boże, Twe słowo mylić nie może.

Słuchaj uważnie wyjątku z Ewangelii Św., który kapłan czyta- przed kazaniem lub egzortą. Pan Jezus mówi „Błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego i strzegą go” (Łk 11, 28).

3. NAJWAŻNIEJSZE PRAWDY NASZEJ WIARY

9. W czym są zawarte w krótkości prawdy, w które powinniśmy wierzyć?

Prawdy, w które wierzyć powinniśmy, są zawarte:

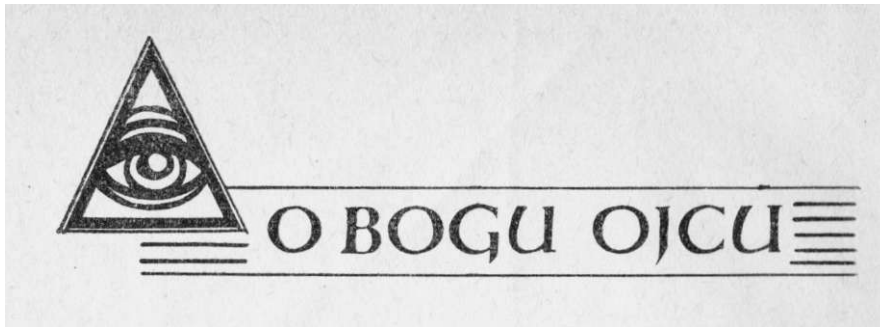
- a) w sześciu prawdach wiary,
- b) w dwunastu artykułach Składu Apostolskiego.

Wymień sześć prawd wiary:

- 1. Jest jeden Bóg.
- 2. Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza, a za złe karze.
- 3. Są trzy osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.
- 4. Syn Boży stał się Człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
- 5. Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
- 6. Łaska Boska jest do zbawienia konieczna

CZĘŚĆ I

SKŁAD APOSTOLSKI



12

Wymień dwanaście artykułów Składu Apostolskiego:

1. Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi.
2. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego jedynego, Fana naszego.
3. Który się począł z Ducha świętego, narodził się z Maryi Panny.
4. Umęczon pod ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umart i pogrzebion.
5. Zstąpił do piekiel, trzeciego dnia zmartwychwstał.
6. *Wstąpił na niebiosą, siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego.*
7. Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych.
8. Wierzę w Ducha świętego.
9. W święty Kościół powszechny, w świętych obcowanie.
10. W grzechów odpuszczenie.
11. W ciała zmartwychwstanie.
12. *W żywot wieczny. Amen.*

Artykuł pierwszy

„Wierzę w Boga, Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i
ziemi.”

1. BÓG JEST PANEM WIELKIM I MĄDRYM

Pana Boga nie możemy widzieć tak, jak widzimy ludzi. Możemy Go jednak poznać z tego, co uczynił i powiedział o Sobie.

O Bogu mówi świat otaczający nas. Jest on jakby księgą otwartą, na której jest wypisane Imię Boga. Nic nie powstaje bez przyczyny, a więc świat i porządek na świecie musi mieć swego Stwórcę. Jest nim Bóg wielki i mądry.

O Panu Bogu mówi sumienie czyli głos wewnętrzny. Gdy czynimy dobrze, sumienie nas chwali. Gdy źle czynimy, sumienie czyni nam wyrzuty, karci nas. Zły człowiek chętnie by się pozbył głosu sumienia, ale nie może, bo głos sumienia nie od samego człowieka pochodzi, ale od Pana Boga.

Najlepiej jednak poznajemy Pana Boga z tego, co Pan Bóg sam powiedział o sobie, czyli z Objawienia Bożego.

Pan Bóg ukazał się Mojżeszowi w krzaku gorejącym (II Mojż 3, 14)).

10. Od kogo Pan Bóg ma istnienie?

Pan Bóg istnieje sam przez się. Pan Bóg jest samoistny.

„Jam jest, Którym jest” — Jahwe — Istniejący (II Mojż 3, 14).

11. Jak dawno jest Pan Bóg?

Pan Bóg jest zawsze, nie miał początku i końca mieć nie będzie. Pan Bóg jest wieczny. Ludzie się zmieniają, poprawiają, kształcą, starzeją i umierają. Nie tak jest u Pana Boga. P a n B ó g
s i ę n i e z m i e n i a .

Pan Bóg nie cofa żadnej obietnicy, jaką daje ludziom (wierny). Nie zmieni ani jednego przykazania... „Niebo i ziemia przeminą, ale słowa moje nie przeminą” — powiedział Pan Jezus (Mt 24, 35).

13. Dlaczego Pana Boga nazywamy niezmiennym?

Pana Boga nazywamy niezmiennym, bo Pan Bóg nie zmienia się ani sam w sobie, ani w doskonałościach, ani w wyrokach swoich, ale zawsze jest ten sam.

Gdzie jest Pan Bóg?

Pan Bóg jest wszędzie — w niebie, na ziemi, na każdym miejscu: Pan Bóg jest wszędzie obecny.

Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary? Czego za dobrodziejstwa, którym nie masz miary? Kościół Cię nie ogarnie, wszędy pełno Ciebie: I w otchłaniach, i w morzu, na ziemi, i w niebie. („Hymn do Boga” Kochanowskiego)

Pan Bóg jest nawet i w piekle. Potępieni jednak nie oglądają Go, lecz tylko odczuwają Jego sprawiedliwość, dlatego nie cieszą się z Jego obecności.

Nie grzesz, bo nigdzie się przed Panem Bogiem ukryć nie zdołasz. Pamiętaj o obecności Bożej.

14. Dlaczego oczyma ciała nie możemy widzieć Pana Boga? Oczyma ciała nie możemy widzieć Pana Boga, bo Pan Bóg jest duchem (tzn. Pan Bóg ma rozum i wolną wolę, ale nie ma ciała).

Boże mocny, Boże cudów, Przenajświętszy Ojciec nasz, Co dla szczęścia wszystkich ludów, dobroć, moc i łaskę masz, Który widzisz serca drgnienie i najskrytsze myśli znasz, Racz wysłuchać me westchnienie — Przenajświętszy Ojciec nasz.

Pan Jezus znał myśli faryzeuszów, znał również proroctwa.

15. Co Pan Bóg wie?

Pan Bóg wie wszystko, co było, jest i będzie i co być może: zna nawet najskrytsze myśli nasze. **P a n B ó g j e s t w s z y s t k o w i e d z a c y .**

Gdy Pan Bóg stworzył świat nie potrzebował niczego poprawiać, bo wszystko było dobrze i mądrze obmyślane.

I ty namyśl się pierwszej, zanim zaczniesz co czynić. Roztropność jest cnotą główną i tak ważną, że bez niej żaden uczynek nie jest dobrym.

14

16. Jak Pan Bóg wszystko urządza?

Pan Bóg urządza wszystko najlepiej. **P a n B ó g j e s t n i e s k o ń c z e n i e m ą d r y .** (Stworzenie i urządzenie świata).

17. Co Pan Bóg może uczynić?

Pan Bóg może uczynić wszystko, co chce, bo **P a n B ó g j e s t w s z e c h m o c n y .**

**Wszechmocny Panie, wiekuisty Boże, Kto się Twym sprawom wydziwować może, Kto rozumowi, którym niezmierny Ten świat stworzony.
(Kochanowski: Psalterz Dawidów, psalm 8)**

Człowiek nie może dokonać wszystkiego, ale wiele dokona, jeśli pilnie pracuje i prosi Pana Boga o pomoc.

2. PAN BÓG JEST OJCEM DOBRYM I SPRAWIEDLIWYM

18. Czego Pan Bóg chce?

Pan Bóg chce tylko dobra, a złem brzydzi się nieskończenie. **P a n B ó g j e s t n a j s w i ę t s z y .**

„Nic zmazanego nie wnijdzie do Królestwa Bożego” (Obj 21, 27). „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądają” (Mt 5, 8).

Na ziemi czasem złym ludziom dobrze się powodzi, bo Pan Bóg wynagradza ich tu na ziemi za ich dobre czyny. Zupełną nagrodę lub karę wymierzy Pan Bóg dopiero po śmierci człowieka (Przypowieść o bogaczu i Łazarzu — Łk 16, 19).

19. Za co Pan Bóg wynagradza lub karze?

Pan Bóg wynagradza za wszystko dobre, a karze za wszystko złe według uczynków każdego. P a n B ó g j e s t s p r a w i e d l i w y .

20. Dlaczego Pana Boga nazywamy Ojcem najlepszym?

Pana Boga nazywamy Ojcem najlepszym, bo Pan Bóg miłuje wszystkie stworzenia, zwłaszcza ludzi i nieustannie wyświadcza im największe dobrodziejstwa.

Największym dowodem dobroci Bożej jest odkupienie dokonane przez śmierć Syna Bożego na krzyżu. I ty wszystkim dobrze życz i czyn dobrze!

21. Komu Pan Bóg odpuszcza chętnie grzechy i kary?

Pan Bóg odpuszcza chętnie grzechy i kary tym, którzy pokutują. Pan Bóg jest nieskończenie miłosierny.

Pan Bóg przebaczył Dawidowi grzech i karę wieczną. Przypowieść o słudze niemiłosiernym (Mt 18, 23 n.) (Łotr na krzyżu).

„Nie chcę śmierci grzesznika — mówi Pan Bóg — ale żeby się nawrócił a żył” (Ezech 33, 11).

Przebacza chętnie urazy drugim!

„Błogosławieni, którzy płaczą — (z żalem przepraszają Pana Boga za grzechy) — albowiem oni będą pocieszeni” (Mt 5, 4). — (Sakrament Pokuty). 15

22. Ile Pan Bóg ma doskonałości?

Pan Bóg ma nieskończenie wiele doskonałości.

23. W jakim stopniu ma Pan Bóg każdą doskonałość?

Pan Bóg ma każdą doskonałość w nieskończenie wysokim stopniu.

Dlatego, że Pan Bóg ma wszystkie doskonałości w nieskończenie wysokim stopniu, n a z y w a m y P a n a B o g a n i e s k o ń c z e n i e d o s k o n a ł y m i c z c i m y G o w i ę c e j , n i ż w s z y s t k i e i n n e .

Pan Bóg jest nieskończenie doskonałym, ma wszystkie przymioty w n a j w y ż s z y m s t o p n i u . Chociaż nas to onieśmiela, jednak mamy usiłować spełniać to, co Pan Jezus powiedział: „Bądźcie doskonałymi jako Ojciec wasz w niebieszech doskonałym jest” (Mt 5, 48). Praca nad sobą musi w nas trwać do ostatniego tchnienia, byśmy jak najbardziej udoskonalali obraz Boży w naszej duszy.

24. Kto to jest Pan Bóg?

Pan Bóg jest to Duch nieskończenie doskonały, Stworzyciel nieba i ziemi.

3. PAN BÓG JEST JEDEN W TRZECH OSOBACH

(Chrzest Pana Jezusa w rzece Jordanie. (Mk 1. 9—12. Łk 3. 21—23))

25. Ile jest osób w Bogu?

W Bogu są trzy osoby: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch święty.

„Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”

(Mt 28, 19).

Żadna z Osób Boskich nie jest młodsza ani starsza, ani mniej lub więcej doskonała, ale wszystkie są wieczne i nieskończenie doskonałe.

26. Dlaczego każda z trzech Osób Boskich jest Bogiem? Każda z trzech Osób Boskich jest Bogiem, bo każda posiada wszystkie doskonałości Boskie.

Trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem, bo wszystkie posiadają j e d n ą i t ę s a m ą n a t u r ę B o ż ą . U ludzi jest inaczej. Trzy osoby ludzkie mają podobną naturę ludzką, ale

nie tę samą. Każdy np. człowiek ma własny rozum i wolę. Dlatego są trzema osobami i trzema ludźmi, a nie jednym człowiekiem w trzech osobach.

27. Czym się różnią między sobą trzy Osoby Boskie?

Trzy Osoby Boskie różnią się między sobą pochodzeniem: Bóg Ojciec od nikogo nie pochodzi, Syn Boży rodzi się z Boga Ojca, a Duch święty pochodzi od Boga Ojca i Syna Bożego.

Bogu Ojcu przypisujemy stworzenie świata, czyli dzieło wszechmocy, Synowi Bożemu — odkupienie, czyli dzieło mądrości, Duchowi Świętemu — uświęcenie ludzi, czyli dzieło miłości.

28. Jak nazywamy Pana Boga jednego w trzech Osobach?

16

Pana Boga jednego w trzech Osobach nazywamy Trójką Przenajświętszą.

Człowiek nie może pojąć swoim rozumem tajemnicy Trójcy Przenajświętszej, bo tajemnica Trójcy Przenajświętszej nieskończenie przewyższa rozum ludzki i wszystkie rzeczy stworzone.

Tajemnicę Trójcy Przenajświętszej objawił Pan Bóg przy Chrzcie Pana Jezusa w rzece Jordan; przy Zwiastowaniu Najświętszej Matyi Panny Archanioł Gabriel wymienia Trzy Osoby Boskie; gdy Chrystus Pan wysyłał na świat apostołów kazał im udzielać Chrztu św. w Imię Trójcy Przenajświętszej; w Imię Trójcy Przenajświętszej udziela Kościół nie tylko Chrztu Św., ale wszystkich Sakramentów św.

Kościół żąda wiary w tę tajemnicę od każdego człowieka, każe nam żegnać się znakiem Krzyża św. i wymawiać przy tym Imiona trzech Osób Boskich.

Autor książki „O naśladowaniu Jezusa Chrystusa” mówi: „Na cóż ci się przyda szczytnie o Trójcy Św. rozprawiać, jeżeli z braku pokory podobać się Trójcy Św. nie możesz”? (Ks I rozdz. 1, 3).

Św. Augustyn, Biskup i Doktor Kościoła pisał książeczkę, w której chciał wyjaśnić ludziom tajemnicę Trójcy Przenajświętszej. Modlił się gorąco o pomoc Bożą. I stało się, że kiedy pewnego razu przechadzał się nad brzegiem morza, zobaczył małe dziecko, które kopło dołek w piasku. „Na cóż kopiesz ten dołek?” zapytał. „Bo chcę do niego przelać morze” odrzekło dziecko.

„Ale to niemożliwe! Morze takie wielkie, a twój dołeczek taki maleńki” rzecze św. Augustyn. A na to dziecko: „Prędzej ja to morze pomieszczę w tym małym dołeczku, aniżeli ty rozumem swoim zdołasz pojąć Boga w Trójcy Św. Jedyne.”

29. Jakim znakiem wyznajemy wiarę w Trójkę Przenajświętszą?

Wiarę w Trójkę Przenajświętszą wyznajemy znakiem Krzyża Św., który czynimy, mówiąc: „W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen”.

Pożyteczną jest rzeczą czynić znak Krzyża św. często, a mianowicie, gdy wstajemy ze snu i kładziemy się na spoczynek, przed modlitwą i po modlitwie, przed jedzeniem i po jedzeniu, przed każdą ważniejszą sprawą, w pokusach i niebezpieczeństwach. Znak ten przypomina nam tajemnicę wiary naszej: tajemnicę Wcielenia Pańskiego i Odkupienia przez śmierć Pana Jezusa na krzyżu.

Święto Trójcy Przenajświętszej przypada w I niedzielę po Zielonych Świątkach.

Każda niedziela przypomina nam a) stworzenie świata, b) Zmartwychwstanie Pana Jezusa, c) Zesłanie Ducha. Św. czyli trzy wielkie dzieła Trójcy Przenajświętszej.

Modlitwą ku czci Trójcy Przenajświętszej jest „Chwała Ojcu i Synowi i

Duchowi Św."

4. BÓG JEST STWORZycIELEM I OPIEKUNEM ŚWIATA

30. Dlaczego Pana Boga nazywamy Stworzycielem nieba i ziemi?

Pana Boga nazywamy Stworzycielem nieba i ziemi, bo Pan Bóg stworzył czyli **u c z y n i ł** z **n i c z e g o** wszystko, co istnieje.

Niebo i aniołów nazywamy światem niewidzialnym, gwiazdy zaś; z ziemią i wszystko, co na niej widzimy, nazywamy światem widzialnym.

Historię stworzenia świata podzielił Mojżesz na sześć okresów zwanych dniami, by nam przypomnieć, że sześć dni mamy pracować, siódmy dzień poświęcić Panu Bogu.

Pan Bóg nie potrzebował świata, stworzył go dlatego, aby okazać swoją moc, mądrość, wspaniałość, dobroć i wiele innych swoich przymiotów.

31. Na co Pan Bóg stworzył świat?

Pan Bóg stworzył świat:

Dla chwały swojej.

Dla dobra ludzi.

Pan Bóg kieruje światem przez **p r a w a f i z y c z n e**, które utrzymują ład w świecie widzialnym. Ludźmi kieruje Pan Bóg przez **p r a w a m o r a l n e**, czyli przez przykazania i zarządzenia swoje.

32. Co Bóg czyni dla świata?

P a n B ó g z a w s z e o p i e k u j e s i ę s w i a t e m .

33. Jak nazywamy nieustanną opiekę Bożą nad światem? Nieustanną opiekę Bożą nad światem nazywamy Opatrznością Boską.

„Wejrzyjcie na ptaki niebieskie, iż nie sieją, ani żną, ani zbierają do gumien, a Ojciec wasz niebieski żywi je” (Mt 6, 26).

Symbolem czyli obrazowym przedstawieniem Opatrzności Boskiej jest oko w trójkącie.

(Spis ludności w Betlejem — Ocalenie Dzieciątka Jezus — Job cierpliwy).

33. Dlaczego Pan Bóg nie przeszkadza ludziom grzeszyć?

Pan Bóg nie przeszkadza ludziom grzeszyć, bo dał im wolną wolę i umie złe na dobre obrócić.

(Grzech pierworodny sprowadził Zbawiciela na ziemię — Józef egipski — Męka Pana Jezusa — Prześladowanie chrześcijan w Jerozolimie).

Często dziwią się ludzie, że Pan Bóg jest tak dobry, a tyle zła i cierpienie jest na świecie. Zapominają o tym, że niejednokrotnie Pan Bóg złe umie na dobre obrócić. Np. burza szkodzi czasem człowiekowi, bo zrywa dachy, wyrывa drzewa itp., ale równocześnie oczyszcza powietrze. Podobnie cierpienie — wyrывa człowieka z ośpałości duchowej, wyrabia charakter i zjednywa zasługi u Pana Boga.

Nie narzekaj i nie trać otuchy w nieszczęściu, bo przekonasz się., że „miłującym Boga wszystko wychodzi ku dobremu” (Rzym 8, 28).

Ufam Tobie, boś Ty wierny, Wszechmocny i miłosierny.

Dasz mi grzechów odpuszczenie, Łaskę i wieczne zbawienie.

35. Dlaczego Pan Bóg zsyła cierpienia na ludzi?

Pan Bóg zsyła cierpienia na ludzi złych dla ich ukarania i poprawy, na dobrych dla ich wypróbowania i wiecznej nagrody w niebie.

5. BÓG STWORZYŁ ANIOŁÓW

Oprócz ludzi stworzył Pan Bóg mnóstwo duchów nieśmiertelnych, których nazywamy **A n i o ł a m i**. Wszyscy Aniołowie byli z początku świętymi i szczęśliwymi. Niektórzy jednak aniołowie zbuntowali się przeciw Panu Bogu i za to zostali strąceni do piekła. Są to złe duchy. Św. Michał strącił do piekła Lucyfera (szatana) przywódcę zbuntowanych złych duchów. Święto św. Michała Archanioła obchodzimy 29 września. Święci Aniołowie z rozkazu Bożego strzegą nas od złego, a zachęcają do dobrego i modlą się za nami. (Archanioł Rafael prosił Pana Boga za Tobiaszem i dawał mu dobre rady).

Każdego człowieka strzeże jego **A n i o ł S t r ó ż**.

Powinniśmy czcić Aniołów Stróżów, słuchać ich natchnień i modlić się do nich. 18

Malarze przedstawiają Aniołów jako młodzieńców ze skrzydłami dla oznaczenia ich gotowości, z jaką spełniają polecenia Boże; złe duchy przedstawiają zaś ze znamionami zwierząt dla wyrażenia ich upadku.

Złe duchy chcą nam szkodzić na ciele i na duszy, dlatego kuszą nas do złego (Pan Jezus na pustyni).

W czasie pokus powinniśmy się modlić do Pana Boga, a zwłaszcza wzywać pomocy Najświętszej Maryi Panny i swego Anioła Stróża, a pokusy natychmiast od siebie odrzucać.

„**C z u w a j c i e i m ó d l c i e s i ę**, abyście nie weszli w pokuszenie" (Mt 26, 41).

Czułość i modlitwa sprawiają to, że pokusy wyjdą nam na użytek, bo zyskamy zasługi u Pana Boga i utrwalimy się w cnocie.

Talent się kształci w ciszy i spokoju, Ale charakter w twardym życia boju.

Nie czyn wobec Anioła Stróża, a tym bardziej wobec Pana Boga wszechobecnego, nic takiego, czegobyś się musiał wstydzić wobec ludzi.

36. Kto to są aniołowie?

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, ale nie mają ciała.

6. BÓG STWORZYŁ LUDZI

I rzekł Bóg: „Uczyńmy człowieka na obraz i podobieństwo nasze, aby panował nad wszystkimi zwierzętami i nad całą ziemią (I Mojż 1, 26). Stworzył tedy Pan Bóg człowieka z mułu ziemi i tchnął w oblicze jego dech życia i stał się człowiek istotą żyjącą" (Mojż 2, 7).

37. Jak się nazywali pierwsi ludzie?

Pierwsi ludzie nazywali się Adam i Ewa. Od nich pochodzą wszyscy ludzie na ziemi.

38. Kto to jest człowiek.

Człowiek jest to stworzenie rozumne, złożone z ciała i duszy nieśmiertelnej.

Dusza ludzka jest duchem. Ona sprawia, że człowiek myśli (r o - z u m) i czyni co c h c e (w o l n a w o l a). Dusza ludzka nie umiera — jest nieśmiertelna.

39. Do kogo podobny jest człowiek przez duszę?

Przez duszę nieśmiertelną, obdarzoną rozumem i wolną wolą, jest człowiek podobny do Pana Boga.

Jeszcze bardziej podobnym do Pana Boga jest człowiek przez ł a s k ę u ś w i ę c a j ą c ą .

40. Jakimi byli pierwsi ludzie, gdy ich Pan Bóg stworzył?

Pierwsi ludzie, gdy ich Pan Bóg stworzył, byli świętymi i szczęśliwymi, bo:

a) Byli przybranymi dziećmi Bożymi i mieli prawo do nieba.

b) Mieli wielki rozum i nie czuli skłonności do złego.

c) Mieszkali w raju.

d) Byli wolni od smutku, chorób i śmierci.

Dary te otrzymali pierwsi rodzice dla siebie i dla wszystkich ludzi pod warunkiem, że zachowają przykazania Boże.

41. Czym zgrzeszyli Adam i Ewa?

19

Adam i Ewa zgrzeszyli nieposłuszeństwem względem Pana Boga, gdyż usłuchali szatana w postaci węża i zjedli owoc z drzewa zakazanego.

42. Na kogo przeszedł grzech pierwszych rodziców?

Grzech pierwszych rodziców przeszedł na wszystkich ludzi jako na potomków pierwszych rodziców.

43. Jak się nazywa grzech, z którym się rodzimy?

Grzech, z którym się rodzimy nazywa się grzechem pierworodnym (dziedzicznym).

44. Jakie kary sprowadził grzech pierworodny na wszystkich ludzi?

Grzech pierworodny sprowadził na wszystkich ludzi następujące kary:

a) przestali być przybranymi dziećmi Bożymi i stracili prawo do nieba,

b) zasłużyli na potępienie wieczne,

c) rozum ich stał się osłabiony, a wola stała się skłonniejsza do złego niż do dobrego,

d) zostali wydaleny z raju i skazani na cierpienia, choroby, a w końcu na śmierć.

45. Kto z ludzi był wolny od grzechu pierworodnego?

Sama tylko Najświętsza Panna Maryja, Matka Zbawiciela, nie miała grzechu pierworodnego, dlatego nazywamy Ją Niepokalaną Poczetą.

Adam i Ewa raz tylko zgrzeszyli, a potem bardzo długo pokutowali. A ty, czy tylko raz zgrzeszyłeś(aś)? Czy pokutujesz prawdziwie i wystrzegasz się nowych grzechów?

Naukę o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny ogłosił jako prawdę wiary papież Pius IX w 1854 r.

Najśw. Maryja Panna Niepokalaną Poczetą objawiła się św. Bernadecie w Lourdes we Francji w 1858 r. Odtąd bije tam cudowne źródło i dokonują się po dziś dzień liczne cudowne uzdrowienia.

„O Maryjo bez grzechu poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy!”

Poznaj i chętnie śpiewaj Godzinki o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny.

„Gwiazdo zaranna, śliczna Jutrzenko Niepokalana Maryjo Panienko!

Bez pierworodnej zmały poczęta, Módl się za nami, Królowo święta.

(Pieśń kościelna).

7. PAN BÓG OBIECAŁ ZESŁAĆ ODKUPICIELA

Sprawiedliwość Boża wymaga, aby pokuta za grzechy była tak wielka, jak wielką była wina. Adam i Ewa obrazili nieskończenie godnego Pana Boga, więc ich wina była nieskończenie wielka. Ale Pan Bóg tak umiłował ludzi, iż postanowił posłać Syna Swego, aby się stał człowiekiem i za ludzi odpokutował (Odkupiciel-Zbawiciel). Tylko S y n B o ż y m ó g ł z ł o ż y ć B o g u O j c u z a d o ś ć u c z y n i e n i e nieskończenie wielkie w zamian za obrazę Boga nieskończenie wielką. Każdy bowiem czyn Syna Bożego (modlitwa, cierpienie) ma wartość nieskończoną.

Już w raju rzekł Pan Bóg do szatana: „Położę nieprzyjaźń między tobą a Niewiastą (Najświętszą Maryją Panną) i między potomstwem twoim a potomstwem Jej (Panem Jezusem). Ona zetrze głowę twoją, a ty czyhać będziesz na piętę Jej”.

Przez proroków ogłosił Pan Bóg naprzód wiele zdarzeń z życia Mesjasza na to, aby ludzie mogli z tych zdarzeń poznać, kto będzie prawdziwym Odkupicielem.

Długo mieli ludzie czekać na przyjście Z b a w i c i e l a . Żydzi upominani przez proroków modlili się o przyjście Zbawiciela, jednak faryzeusze wmówili w nich, że Zbawiciel przyjdzie nie po to, aby ludzi z grzechów odkupić, ale po to, aby dla Żydów założyć królestwo obejmujące cały świat. Z tego właśnie błędu starał się ich wywieść św. Jan Chrzciel i przygotowywał ich na przyjście Zbawiciela.

Pamięć o tym, że ludzie przez długie tysiące lat czekali na przyjście Odkupiciela obchodzimy co roku w Adwencie.

Adwent obejmuje cztery niedziele.

Nabożeństwa odprawia się w kolorze fioletowym.

Ewangelia pierwszej niedzieli mówi nam o przyjściu Pana Jezusa na Sąd Ostateczny.

Ewangelie przeznaczone na dalsze trzy niedziele przedstawiają nam postać św. Jana Chrzciela, który nad brzegiem Jordanu przygotowywał ludzi na przyjście Zbawiciela.

W Adwencie ustają wesela i huczne zabawy, a wierni przystępują do spowiedzi Św., by czystym sercem powitać nowonarodzonego Zbawiciela.

Drugą postacią, ku której zwracamy się w Adwencie jest Najświętsza Maryja Panna. Ku Jej czci odprawia się codziennie rano Msza św. w kolorze białym zwana „Roratami”- od pierwszych słów Introitu czyli wstępu do tej Mszy św. („Rorate coeli — Spuście roś niebios”).

W dawnej Polsce na pierwsze Roraty przynosili przedstawiciele społeczeństwa (król, biskup, senator, rycerz, szlachcic, mieszczanin, rolnik) świecę i składali ją na ołtarzu ze słowami: „Gotów jestem na sąd Boży”. Najwyższa świeca (królewska) oznaczała Najświętszą Maryję Pannę. Po dzień dzisiejszy pali się w czasie Mszy św. roratniej na ołtarzu 7 świec.

Trzecią postacią występującą w liturgii adwentowej jest największy z proroków Izajasz zwany ewangelistą Starego Zakonu. Przez cały czas Adwentu rozbrzmiewają słowa jego proroczej modlitwy ujęte w formę rzewnej pieśni:

„Spuście nam na ziemskie niwy, Zbawcę z niebios obłoki.
Świat przez grzechy nieszczęśliwy Wołał w nocy głębokiej.
Gdy wśród przekleństwa od Boga Czart panował, śmierć i
trwoga, A ciężkie przewinienia Zamkły bramy zbawienia”.

46. W jaki sposób ulitował się Pan Bóg nad ludźmi?

Pan Bóg ulitował się nad ludźmi już w raju, gdy obiecał zesłać na ziemię Zbawiciela.

47.Kto jest obiecany Zbawicielem świata?

Obiecany Zbawicielem świata jest Jezus Chrystus.



Artykuł drugi

„Wierzę w Jezusa Chrystusa Syna Jego jedynego, Pana naszego”.

Wierzę, że Jezus Chrystus jest Synem jedynym Boga Ojca i Panem naszym.
(Samuel namaszcza Dawida na króla — I Król 10).

Prorocy przepowiedzieli, że Zbawiciel będzie potomkiem Dawida że za Matkę będzie miał Dziewicę, narodzi się w Betlejem, będzie w Egipcie, będzie miał poprzednika (św. Jana Chrzciciela), że czynić będzie rozliczne cuda, że będzie nauczał ubogich, odbędzie uroczysty wjazd do Jerozolimy na oślęciu, sprzedany zostanie za trzydzieści srebrników, umrze na krzyżu, że z Ukrzyżowanego wyśmiewać się będą, że zmartwychwstanie, wstąpi do nieba, ześle Ducha Świętego i założy Kościół, który trwać będzie na wieki.

Sam Pan Jezus mówił do faryzeuszów: „Rozbierajcie pisma: one świadectwo wydają o mnie” (Jan 5, 39).

48.Dlaczego Jezus Chrystus jest obiecany Zbawicielem świata.

Jezus Chrystus jest obiecany Zbawicielem świata, bo na Nim spełniło się wszystko, co prorocy przepowiedzieli o Zbawicielu.

49.Kim jest Jezus Chrystus?

Jezus Chrystus jest Synem Bożym, który stał się człowiekiem dla naszego zbawienia (Bóg-Człowiek).

„Niech będzie uwielbiony Jezus Chrystus, prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek” — powtarzają wierni za kapłanem po wystawieniu Najświętszego Sakramentu”

50.Co znaczy Imię Jezus?

Imię Jezus znaczy Z b a w i c i e l .

51.Co znaczy nazwa Chrystus?

Nazwa Chrystus z n a c z y „ N a m a s z c z o n y", „Pomazaniec", czyli Mesjasz.

Pana Jezusa nazywamy Chrystusem czyli „Namaszczonym" albo „Pomazańcem" dlatego, bo w Starym Zakonie namaszczano olejem proroków, kapłanów i królów, a Pan Jezus jest najwyższym Prorokiem, Kapłanem i Królem.

52.Dlaczego Pana Jezusa nazywamy jedynym Synem Bożym?

Pana Jezusa nazywamy jedynym Synem Bożym, bo On jedynie narodził się z Ojca przed wiekami i jest tak samo Bogiem jak Bóg Ojciec

Na pierwszym Soborze w Nicei (325) potępił Kościół Ariusza, który odmawiał Bóstwa Synowi Bożemu.

Ułożono wtedy słynny Skład wiary (Symbol nicejski) odmawiany często we Mszy św. po Ewangelii. (Credo in unum Deum — Wierzę w jednego Boga...).

Już prorocy przepowiadali, że Mesjasz będzie prawdziwym Bogiem. „Bóg sam przyjdzie i zbawi nas" (Izaj).

Pan Jezus często mówił, że jest Bogiem: „Ja i Ojciec jedno jesteśmy" (Jan 10, 30). „Pierwej niż Abraham się stał, jam jest". Faryzeusze chcieli Go za to ukamienować.

22

Pan Jezus przyjął cześć Boską od uzdrowionego cudownie ślepo narodzonego, od setnika, od św. Piotra, Marty, Tomasza.

Pan Jezus kazał siebie miłować więcej niż ojca i matkę. Tylko Bóg może żądać takiej miłości.

Pan Jezus ujawnił swoją wszechmoc Boską, bo czynił wiele cudów: przemienił wodę w wino, pięciu chlebami nakarmił przeszło pięć tysięcy ludzi, słowem swoim uzdrawiał chorych, uciszył burzę na morzu, wskrzeszał umarłych i sam chwalebnie zmartwychwstał.

Wszechwiedzę Boską pokazał Pan Jezus przez proroctwa. Przepowiedział zdradę Judasza, zaparcie się Piotra apostoła, mękę i śmierć swoją, zmartwychwstanie swoje, zburzenie Jerozolimy, szybki rozwój Kościoła świętego i koniec świata.

Całe życie Pana Jezusa było tak ś w i ę t e , że jest najdoskonalszym wzorem świętości dla wszystkich ludzi, ani faryzeusze, którzy Go ciągle podpatrywali, ani fałszywi świadkowie przed Kaifa- szem nie mogli Panu Jezusowi niczego złego udowodnić.

Wrogom swoim śmiało rzuca Pan Jezus wyzwanie: „Kto z was dowiedzie na mnie grzechu?"

W potrzebach swoich módl się do Pana Jezusa, a w pracach, modlitwach, cierpieniach i w całym sposobie życia naśladowaj Go, a będziesz prawdziwym uczniem Chrystusowym, czyli prawdziwym chrześcijaninem. „Jeśli kto chce iść za Mną, niech zaprze siebie samego, weźmie swój krzyż i niech Mnie naśladowuje" (Mk 8, 34).

53.Czym przekonywał Pan Jezus ludzi, że jest Bogiem?

Pan Jezus przekonywał ludzi, że jest Bogiem:

- a) własnymi słowami,
- b) cudami i proroctwami, a zwłaszcza zmartwychwstaniem swoim,
- c) najświętszym życiem swoim.

54.Kiedy Pan Jezus wyznał pod przysięgą, że jest Synem Bożym?

Przed sądem Kaifasza wyznał Pan Jezus pod przysięgą, że jest Synem Bożym.

Sam Ojciec niebieski poświadczył, że Pan Jezus jest Synem Bożym przy Chrzcie Pana Jezusa w rzece Jordan i przy Przemienieniu na górze Tabor.

„Ten jest Syn mój miły, w którym sobie dobrze upodobałem, Jego słuchajcie" (Mt 17, 5).

55.Co to jest cud?

Cud jest to nadzwyczajne dzieło (zdarzenie) widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg.

56.Co to jest proroctwo?

Proroctwo jest to przepowiednia zdarzeń przyszłych, których nikt prócz Boga przewidzieć nie może.

Artykuł trzeci

„Który się począł z Ducha Św., narodził się z Maryi Panny”.

Wierzę, że Syn Boży stał się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego i narodził się w Betlejem z Najświętszej Maryi Panny.

1. TAJEMNICA WCIELEŃ SYNA BOŻEGO

(O zwiastowaniu narodzenia Pana Jezusa — Łk 1, 26—38).

57.Co wyznajemy w trzecim artykule Składu Apostolskiego?

23

W trzecim artykule Składu Apostolskiego wyznajemy, że Syn Boży stał się człowiekiem za sprawą Ducha Św.

„Słowo stało się Ciałem i mieszkało między nami” (Jan 1, 14).

58.Jak nazywamy tę prawdę, że Syn Boży stał się człowiekiem?

Tę prawdę, że Syn Boży stał się człowiekiem nazywamy tajemnicą Wcielenia Pańskiego.

J a k o c z ł o w i e k ma Pan Jezus ciało ludzkie i duszę ludzką, ma więc i rozum ludzki i wolę ludzką, j a k o Bóg zaś ma rozum Boski nieskończenie doskonały i wolę Boską wszechmocną. Tajemnicę wcielenia Syna Bożego wyrażamy w modlitwie „Anioł P a ń s k i”, którą na głos dzwonu z wież kościelnych odmawiamy rano, w południe i wieczorem.

W Chrystusie Panu są zatem d w i e n a t u r y . Boska i ludzka, złączone w niepojęty sposób w jednej O s o b i e B o s k i e j .

Znany nasz poeta Franciszek Karpiński oddał tę prawdę w pięknej kolędzie:

„Bóg się rodzi — Moc truchleje.
Pan niebiosów — obnażony.
Ogień krzepnie — blask ciemnieje.
Ma granice — Nieskończony.
Wzgardzony — okryty chwałą.
Śmiertelny — Król nad wiekami.
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami.”

59)Dlaczego Najświętszą Maryję Pannę nazywamy Matką Bożą?

Najświętszą Maryję Pannę nazywamy Matką Bożą (Bogarodnicą), bo Syn Jej Jezus Chrystus jest

prawdziwym Bogiem.

Pan Jezus jako człowiek miał matkę a nie miał ojca, zaś jako Bóg miał Ojca a nie miał matki.

60. Kim był św. Józef, Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny, dla Pana Jezusa?
Św. Józef, Oblubieniec Najświętszej Maryi Panny, był Opiekunem Pana Jezusa.

Aby odpokutować za grzech pierworodny i wszystkie inne grzechy, miał Syn Boży cierpieć i umrzeć, a zatem musiał stać się człowiekiem, bo jako Bóg nie mógł cierpieć, ani umrzeć.

Zanim jednak umarł za ludzi, chciał ich nauką i przykładem swoim odwieść od grzechów i wskazać im drogę do nieba, jako najwyższy Nauczyciel, Pasterz i Kapłan.

61. W jakim celu Syn Boży stał się człowiekiem? Syn Boży stał się człowiekiem:
a) aby nas odkupić od grzechu pierworodnego i wszystkich innych grzechów,
b) aby nam wysłużyć utraconą łaskę uświęcającą,
aby nauką i przykładem swoim wskazać nam drogę do nieba.

Jezus, Maryja i Józef tworzą Najświętszą Rodzinę i są wzorem cnót wszelkich. Przez nich też wszelkie łaski Boże możemy otrzymać. Święty Józef jest patronem robotników, rodzin chrześcijańskich i całego Kościoła oraz czystości i szczęśliwej śmierci. — Uroczystość św. Józefa — Oblubienca Najświętszej Maryi Panny obchodzimy 19 marca — a Papież Pius XII polecił obchodzić dzień 1 maja ku czci św. Józefa jako patrona robotników. 24

2. ŻYCIE PANA JEZUSA

Pan Jezus narodził się w stajence niedaleko miasteczka Betlejem i najpierw przez anioła przywołał do siebie pastuszków. W tydzień po narodzeniu otrzymał Imię **J e z u s**.

(Pamiętkę tej uroczystej chwili obchodzimy w dzień Nowego Roku, oprócz tego mamy święto osobne Imienia Jezus 2 stycznia).

Dnia czterdziestego Najświętsza Maryja Panna ofiarowała Pana Jezusa w kościele jerozolimskim. Wtenczas uwielbił Pana Jezusa Symeon starzec i Anna prorokini.

Pamiętkę Ofiarowania Pana Jezusa w świątyni, a zarazem Oczyszczenia — złożenia przez Najświętszą Maryję Pannę ofiary za grzechy zwyczajem wszystkich żydowskich niewiast — obchodzimy 2 lutego (święto Matki Boskiej Gromnicznej).

Wnet po narodzeniu pokłonili się Panu Jezusowi Trzej Królowie ze Wschodu, których cudowna gwiazda przyprowadziła do żłóbka Zbawiciela.

W grocie skalnej, w której narodził się Pan Jezus, stoi teraz ołtarz z napisem w marmurze: „Tu narodził się Jezus Chrystus z Maryi Dziewicy”. Płonie tam dniem i nocą bez przerwy kilkadziesiąt lamp wiecznych. Nad grotą wznosi się kościół ku czci Matki Boskiej. Na rozkaz Boży schronił się św. Józef z Najświętszą Maryją Panną w Egipcie. Po śmierci Heroda wróciła Przenajświętsza Rodzina do miasteczka **N a z a r e t** w Galilei, gdzie mieszkał Pan Jezus do 30 roku życia (Jezus Nazareński).

Gdy Pan Jezus miał lat 12 poszedł do Jerozolimy na święta Wielkanocne i słuchał w kościele słowa Bożego, a zarazem objawił swoje Bóstwo po raz pierwszy, wprowadzając w podziw swymi wypowiedziami uczonych żydowskich.

W Nazarecie pomagał Pan Jezus św. Józefowi i Matce Boskiej, dając nam przykład, abyśmy i my chętnie pracowali. Pismo św. podaje ukryte życie Pana Jezusa w Nazarecie w tych krótkich słowach: „Był im (tj. Najświętszej Maryi Pannie i św. Józefowi) poddany

(posłuszny) i wzrastał w mądrości, w latach i w łasce u Boga i u ludzi" (Łk 2, 51—52). Pan Jezus w swym życiu ukrytym jest najlepszym w z o r e m dla dzieci i młodzieży.

Wigilia Bożego Narodzenia 24 grudnia — jest dniem ścisłego postu. Wieczorem zasiadają domownicy z całą rodziną do wspólnej wieczerzy łamiąc się przed tym opłatkiem.

Pod stołem kładą często słomę, a pod obrusem siano. Stół przypomina żłóbek betlejemski. Na obrusie kładzie się opłatki, które przypominają samego Jezusa, obrus zaś przypomina pieluszki, w które Dzieciątko Jezus było spowite.
Do wieczerzy wigilijnej zapraszano w dawnej Polsce ubożego, który miał przypominać samego Chrystusa Pana.
„Coście uczynili jednemu z tych najmniejszych (najbiedniejszych) mnieście uczynili” (Mt 25, 40).
Po wieczerzy śpiewa się kolędy, czyli pieśni kościelne i pastorałki, czyli pieśni ludowe o Bożym Narodzeniu.

Szopka z Najświętszą Rodziną i Jasełka przypominają nam, co się działo w stajence betlejemskiej. Drzewko obwieszone świecami i podarunki na „Gwiazdkę” przypominają, że wszystko dobre spłynęło na nas przez Chrystusa Pana.

Święto Bożego Narodzenia 25 grudnia — rozpoczyna się o północy Mszą św. tzw. Pasterką. W tym dniu każdy kapłan odprawia trzy Msze św. Dobrze postąpi ten, kto weźmie udział w trzech Mszach Św., by uczcić potrójne narodzenie Pana Jezusa (przed wiekami z Boga Ojca, w Betlejem i w duszy naszej zwłaszcza przez Komunię św.) i wraz z Aniołami, pasterzami i Trzema Królami odda potrójny pokłon Nowonarodzonemu Zbawicielowi.

Uroczystość św. Szczepana 26 grudnia — (jest to święto nie obowiązujące — zniesione, zwane drugim świętem Bożego Narodzenia) zachęca nas, byśmy z miłości dla Bożego Dzieciątka oddali nawet życie, jak to uczynił św. Szczepan, diakon i pierwszy męczennik. Kapłan błogosławi w tym dniu o wies, modląc się, by Pan Bóg zachował ludzi i ich dobytek od zarazy. Kto takim owsem rzuca na drugich, nadużywa rzeczy poświęconej.

W dzień św. Jana Ewangelisty 27 grudnia — błogosławi Kościół wino i rozdaje wiernym na pamiątkę wypicia przez św. Jana zatrutego wina bez szkody dla siebie.

Nazajutrz (28 grudnia) jest dzień Młodzianków tj. dziatek betlejemskich, zamordowanych z rozkazu Heroda. Przyjęły one chrzest krwi czyli męczeństwa, dlatego zaliczamy ich w poczet Świętych.

W dzień Sylwestra Papieża (31 grudnia) odprawiają się w kościołach parafialnych uroczyste nieszpory na podziękowanie Panu Bogu za łaski i przeproszenie Go za grzechy popełnione w ubiegłym roku.

Całonocne zabawy połączone zwyczajnie z pijaństwem i innymi ciężkimi grzechami, są zwyczajem pogańskim.

W oktawę Bożego Narodzenia przypada święto Nowego Roku, a 6 stycznia święto Trzech Króli, czyli święto Objawienia Pańskiego (Epiphania) świętym Trzem Królom przez gwiazdę. Kościół święci w tym dniu złoto, kadzidło i mirrę, a także wodę, kadzidło i kredę. Wierni piszą poświęconą kredą na drzwiach litery świętych Trzech Królów: K.M.B. tj. Kasper, Melchior i Baltazar i polecają się ich opiece oraz postanawiają naśladować ich wiarę, nadzieję i miłość ku Panu Jezusowi.

Dnia 2 lutego jest święto podwójne: Ofiarowanie Pana Jezusa w kościele (40 dni po narodzeniu) i Oczyszczenie Najświętszej Maryi Panny. Święcimy w tym dniu gromnice tj. świece woskowe przypominające Pana Jezusa. Świecę gromniczną dajemy do ręki konającym, by im wyjednać pomoc Matki Bożej w godzinę śmierci, a także palimy ją w czasie gwałtownej burzy. Stąd pochodzi także nazwa Matki Boskiej Gromniczej.

62. Gdzie narodził się Pan Jezus?

Pan Jezus narodził się w miasteczku Betlejem.

63. Od kogo Pan Jezus odebrał pierwszy pokłon?

Pierwszy pokłon odebrał Pan Jezus od aniołów, a potem od pasterzy i Trzech Króli.

64. Czego nas uczy Pan Jezus w swym życiu ukrytym?

Pan Jezus uczy nas w swym życiu ukrytym różnych cnót, a szczególnie cnoty posłuszeństwa, pobożności i pracowitości.

65. Jak streszcza Ewangelia św. ukryte życie Pana Jezusa? Ewangelia św. streszcza ukryte życie Pana Jezusa w ten sposób: „Był im (Najświętszej Maryi Pannie i św. Józefowi) poddany i wzrastał w mądrości, i w latach, i w łasce u Boga i u ludzi” (Łk 2, 51—52).

Gdy Pan Jezus miał lat 30, udał się nad rzekę Jordan, gdzie Go św. Jan Chrzciciel ochrzcił. Następnie udał się na pustynię i tam modlił się i pościł przez czterdzieści dni i nocy.

Po powrocie z pustyni powołał Pan Jezus dwunastu uczniów (przeważnie rybaków) i nazwał ich apostołami, czyli posłańcami. Z 12 apostołami i 72 uczniami, których również sobie wybrał, obchodził Pan Jezus ziemię żydowską i publicznie nauczał.

Przykładem swoim uczył Pan Jezus przez cały czas pobytu swego na ziemi, słowem zaś, naukami i przypowieściami nauczał Pan Jezus tylko trzy lata.

66. Czego Pan Jezus nauczał?

Pan Jezus nauczał, co mamy wiedzieć o Bogu i co mamy czynić aby się dostać do nieba (prawdy wiary i obyczajów).

67. Na co wybrał Pan Jezus dwunastu apostołów?

Pan Jezus wybrał dwunastu apostołów, aby byli świadkami nauki, życia i cudów Jego, a potem po całym świecie głosili Jego Ewangelię.

26

Artykuł czwarty

„Umęczon pod ponckim Pilatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion”.

Wierzę, że Pan Jezus za rządów Pilata ponckiego cierpiał i umarł na krzyżu i został złożony w grobie. Wierzę w tajemnicę Odkupienia.

Tajemnicę Odkupienia rozważamy w czasie Wielkiego Postu.

Przed Wielkim Postem są trzy niedziele: Starozapustna (Siedemdziesiątnica), Mięsopustna (Sześćdziesiątnica) i Zapustna (Pięćdziesiątnica) czyli Przedpoście.

Nabożeństwo odprawia się w kolorze fioletowym, we Mszy świętej opuszcza się „Gloria”, przy końcu Mszy św. mówi kapłan „Ite missa est”.

W niedzielę Zapustną i w dwa dni następne odprawia się w wielu kościołach czterdziestogodzinne nabożeństwo tj. publiczne przebłaganie Pana Jezusa wystawionego w monstrancji przez czterdzieści godzin za grzechy, jakimi Go ludzie obrażali podczas karnawału czyli dni zapustnych. Huczne zabawy w karnawale pochodzą z czasów pogańskich.

Wielki Post rozpoczyna się od Środy Popielcowej. Kapłan błogosławi w tym dniu popiół z palm zeszłorocznych, posypuje nim głowy wiernych i wymawia słowa: „Pamiętaj człowiecze, że jesteś prochem i w proch się obrócisz”.

W każdą niedzielę w okresie Wielkiego Postu, odprawiają się w Polsce zamiast nieszpórów „Gorzkie Żale” tj. rozmyślanie Męki Pańskiej połączone z kazaniem pasyjnym. Nabożeństwo to rozkrzewiło się u nas w okresie rozbiorów Polski.

W piątki (jak również i w niedziele) Wielkiego Postu odprawia się po kościołach „Drogę Krzyżową” czyli obchodzenie i rozważanie XIV stacji Męki Pańskiej. Kto to rozmyślanie pobożnie w stanie łaski uświęcającej odbywa, zyskuje te same odpusty, co pielgrzymi, którzy osobiście zwiedzają miejsca święte w Jerozolimie.

Bardzo chwalebny jest zwyczaj odprawiania Drogi Krzyżowej przed spowiedzią dla pobudzenia się do żalu za grzechy.

Wielki Tydzień zaczyna się od Niedzieli Palmowej czyli Kwietnej.

Na pamiątkę triumfalnego wjazdu Pana Jezusa do Jerozolimy odbywa się poświęcenie palm i procesja z palmami na zewnątrz kościoła, by Chrystusowi Królowi dać publicznie świadectwo miłości i wdzięczności.

Po skończonej procesji odczytuje kapłan w czasie uroczystej Mszy świętej przed Ewangelią, *Pasję*, czyli opis Męki Pańskiej według św. Mateusza. Podobną *Pasję* czyta kapłan w *Wielki Wtorek* (według św. Marka) w *Wielką Środę* (według św. Łukasza) i w *Wielki Piątek* (według św. Jana). Papież Pius XII pragnąc przywrócić obrzędom Wielkiego Tygodnia a zwłaszcza trzem

ostatnim dniom tj. *W. Czwartkowi*, *W. Piątkowi* i *W. Sobocie* świetność z pierwszych wieków — i udostępnić jak największej ilości wiernych wzniosłe przeżycia religijne związane z

rozpamiętywaniem głębokich tajemnic naszej wiary złączonych z tymi dniami — przeniósł obrzędy tych trzech dni na godziny wieczorne.

Rano odbywa się w W. Czwartek, w W. Piątek i w W. Sobotę tylko w kościołach parafialnych tzw. Ciemna Jutrznia tj. odmawianie pewnej ilości psalmów. Po każdym psalmie gasi się jedną świecę, co ma przypominać, że Apostołowie i Uczniowie opuszczali Pana Jezusa. Świeca najwyższa przypomina samego Pana Jezusa. Świecy tej nie gasi się lecz chowa za ołtarz, a po skończonym nabożeństwie znów się ją zanosi na dawne miejsce na znak, że Pan Jezus niedługo był w grobie i wnet zmartwychwstał i jest, jak sam powiedział, „światłością świata”.

Tylko w kościołach katedralnych odprawia się „Ciemną Jutrznie” w Wielką Środę w godzinach popołudniowych, gdyż w Wielki Czwartek rano odprawia ksiądz biskup Mszę Św., podczas której poświęca oleje święte tj. oleje chorych, olej katechumenów i krzyżmo św.

W Wielki Czwartek obchodzi Kościół dwojaką pamiątkę:
Radosną — ustanowienie Najświętszej Eucharystii jako Ofiary i Sakramentu oraz ustanowienie Sakramentu kapłaństwa, mocą którego według słów Zbawiciela „To czyńcie na moją pamiątkę” kapłani sprawować będą po wieczne czasy tę samą bezkrwawą Ofiarę.

Bolesną — pojmanie Pana Jezusa, zasądzenie Go na śmierć przez Kaifasza i znęcanie się nad Nim w ciemnicy.

Toteż początek Mszy św. odprawianej w godzinach popołudniowych w kolorze białym ma charakter radosny. Na „Gloria” odzywają się wszystkie dzwony i dzwonki, a po „Gloria” milkną organy i dzwony aż do W. Soboty na znak smutku i boleści. Przy Mszy św. poświęca kapłan trzy Hostie, a po Mszy św. pozostałe dwie Hostie przenosi do tzw. „ciemnicy”, gdzie wierni przez całą noc i dzień przepraszają Pana Jezusa za zniewagi, jakich doznał owej strasznej nocy. Po Mszy świętej na znak smutku obnaża kapłan ołtarze i usuwa obrusy.

Księża biskupi i opaci, a także niektórzy księża proboszczowie umywają w tym dniu nogi dwunastu starcom, podobnie jak to uczynił Pan Jezus dwunastu apostołom, a wszyscy wierni powinni- w tym dniu spełnić wobec bliźnich swych jakiś uczynek miłości chrześcijańskiej.

Ponieważ Mszę św. odprawia się w godzinach popołudniowych, a wszyscy będący w łasce uświęcającej przystępują do Komunii Św., dlatego przed przyjęciem Komunii św. powinni zachować post eucharystyczny tj. na trzy godziny przed przyjęciem powinni wstrzymać się od jedzenia pokarmów stałych, a przynajmniej na jedną godzinę od wszelkich posiłków płynnych. W tym dniu tylko jeden, kapłan odprawia Mszę Św., a wszyscy inni przystępują do wspólnej Komunii świętej. Uroczyste uwielbienie Najświętszej Eucharystii przenosi Kościół z Wielkiego Czwartku na czwartek po niedzieli Świętej Trójcy tj. na Boże Ciało.

Wielki Piątek przypomina Mękę Pana Jezusa, śmierć Jego na krzyżu i złożenie do grobu. W tym dniu nie ma Mszy św. Kapłan zaczyna nabożeństwo w godzinach popołudniowych od tego, że leży krzyżem przed ołtarzem (kolor szat liturgicznych tego dnia jest czarny), potem odmawia modlitwy za wszystkich wiernych, za heretyków, pogan i Żydów, bo Pan Jezus za wszystkich umarł na krzyżu, następnie najpobożniej odbywa się uczczenie Krzyża Św., zwycięskiego znaku naszego odkupienia, przez całą rodzinę chrześcijańską, przez duchowieństwo i lud. Następuje Msza św. z darów uprzednio konsekrowanych (tj. już w W. Czwartek), przy której jest Ofiarowanie, Podniesienie Hostii i Komunia Św., ale nie ma tego, co stanowi istotę Ofiary bezkrwawej tj. Przeistoczenia. W tym dniu sam Chrystus Pan złożył Ofiarę krwawą. Po Komunii świętej kapłana według przepisów wznowionego obrządku (co zresztą było zwyczajem przez wiele wieków), wszyscy, którzy pragną i są przygotowani, mogą przystąpić do Komunii św. w tym szczególnie celu, by przyjmując pobożnie Ciało Pańskie, w tym dniu za wszystkich wydane, otrzymali obfitsze owoce Odkupienia.

Na koniec przenosi kapłan Pana Jezusa w monstrancji okrytej białą zasłoną do Bożego Grobu. Przed Bożym Grobem stawiają straż honorową przypominającą żołnierzy pilatowych, którzy strzegli grobu.

W Wielki Piątek odprawia się w kościołach nie tylko Ciemną Jutrznie, ale Drogę Krzyżową i ostatnie Gorzkie Żale, z kazaniem pasyjnym, suplikacjami (Święty Boże) i z pieśnią „Wisi na krzyżu”.

Wielka S o b o t a jest dniem żałoby, w którym Kościół skupia się przy Grobie Pana Jezusa, rozważając Jego Mękę i Śmierć — wstrzymuje się po obnażeniu ołtarzy, od odprawiania Najświętszej Ofiary. Przez pamięć na spoczynek Pana Jezusa w Grobie, rano oprócz- Ciemnej Jutrzni nie odbywa się żadne nabożeństwo. Dopiero w późnych godzinach popołudniowych rozpoczynają się wszystkie ceremonie, które przypominają, w jaki sposób ze śmierci Pana

Jezusa wyniknęło życie i łaska. Tak więc w postaci Paschału przedstawiony jest sam Pan Jezus „światłość świata” (Jan 8, 12), który mocą swego światła rozproszył ciemności naszych grzechów; śpiewa się pochwałę paschalną zaczynającą się od słów: „Exultet”, w której jest opiewana chwała świętej nocy Zmartwychwstania: wspomina się dalej wielkie dzieła Boże zdziałane w Starym Testamencie, będące bladym obrazem cudów Nowego Zakonu; następuje poświęcenie wody chrzcielnej, w której „razem z Chrystusem pogrzebani na śmierć grzechu, razem z tymże Chrystusem zmartwychwstaniemy, byśmy w nowości żywota chodzili” (Rzym VI, 4) i wtedy odnowiwszy nasze przyrzeczenia chrzcielne, przyrzekamy wobec wszystkich, że życiem i obyczajami będziemy świadczyć o tej łasce, którą nam Chrystus wysłużył, a w czasie Chrztu św. na nas zlał. W końcu po wezwaniu w litanii pomocy Kościoła triumfującego, święta wigilia kończy się uroczystą Mszą św. Zmartwychwstania, w czasie której na „Gloria” odzywają się wszystkie dzwony, a po Lekcji rozbrzmiewa już radosne „Alleluja”.

Po Komunii św. kapłańskiej udziela się również i w tym dniu Komunii św. wiernym, będącym w stanie łaski uświęcającej.

W Wielki Czwartek, Piątek i w Wielką Sobotę w każdym kościele tylko jeden kapłan może odprawiać nabożeństwo — inni kapłani przyjmują Komunię św. wraz z wiernymi.

Księża biskupi polscy postanowili, aby procesję rezurekcyjną, która jest polskim zwyczajem, obchodzić w niedzielę we wczesnych godzinach porannych.

Wielki Post kończy się w Wielką Sobotę o północy.

68. Dlaczego Pan Jezus chciał cierpieć i umrzeć?

28

Pan Jezus chciał cierpieć i umrzeć, aby odpokutować za grzechy nasze i otworzyć nam niebo.

69. Od czego nas odkupił Pan Jezus przez mękę i śmierć swoją?

Przez mękę i śmierć swoją odkupił nas Pan Jezus od grzechu, od niewoli szatana i od wiecznego potępienia.

70. Co nam Pan Jezus wysłużył swoją męką i śmiercią?

Swoją męką i śmiercią wysłużył nam Pan Jezus łaskę: Bożą na ziemi i prawo do nieba.

Ludzie są własnością Boga, który ich stworzył, ale przez grzech pierworodny popadli w niewolę szatana. Pan Jezus jednak odkupił ich na powrót nie złotem ani srebrem, lecz gorzką męką i śmiercią swoją. Pan Jezus jest zatem Panem naszym, bo nie tylko nas stworzył, ale także odkupił.

Uwolnieni od grzechu pierworodnego przez chrzest św. nie oddalajmy się już nigdy od Pana Jezusa.

„Albowiem kupieni jesteście zapłatą wielką. Chwalcieź i noście Boga w ciele waszym” (II Kor 6, 20).

71. Dlaczego Pan Jezus jest Panem naszym?

Pan Jezus jest Panem naszym, bo:

a) jako Bóg jest Stwórcą i Panem wszystkiego,

b) jako Zbawiciel odkupił nas gorzką męką i śmiercią swoją.

Pan Jezus mógł ludzi odkupić i wysłużyć im wieczne zbawienie jakimkolwiek czynem, nawet jednym westchnieniem, bo każdy Jego czyn ma wartość nieskończoną, chciał jednak tak wiele cierpieć, aby nam okazać swą nieskończoną miłość i przez to pobudzić nas do wzajemnej miłości oraz do unikania grzechów, które były przyczyną Jego Męki i śmierci.

W krzyżu cierpienie, w krzyżu zbawienie, W krzyżu miłości nauka. Kto Ciebie, Boże, raz pojąć może, Ten nic nie pragnie, ni szuka.

W krzyżu osłoda, w krzyżu ochłoda, Dla duszy smutkiem znękaney. Kto krzyż odgadnie, ten nie upadnie W boleści sercu zadanej.

(Ks. Antoniewicz T. J.)

Artykuł piąty

„Zstąpił do piekiel, trzeciego dnia zmartwychwstał”.

Wierzę, że dusza Pana Jezusa zstąpiła do otchłani i trzeciego dnia znowu połączyła się z ciałem - Pan Jezus zmartwychwstał.

72. Co znaczą słowa „Zstąpił do piekiel”?

Słowa „Zstąpił do piekiel” znaczą, że dusza Pana Jezusa zaraz po odłączeniu się od ciała zstąpiła do otchłani.

73. Kto przebywał w otchłani?

W otchłani przebywały dusze ludzi sprawiedliwych, które oczekiwały odkupienia.

Dusze ludzi sprawiedliwych (Adama, Ewy, patriarchów, proroków, św. Józefa, Jana Chrzciciela, starca Symeona, Anny Prorokini, i wielu innych) w otchłani nie cierpiały mąk, ale też nie oglądały P. Boga.

74. Po co zstąpiła dusza Pana Jezusa do otchłani?

Dusza Pana Jezusa zstąpiła do otchłani po to, aby duszom sprawiedliwych ludzi oznajmić, że pójdą do nieba.

Bóstwo Pana Jezusa było złączone zarówno z ciałem Pana Jezusa w grobie, jak i z Jego duszą w otchłani.

75. Kiedy dusza Pana Jezusa powróciła do ciała?

Dusza Pana Jezusa powróciła do ciała dnia trzeciego i Chrystus Pan zmartwychwstał chwalebnie z grobu.

76. Jakie było Ciało Pana Jezusa po zmartwychwstaniu?

Po zmartwychwstaniu Ciało Pana Jezusa było jaśniejsze, przenikliwe, lotne jak duch, nie podlegało cierpieniom, ani śmierci.

Ciało takie nazywamy uwielbionym. Podobnie uwielbione będą i ciała dobrych ludzi po zmartwychwstaniu przy końcu świata.

Chociażby Pan Jezus żadnego innego cudu nie uczynił tylko ten jeden, że zmartwychwstał, to już przez to udowodniłby wystarczająco, że jest Bogiem, że Jego nauka jest Boską, że nas odkupił i że nas kiedyś wskrzesi, jak to przyobiecał.

Zmartwychwstanie jest najwspanialszym i największym cudem Pana Jezusa.

Pamiętkę Zmartwychwstania Pana Jezusa obchodzimy w okresie wielkanocnym.

Dla użytku domowego błogosławi kapłan w Wielką Sobotę różne potrawy (tak zwane Święcone). Jajko święcone przypomina nam Pana Jezusa zmartwychwstałego, który wyszedł z zamkniętego grobu. Potrawy mięsne przypominają baranka wielkanocnego, który był figurą Pana Jezusa. Ciasta różne i przyprawy przypominają starozakonne chleby praśne i gorzkie ziola, z którymi Żydzi pożywali baranka wielkanocnego.

Rezurekcja przypomina chwilę Zmartwychwstania Pańskiego. Odbywa się rano w niedzielę. Kapłan (po śpiewie i modlitwach okadza Grób w milczeniu, odsłania monstrancję i rozpoczyna procesję, która po trzykroć obchodzi kościół, bo do trzeciego dnia ciało Pana Jezusa było w Grobie. Podczas procesji niesie się symbole Zmartwychwstania, tj. figurę Pana Jezusa zmartwychwstałego, krucyfiks przepasany czerwoną stułą i Paschał. Symbole te umieszcza się później na Wielkim Ołtarzu. Po ukończonej procesji rezurekcyjnej odbywa się uroczysta Msza św.

Święto Zmartwychwstania Pańskiego (Wielkanoc) obchodzi Kościół uroczyście w Niedzielę i Poniedziałek Wielkanocny, a w nabożeństwie kościelnym przez 8 dni.

Poniedziałek Wielkanocny (tak zwane drugie święto Wielkanocy) jest świętem zniesionym czyli nie obowiązującym.

Niedziela Biała czyli Przewodnia kończy oktawę Wielkiej Nocy. Dawniej katechumeni ochrzczeni w Wielką Sobotę nosili szatę białą, którą otrzymali przy Chrzcie św. aż do niedzieli, i stąd jej nazwa.

Wielkanoc jest najważniejszym świętem nie tylko w okresie wielkanocnym, ale w całym roku kościelnym. Obchodzimy ją w niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca (to jest między 23 marca - a 25 kwietnia). Od tego, kiedy wypadnie Wielkanoc zależą daty wszystkich ruchomych świąt w roku kościelnym.

Daje tym Kościół niezbity dowód, że na cudzie Zmartwychwstania Pańskiego opiera się cała wiara nasza i odkupienie nasze.

Wesoły nam dzień dziś nastał, którego z nas każdy żądał, Tego dnia Chrystus zmartwychwstał, Alleluja, Alleluja!

Artykuł szósty

„Wstąpił na niebiosa, siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego”.

29

Wierzę, że Pan Jezus 40-go dnia po zmartwychwstaniu wstąpił do nieba i odtąd nie tylko jako Bóg, ale jako i Człowiek rządzi całym światem (Święto Wniebowstąpienia).

77. Kiedy wstąpił Pan Jezus do nieba?

Pan Jezus wstąpił do nieba dnia czterdziestego po swoim Zmartwychwstaniu.

Święto Wniebowstąpienia obchodzi Kościół czterdziestego dnia po Niedzieli Wielkanocnej (zawsze w czwartek).

W poniedziałek, wtorek i środę przed świętem Wniebowstąpienia (Dni Krzyżowe) odpowiadają się procesje pokutne do kaplic, kościołów lub krzyżów.

Śpiewa się podczas nich Litanię do Wszystkich Świętych, prosząc Pana Boga, by nas nie karał za grzechy i zachował od klęsk elementarnych. Podobne procesje odbywają się w dniu św. Marka, 25 kwietnia.

W Święto Wniebowstąpienia usuwa się z ołtarza symbole Zmartwychwstania Pańskiego i w hymnie podczas procesji zamiast „Przez Twoje Zmartwychwstanie” śpiewa się „Przez Twoje Wniebowstąpienie”.

Przez Twoje święte Zmartwychwstanie

(Wniebowstąpienie... Ducha Zesłanie...) Boże Synu, odpuść nam nasze zgrzeszenie. Tyś nam ten dzień sam wślawił, Zywoteś nam naprawił, Śmierci wiecznej nas zbawił, Swoją świętą moc zjawił.

Pan Jezus wstąpił do nieba z tej samej góry Oliwnej, u której stóp rozpoczął mękę, by nam przypomnieć, że i my przez cierpienia i trudy mamy zdążyć do nieba, Pan Jezus wstąpił do nieba wobec apostołów i uczniów, by ich umocnić w wierze w swoje Bóstwo.

78. Po co Pan Jezus wstąpił do nieba? Pan Jezus wstąpił do nieba:

- a) by otrzymać należną chwałę,
- b) by nam zesłać Ducha Świętego,
- c) by wstawiać się za nami u Ojca niebieskiego,
- d) by przygotować nam miejsce w niebie.

„W domu Ojca mego jest mieszkania wiele. Idę przygotować wam miejsce, iżbyście, gdy ja będę, i wy byli” (Jan 14. 2—3).

Pan Jezus kazał, byśmy się modlili w Imię Jego. Kościół dodaje też na końcu każdej modlitwy: Przez Jezusa Chrystusa Pana naszego, który żyje i króluje na wieki wieków. Amen (Per omnia saecula saeculorum. Amen).

Jako Bóg ma Pan Jezus chwałę i moc Boską od wieków, jako Człowiek zaś od swego Wniebowstąpienia. Jako Bóg jest Pan Jezus wszędzie obecny, jako Człowiek jest obecny w niebie i w Najświętszym Sakramencie.

Odwiedzaj często Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie i ucz się od Niego pokory, wytrwałości, miłości Boga i bliźniego, posłuszeństwa i innych cnót, a spełni się na tobie to, o co Pan Jezus modlił się przy wieczerzy z Apostołami: „aby tam, gdzie Ja jestem i oni byli” (J 17, 24).

79.Co znaczą słowa: „siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego”?

Słowa: „siedzi na prawicy Boga Ojca Wszechmogącego” znaczą, że Pan Jezus także jako Człowiek ma najwyższą chwałę i władzę na niebie i ziemi.

Święto Chrystusa Króla obchodzi Kościół w ostatnią niedzielę października.

Artykuł siódmy

„Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych”.

Wierzę, że Pan Jezus przyjdzie z nieba przy końcu świata, aby sądzić wszystkich ludzi.

80.Co wyznajemy przez słowa: „Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych”? 31

Przez słowa: „Stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych” wyznajemy, że na końcu świata przyjdzie Pan Jezus sądzić wszystkich ludzi.

Przez słowa „żywych i umarłych” rozumiemy: albo a) wszystkich ludzi, albo b) dobrych i złych (żywych i umarłych na duszy).

81.Co powie Pan Jezus do dobrych ludzi?

Do dobrych ludzi powie Pan Jezus:

„Pójdźcie błogosławieni Ojca mego. posiadźcie królestwo zgotowane wam od założenia świata i doda: Albowiem łaknąłem a daliście mi jeść, pragnąłem a napełniliście mnie, byłem gościem a przyjęliście mnie, chorym a nawiedziliście mnie, byłem w więzieniu a przyszliście do mnie” (Mt 25, 35—36).

82.Co Pan Jezus powie do złych ludzi?

Do złych ludzi powie Pan Jezus:

„Idźcie ode mnie precz przekłęci w ogień wieczny, który zgotowany jest diabłu i aniołom jego. Albowiem łaknąłem a nie daliście mi jeść, pragnąłem a nie daliście mi pić, byłem gościem a nie przyjęliście mnie, nagim a nie przyodzialiście mnie, niemocnym i w więzieniu a nie nawiedziliście mnie”. I zapytają źli: „Panie, kiedyśmy Cię widzieli łaknącym, albo pragnącym, albo gościem, albo nagim, albo w więzieniu, a nie usłużyliśmy Tobie”? Wtedy im odpowie: „Zaprawdę powiadam wam, czegokolwiek nie uczyniliście jednemu z tych najmniejszych (najbiedniejszych) mnieście nie uczynili” (Mt 25, 41—45).

Po tym wyroku ostatecznym dobrzy pójdą do nieba, a źli do piekła. Czyściec będzie tylko do końca świata.

***Dzień on, dzień sądu Pańskiego
Świat w proch zetrze,
Świadkiem tego Dawid z Sybillą, wszystkiego.***

O, jak wielki strach tam będzie,

Gdy sam Bóg na sąd zasiędzie

I roztrząsać wszystko będzie!

83.Jaki nas czeka jeszcze sąd?

Oprócz sądu ostatecznego na końcu świata czeka nas jeszcze zaraz po śmierci sąd osobny czyli s z c z e g ó ł o w y .

„Postanowiono człowiekowi raz umrzeć a potem sąd” (Żyd 9, 27).

84.Dokąd idzie dusza po sądzie szczegółowym?

Po sądzie szczegółowym idzie dusza albo do nieba, albo do czyśćca, albo do piekła.

Sąd powszechny (ostateczny) jest potrzebny, aby się okazało, jak mądrze i sprawiedliwie rządził Bóg światem i aby dobrzy otrzymali publiczną pochwałę, a źli publiczną naganę; nie zawsze bowiem Pan Bóg tu na ziemi wymierza pełną

sprawiedliwość. Będzie on zarazem ostatecznym triumfem Chrystusa nad szatanem, grzechem i śmiercią.

85. *Które dusze idą do czyśćca?*

Do czyśćca idą te dusze, które z tego świata zeszły w łasce uświęcającej, ale mają jeszcze grzechy powszednie, lub nią odpokutowaną karę doczesną.

Juda Machabeusz posłał do świątyni jerozolimskiej 12 tysięcy drachm srebra na ofiarę za poległych. Pismo św. opowiada o tym zdarzeniu i dodaje: „Święta jest myśl i zbawienna modlić się za zmarłymi, aby byli od grzechów rozwiązani” (2 Mach 12, 46).

A zatem już w Starym Zakonie wierzono, że oprócz zbawionych i potępionych, są także dusze, którym pomóc możemy modlitwą i ofiarą: czyli wierzono w czyściec.

32

Kto chce, aby sąd Boży nie był dlań straszny, niech:

a)sam siebie surowo sędzi w codziennym rachunku sumienia i naprawia krzywdy wyrządzone,

b)niech nikogo nie sędzi ani potępia, bo Pan Jezus powiedział: „Nie sądźcie, a nie będziecie sądzeni” (Łk 6, 37).

c)niech będzie uczynnym i miłosiernym dla bliźnich, bo uczynki miłosierne będą decydowały o ostatecznym wyroku: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” (Mt 5),

d)niech ma gorące i wytrwale nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny, bo „od wieków nie słyszano, by ten, kto się do Niej ucieka, został opuszczony” (modlitwa św. Bernarda),

e)niech żyje dobrze, bo zwykle, j a k i e ż y c i e t a k a ś m i e r ć , j a k a ś m i e r ć , t a k i ś a d , a j a k i ś a d , t a k a w i e c z n o ś ć .



Artykuł ósmy

„Wierzę w Ducha Świętego”.

Wierzę, że trzecią Osobą Boską jest Duch Święty. (O zesłaniu Ducha Świętego na Apostołów — Dz Ap 2, 1—41).

W osobliwy sposób otrzymujemy Ducha Świętego w Sakramencie Bierzmowania.

86. Kto nam udziela łask, które Pan Jezus wystużył?

Duch święty udziela nam łask, które Pan Jezus wysłużył.

87.Kto to jest Duch święty?

Duch święty jest to trzecia Osoba Boska, która pochodzi od Boga Ojca i Syna Bożego.

Duch Święty ukazał się ludziom przy chrzcie Pana Jezusa w rzece Jordanie w postaci gołębiczy, a w dzień Zielonych Świąt zstąpił na Apostołów i na Kościół święty w postaci ognistych języków.

Duch Święty jako Bóg mieszka wszędzie, ale w szczególny sposób jako Dawca łask w Kościele Chrystusowym.

88.Co czyni Duch święty w Kościele Chrystusowym?

Duch święty naucza ludzi w Kościele i przez Kościół, uświęca ich i rządzi nimi.

Duch Święty rządzi Kościołem niewidzialnie. Widzialnie rządzi Kościołem papież czyli Ojciec Święty.

89.Kiedy zstępuje Duch święty do naszej duszy?

Duch święty zstępuje do naszej duszy wtedy, gdy godnie przyjmujemy Sakramenty święte.

90.Jak długo pozostaje Duch święty w naszej duszy?

Duch święty pozostaje w naszej duszy, dopóki nie popełnimy grzechu śmiertelnego.

91.Co sprawia Duch święty w duszy? Duch Święty:

- a) oświeca i umacnia nas przez łaski uczynkowe,
- b) uświęca nas przez łaskę uświęcającą i
- c) mieszka w naszej duszy.

„Nie wiecie, żeście Kościołem Bożym i Duch Święty mieszka w was?” (1 Kor 3, 16).

Czci Ducha Świętego poświęcona jest uroczystość Zielonych Świąt (pięćdziesiąt dni po Wielkanocy) oraz szereg niedziel od Zielonych Świąt aż do I niedzieli Adwentu.

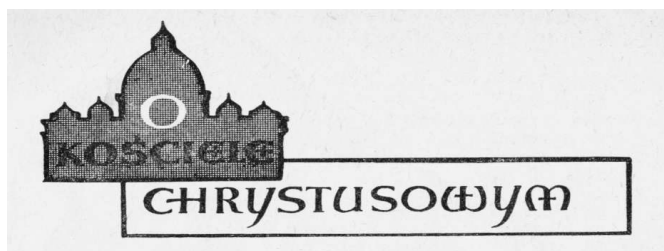
Przygotowaniem do Zielonych Świąt jest nowenna do Ducha Świętego przez dziewięć dni. W sobotę przed Zielonymi Świątami (w wigilię) jest ścisły post, podobnie jak w wigilię Bożego Narodzenia, Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i w wigilię Wszystkich Świętych.

Nazwa wigilii pochodzi z języka łacińskiego i znaczy „czuwanie”. Dawni chrześcijanie w dniach tych nie tylko pościli przez cały dzień, przyjmując dopiero wieczorem lekki posiłek, ale i noc całą spędzali na modlitwie i czuwaniu.

Święto Zesłania Ducha Świętego czyli Zielone Święta obchodzimy uroczyście w Niedzielę i Poniedziałek świąteczny, a w nabożeństwie kościelnym przez całą oktawę aż do uroczystości Trójcy Przenajświętszej.

Poniedziałek Zielonych Świąt (czyli drugie święto Zielonych Świąt) jest świętem nie obowiązującym czyli zniesionym.

Święto Zesłania Ducha Świętego czyli Zielone Święta jest drugim świętem w Okresie Wielkanocnym, podobnie jak święto Trzech Króli jest drugim świętem w Okresie Bożego Narodzenia. Niedziele po Trzech Królach (sześć lub mniej) są dopełnieniem Okresu Bożego Narodzenia aż do Siedemdziesiątnicy, a 24 niedziel (lub więcej) po Zielonych Świątach stanowi dopełnienie Okresu Wielkanocnego aż do I niedzieli Adwentu.



Artykuł dziewiąty

„Wierzę w święty Kościół powszechny, w świętych obcowanie.”
Wierzę, że a) Pan Jezus założył dla zbawienia ludzi Kościół powszechny i, że b) w tym Kościele Święci w niebie, dusze w czyśćcu i wierni na ziemi są ze sobą połączeni.

Figurą Kościoła była arka Noego.

Gdy mówimy: „Mamy szkołę murowaną, jednopiętrową” - mamy na myśli budynek szkolny. Gdy mówimy: „Cała szkoła wyjechała na wycieczkę” - myślimy o szkole żywej czyli o nauczycielach i uczniach. Podobnie mówimy o Kościele żywym (nauczającym i słuchającym) i o kościele jako domu Bożym.

W artykule dziewiątym mamy na myśli K o ś c i ó ł ż y w y, ustanowiony przez Chrystusa Pana.

92.Co wyznajemy przez słowa: „Wierzę w święty Kościół powszechny”?

Przez słowa: „Wierzę w święty Kościół powszechny” wyznajemy, że Pan Jezus założył tu na ziemi Kościół swój.

1. ZAŁOŻENIE KOŚCIOŁA I JEGO USTRÓJ

93.W jaki sposób założył Pan Jezus Kościół swój?

Pan Jezus założył Kościół swój w ten sposób:

a)gromadził wiernych wokoło siebie,

b)wybrał dwunastu apostołów,

c)spośród apostołów wybrał św. Piotra i dał mu władzę najwyższą.

Najwyższą, niewidzialną Głową Kościoła pozostał na zawsze Chrystus Pan.

Strzeże On Kościoła od zguby, podobnie jak ustrzegł od rozbicia podczas burzy łódź św. Piotra.

94.Jakimi słowami ustanowił Pan Jezus św. Piotra najwyższym Pasterzem?

Pan Jezus ustanowił św. Piotra najwyższym Pasterzem tymi słowami: „Piotrze, tyś jest Opoką, a na tej opoce zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne nie zwyciężą go” (Mt 16, 18).

„I tobie dam klucze królestwa niebieskiego, a cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebiesiech, a cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebiesiech” (Mt 16, 19). „Paś baranki moje, paś owce moje” (Jan 21, 15—17).

Nie bez celu zmienił Pan Jezus Szymonowi imię na „S k a ł a” czyli „Opoka” (Piotr) już przy powołaniu go na apostoła. Piotra też uważali apostołowie od początku za głowę Kościoła. On przemawiał w imieniu apostołów, gdy Pan Jezus zapytał apostołów za kogo Go ludzie uważają. Święty Piotr odpowiedział wtedy w imieniu wszystkich apostołów: „Tyś jest Chrystus, Syn Boga żywego”. Po Wniebowstąpieniu św. Piotr zarządził wybór apostoła w miejsce Judasza. Wybór padł na Macieja. Św. Piotr przemówił do Żydów w dzień Zielonych Świątek, przemawiał do wysokiej rady, kazał wybrać diakonów, ochrzcił pierwszego poganina Korneliusza, zwołał i przewodniczył na Soborze w Jerozolimie.

95.Jak wykonywał św. Piotr i inni apostołowie swą władzę po Zesłaniu Ducha Świętego?

Św. Piotr i apostołowie:

a)nauczali słowa Bożego,

b)składali Panu Bogu ofiarę Mszy św. i udzielali Sakramentów Św.,

c)zakładali gminy chrześcijańskie, kierowali nimi i ustanawiali w nich biskupów i kapłanów.

96.Kto jest następcą św. Piotra?

Następcą św. Piotra jest biskup rzymski, czyli Ojciec święty albo Papież.

Tylko biskup rzymski jest następcą św. Piotra, bo św. Piotr umarł jako biskup w Rzymie w r. 67 po narodzeniu Chrystusa Pana (został ukrzyżowany).

35

97.*Czymi następcami są biskupi?*

Biskupi są następcami apostołów.

98. Co to jest Kościół katolicki?

Kościół katolicki czyli powszechny jest to zjednoczenie chrześcijan, którzy pod najwyższą władzą papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych Sakramentów św.

„Kościół Boży świętym jest, którym wy jesteście" (1 Kor 3, 17).

Kościół porównaliśmy ze szkołą. W szkole, jak i w Kościele są przełożeni i podwładni.

Ojca Św., biskupów (i kapłanów) nazywamy Kościołem nauczającym, wierzących zaś chrześcijan Kościołem słuchającym.

Ojca Św. wybierają kardynałowie (70). Ojciec Św. ustanawia biskupów dla diecezji. Biskup ustanawia proboszczów, czyli duszpasterzy dla parafii.

Biskup miasta znaczniejszego ma tytuł metropolity, arcybiskupa (arcybiskup krakowski, warszawski, poznański).

Biskupi, wyświęceni dla diecezji zajętych dziś przez mahometan albo zniszczonych przez najazdy tatarskie, są przydzielani do pomocy innym biskupom i tych nazywamy biskupami sufraganami.

W zarządzie diecezją pomagają biskupowi kanonicy katedralni, a po parafiach księża dziekanów.

Duszpasterzom pomagają w parafii księża wikariusze. Całe to urządzenie władzy kościelnej nazywamy hierarchią kościelną.

Wszystkich katolików na całym świecie jest obecnie blisko 400 milionów (Misje katolickie).

Do której należysz diecezji? do którego dekanatu? do której parafii?

Jak się nazywa Ojciec Św.?

Jak się nazywa biskup naszej diecezji, dziekan (w dekanacie), proboszcz w parafii?

Oznaką godności papieskiej jest suknia biała i tiara (potrójna korona).

Oznaką kardynała jest suknia czerwona i kapelusz kardynalski.

Oznaką biskupa suknia fioletowa, mitra i pastorał.

Oznaką kapłana suknia czarna.

Weź w swą opiekę nasz Kościół święty Panno

Najświętsza, Niepokalana,

Niechaj miłością każdy przejęty,

Czei w nim Jezusa, naszego Pana!

***Niech Serce Twoje Ojca Świętego Od nieprzyjaciół zasadzek
chroni, Niech się do Pana modli za Niego, Od złej przygody
niechaj Go broni!***

2. DZIAŁALNOŚĆ KOŚCIOŁA

Wspomnij, dlaczego Pan Jezus stał się człowiekiem? (pyt. 61). Pan Jezus dokonał Odkupienia na krzyżu. Dzieło Odkupienia przyniosło owoce zbawienia wszystkim ludziom i po wszystkie czasy do skończenia świata. Po dokonaniu Odkupienia, wstąpił Pan Jezus do nieba. Aby cała ludzkość mogła korzystać z owoców Odkupienia, złożył Pan Jezus Kościół Katolicki i dał mu tę władzę, jaką Sam posiadał. Działalność zatem Kościoła jest dalszym ciągiem

działalności Chrystusa Pana. „Jako Mnie Ojciec posłał i Ja was posyłam” (Jan 20, 21).

99. Na co Pan Jezus założył Kościół?

Pan Jezus założył Kościół na to, by Kościół prowadził ludzi do zbawienia.

Pan Jezus powiedział do apostołów; „Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, ucząc je chować wszystko, comkolwiek wam przykazał” (Mt 28, 19).

W dzień Zmartwychwstania powiedział: „Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuszczone są im odpuszczone, a którym zatrzymacie się im zatrzymane” (Jan 20, 22—23).

Przy Ostatniej Wieczerzy powiedział: „To czyńcie na Moją pamiątkę”. 36

100. Jaką władzę dał Pan Jezus Kościołowi? Pan Jezus dał Kościołowi władzę:

1. nauczycielską,

2. kapłańską,

3. pasterską.

Przez działalność nauczycielską przechowuje Kościół i podaje wiernym naukę Chrystusa Pana.

Przez działalność kapłańską pośredniczy w udzielaniu łaski Bożej, odprawiając Mszę św. i udzielając Sakramentów świętych.

Przez działalność pasterską odwodzi Kościół wiernych od złego, a wiedzie do dobrego i kieruje ich życiem religijnym.

Biskupi i kapłani mają obowiązek pełnić swą potrójną działalność nawet wówczas, gdy ich to naraża na niebezpieczeństwo śmierci (św. Stanisław Biskup i Męczennik i wielu innych biskupów i kapłanów).

101. Komu dał Pan Jezus potrójną władzę w kościele?

Pan Jezus dał potrójną władzę w kościele św. Piotrowi i apostołom oraz ich następcom, tj. papieżowi i biskupom zostającym w jedności z papieżem.

Biskupów zebranych pod przewodnictwem papieża i obradujących w rzeczach zbawienia zwiemy SOBOREM POWSZECHNYM.

Papież porozumiewa się jednak z biskupami i poza Soborem powszechnym.

Kapłani pełnią swój potrójny urząd z upoważnienia i w imieniu biskupów.

Wierni mogą od tych tylko kapłanów przyjmować rzeczy święte i polecenia duchowe, których do tego upoważnił biskup danej diecezji. Zabezpiecza to wiernych od błędu.

Obowiązkiem wiernych jest starać się o utrzymanie kościołów i kapłanów, bo Pan Jezus powiedział: „Godzien jest robotnik zapłaty swojej” (Łk 10, 7).

102. Co powinniśmy czynić, aby przez Kościół dostać się do nieba?

Aby przez Kościół dostać się do nieba, powinniśmy:

a) wierzyć we wszystko czego Kościół naucza,

b) korzystać ze Mszy Św., Sakramentów Św., i modlitw Kościoła,

c) słuchać Kościoła we wszystkim, co dotyczy zbawienia duszy.

3. NIEOMYLNOSĆ KOŚCIOŁA

Pan Jezus kilkakrotnie zapewniał apostołów o stałej opiece nad Kościołem.

„A ja prosić będę Ojca a innego Pocieszyciela da wam, aby z wami mieszkał na wieki, Ducha prawdy” (Jan 14, 16—17).

„On wam przypomni wszystko, com wam powiedział” (Jan 14, 26). Kiedy indziej powiedział: „Oto ja jestem z wami aż do skończenia świata” (Mt 28, 20).

„Kto uwierzy i ochrzci się, zbawion będzie, a kto nie uwierzy będzie potępiony” (Mk 16, 16).

Pan Jezus dał tę łaskę nadzwyczajną Kościołowi dlatego, bo gdyby Kościół błędził w nauczaniu Słowa Bożego, ludzie nie mogliby dojść do zbawienia.

103. W czym Kościół nie może się mylić?

Kościół nie może się mylić w nauczaniu Słowa Bożego.

104.. Komu dał Pan Jezus przywilej nieomylności?

Pan Jezus dał przywilej nieomyślności:

- a) samemu św. Piotrowi i Jego następcom,
- b) św. Piotrowi wraz z apostołami, tj. papieżowi wraz z biskupami.

105. Kiedy sam papież naucza nieomyślnie?

Sam papież naucza nieomyślnie, gdy jako GŁOWA KOŚCIOŁA ogłasza uroczyste, pod karą wykluczenia z Kościoła, jakąś prawdę wiary lub obyczajów.

Wszyscy katolicy obowiązani są słuchać Papieża. Gdyby zatem papież się mylił, musiałby się wraz z nim mylić cały Kościół katolicki, a do tego Pan Bóg nigdy nie dopuści. Papież wydaje uroczyste orzeczenia w sprawach wiary zwyczajnie wtenczas, gdy Sobór powszechny nie może być zwołany, a jakieś błędy religijne zagrażają wierze.

O Piotrze i jego następach mówi Pan Jezus: „Jam prosił za tobą, aby nie ustawała wiara twoja, a ty nawróciwszy się utwierdź braci twoich” (Łk 22, 32).

Nie ma zaś papież daru nieomyślności: a) w sprawach świeckich, b) nawet w sprawach wiary, gdy nie występuje jako Głowa Kościoła, lecz jako uczyony, teolog, pisarz lub kaznodzieja.

Dogmat o nieomyślności papieża określił Sobór Watykański w roku 1870.

106. Jak nazywamy chrześcijanina nieposłusznego Kościołowi? Chrześcijanina nieposłusznego Kościołowi nazywamy schizmatykiem.

107. Co czeka tu na ziemi katolika nieposłusznego Kościołowi? Katolika nieposłusznego Kościołowi czeka tu na ziemi wykluczenie z Kościoła (ekskomunika).

Od wykluczenia czyli ekskomuniki może uwolnić chrześcijanina Ojciec Św. lub biskup, jeżeli chrześcijanin się poprawił, bo wszystkie kary kościelne mają na celu poprawę błądzącego. Nieodwołalnie i na wieki wyklucza tylko Pan Bóg na sądzie ostatecznym.

Samobójców, biorących udział w pojedynku itp. wyklucza Kościół ze swego grona i odmawia pogrzebu chrześcijańskiego dla odstraszenia innych od podobnych czynów. Nie wydaje przez to Kościół sądu o ich zbawieniu czy potępieniu. Ostateczny sąd nad ludźmi ma sam Bóg.

Kary kościelne są: odmówienie Komunii Św., niedopuszczenie na ojca chrzestnego przy chrzcie Św., bierzmowaniu, lub małżeństwie, odmówienie pogrzebu kościelnego.

Takimi odszczepieńcami, a zarazem heretykami stali się oprócz luteranów, kalwinów, schizmatyków:

Metodyści (nazwa pochodzi od „metodus” = „sposób”) — podają oni sposób życia, mający na celu odrodzenie się religijne i moralne członków. Nie uznają kapłaństwa. Powstali około roku 1728.

Badacze Pisma św. czyli świadkowie Jehowy. Twórcą ich jest kupiec amerykański Karol Russel. Umarł w r. 1916.

Adwentyści (nazwa pochodzi od słowa łac. „adventus” — „przyjście”). Oczekują oni przyjścia Chrystusa Pana. Twórcą ich Wilhelm Miller umarł w r. 1849. Oznaczył on przyjście Chrystusa Pana na rok 1848. Gdy to się nie sprawdziło, adwentyści wykluczyli go ze społeczności.

Baptyści — uznają tylko chrzest dorosłych przez zanurzenie. Powstali w XVII wieku. **Anabaptyści** (nowochrześcjanicy) — powstał w XVI wieku. Każdy anabaptysta jest uważany za kapłana uprawnionego do głoszenia słowa Bożego. Lekceważą Pismo święte.

Armia zbawienia — sekta ta została założona w r. 1878 przez metodystę Wilhelma Booth i jego żonę Katarzynę. Celem ich było wpływać na umoralnienie i wprowadzenie na drogę cnoty przy użyciu metod wojskowych. Na czele ich stoi „generał”.

Hodurownicy — powstał w 1895 roku w Scranton w Ameryce. Obrządki mają w języku polskim.

Kwakerzy (drżący — od wyrazu *quake* drżeć). Twórcą ich jest Jerzy Fox (szewc i skórnik — umarł 1691 r.). Źródłem wiary i postępowania religijnego jest według nich wewnętrzne objawienie Boże, które każdy otrzymuje z osobna. Objawienia takie mogą według nich otrzymywać także poganie. Nie uznają Sakramentów Św., kultu zewnętrznego, kapłaństwa, ani hierarchii. Słowo Boże może głosić każdy, kogo objawienie Boże nawiedzi.

Uznają chrzest duchowy. Potępiają przysięgę, służbę wojskową, państwową, tudzież wszelkie rozrywki: tańce, śpiewy, zabawy, teatry, polowania, a nawet powieść: i poezję.

4. ZNAMIONA KOŚCIOŁA CHRYSZTUSOWEGO

38

108. Ile kościołów założył Pan Jezus?

Pan Jezus założył tylko jeden Kościół, bo Pan Jezus po-- wiedział: „Zbuduję Kościół mój”, a nie „kościół moje”.

109. Po czym można poznać Kościół prawdziwy?

Kościół prawdziwy można poznać po czterech znakach, bo Kościół, jaki Chrystus Pan założył jest:

- a) jeden,
- b) święty,
- c) powszechny,
- d) **apostolski.**

(Orzekł to drugi Sobór Powszechny w Konstantynopolu w 381 r. „Wierzę w jeden, święty, katolicki i apostolski Kościół”).

110. Który Kościół ma te cztery znaki prawdziwości?

Te cztery znaki prawdziwości ma tylko Kościół rzymskokatolicki.

111. W czym Kościół katolicki jest jeden? Kościół katolicki jest jeden w tym:

- a) że na całym świecie ma jedną wiarę i te same Sakramenty Św.,
- b) że posiada jedną najwyższą Głowę widzialną, to jest papieża. (Jeden co do liczby, co do wiary i co do władzy).

U innowierców nie ma takiej jedności widzialnej. Chrystus modlił się po Ostatniej Wieczerzy o jedność w swoim Kościele, „by byli jedno, jak my z Ojcem jedno jesteśmy” (Jan 17, 22).

112. W czym Kościół katolicki jest święty? Kościół katolicki jest święty w tym, że:

- a) jego Założyciel, Pan Jezus, jest świętym,
- b) nauka i Sakramenty jego są święte,
- c) Kościół wychowuje Świętych, (święty co do Założyciela, środków zbawienia i co do członków).

„Taka jest wola Boża, uświęcenie wasze” (1 Tes 4, 3).

113. Dlaczego Kościół Chrystusowy nazywamy powszechnym, czyli katolickim?

Kościół Chrystusowy nazywamy powszechnym czyli katolickim, bo:

- a) ustanowiony jest dla zbawienia wszystkich ludzi,
- b) rozszerza się po całym świecie,
- c) **istnieje od Jezusa Chrystusa po wszystkie czasy, (Powszechny co do swego przeznaczenia, miejsca, czasu).**

„Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”.

„A oto ja jestem z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata” (Mt 28, 19—20).

Podobieństwo o ziarnie gorzycznym (Mk 4, 31). Żaden Kościół państwowy lub narodowy (jak np. anglikański i protestancki) nie jest powszechnym, czyli katolickim. Są to kościoły narodowe lub państwowe, zależne od władzy świeckiej. Pan Jezus chciał mieć na całej ziemi jeden Kościół. Nie ma więc kościoła polskiego, francuskiego, itp., jak nie ma Pana

Boga polskiego czy francuskiego, ani słońca polskiego, niemieckiego czy francuskiego.

„JEDEN KOŚCIÓŁ, JEDNA WIARA. JEDEN BÓG.”

114. Przez co Kościół katolicki jest apostołskim? Kościół katolicki jest apostołskim, bo:

- a) ma tę samą wiarę, co apostołowie,
- b) Ojciec święty i biskupi katoliccy są prawowitymi następcami apostołów,
- c) sięga czasów apostołskich, (apostołski co do wiary, co do władzy i co do czasu).

Gdy mówię: jestem religii rzymsko-katolickiej, chcę wyrazić, że jestem członkiem Kościoła powszechnego czyli katolickiego, założonego przez Chrystusa Pana i że należę do tej części (zachodniej) Kościoła, gdzie Msza św. odprawia się w obrządku rzymskim, w języku łacińskim. Język łaciński jako nieużywany w potocznej mowie przez żaden naród ułatwia jedność i stałość liturgii (Mszy św.) i nauk teologicznych (religii na całym świecie).³⁹

Obrządki wschodnie: greko-k a t o l i c k i, ormiańsko-k a t o l i c k i i niektóre inne uznane przez Kościół należą również do jedności Kościoła k a t o l i c k i e g o .

Św. Pachomiusz, założyciel życia klasztoru w Egipcie, był poganinem i żołnierzem. Raz znalazł się na kwaterze w domu chrześcijańskim w Tebach. Przyjęto go tam tak serdecznie, jakby należał do rodziny. „O ileż religia tych ludzi musi być lepsza od naszej, skoro ich tak dobrymi czyni”, pomyślał Pachomiusz i wnet potem dał się ochrzcić.
Dobre życie katolików przyczyniło się do nawrócenia tysięcy pogan i innowierców.

115. Jak długo trwać będzie nasz Kościół rzymsko-katolicki?

Nasz Kościół rzymsko-katolicki trwać będzie aż do końca świata, bo Pan Jezus powiedział: „Bramy piekielne nie zwyciężą go” (Kościół). „Oto ja jestem z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata (Mt 16, 18; 20).

5. Świętych obcowanie

Do Kościoła Chrystusowego należą nie tylko wierni żyjący na ziemi, ale także Święci w niebie i dusze w czyśćcu. Ojciec Św. jest Głową widzialną jedynie wiernych żyjących na ziemi. Głową zaś wszystkich- wiernych na ziemi, Świętych w niebie i dusz w czyśćcu jest Chrystus Pan.

Zasługi Chrystusa Pana, Matki Najświętszej i Świętych tworzą niejako s k a r b i e c d u c h o w y , z którego czerpać mogą wierni na ziemi dla siebie i dla dusz czyścicowych, by się wyplacić sprawiedliwości Boskiej. Szafarzem tego skarbcza ustanowił Pan Jezus św. Piotra i jego następców, gdy rzekł: „Tobie dam klucze królestwa niebieskiego” itd.

Papież tedy wskazuje warunki, pod którymi korzystać możemy z owego skarbcza zasług (odpusty).

Członków połączenia duchowego zwiemy Świętymi, bo:

- a) wielu z nich doszło do świętości (w niebie),
- b) wszyscy przez chrzest stali się dziećmi Bożymi, a wielu żyje święcie i trwa w łasce Bożej,
- c) dusze w czyśćcu są w stanie łaski uświęcającej.

Ci wierni są członkami Świętych obcowania (i korzystają z zasług), którzy są w stanie łaski uświęcającej i wraz ze Świętymi w niebie i duszami w czyśćcu stanowią jeden organizm, nazywany mistycznym Ciałem Chrystusa Pana. Do Świętych obcowania nie należą dusze potępionych

116. Co wyznajemy przez słowa: „świętych obcowanie”? Przez słowa „świętych obcowanie” wyznajemy prawdy:

- a) że do Kościoła Chrystusowego należą nie tylko wierni na ziemi, lecz także święci w niebie i dusze w czyśćcu,
- b) że wszyscy członkowie Kościoła pomagają sobie nawzajem do zbawienia.

117. Jak pomagają sobie wierni na ziemi?

Wierni na ziemi pomagają sobie w ten sposób, że jedni za drugich ofiarują swe modlitwy i dobre uczynki.

118. Jak nam pomagają święci w niebie?

Święci w niebie pomagają nam w ten sposób, że modlą się do Pana Boga za nami.

Skoro ludzie bogobojni, jak Mojżesz na górze Synaj lub Najświętsza Maryja Panna w Kanie Galilejskiej, już tu na ziemi wiele łask wypraszały ludziom, nic dziwnego, że daleko więcej wyprosić nam mogą w niebie.

119. Jak możemy pomóc душom w czyśćcu?

40

Duszom w czyśćcu możemy pomóc przez modlitwę, odpusty i inne dobre uczynki, a zwłaszcza przez ofiarę Mszy św.

Wieniec i światła palone na grobach душom w czyśćcu cierpiącym wcale same przez się nie pomagają, chociaż w pewnych warunkach mogą być pięknym i Panu Bogu miłym dowodem pamięci o duszach zmarłych.

Dnia 1 listopada obchodzimy uroczystość ku czci Wszystkich Świętych, po której następuje Dzień Zaduszny.

W dzień Wszystkich Świętych są nieszpory podwójne

Wszystkich Świętych i bezpośrednio potem nieszpory żałobne za dusze zmarłych.

Po nieszporach idzie procesja żałobna do pięciu ołtarzy w kościele lub do pięciu stacji na cmentarzu.

W dzień Zaduszny odśpiewują kapłani Jutrznie i Laudes (wigilie) za dusze zmarłych i wszystkie Msze św. ofiarują za dusze w czyśćcu cierpiące.

Każdy kapłan może w tym dniu odprawić trzy Msze święte.

Każdy ołtarz w tym dniu jest uprzywilejowany czyli obdarzony odpustem zupełnym za dusze zmarłych.

Od południa w dzień Wszystkich Świętych do północy Dnia Zadusznego można uzyskać odpust zupełny „tylek r o ć ilekroć”, to znaczy, ile razy ktoś, po spowiedzi i Komunii św. wejdzie do Kościoła i pomodli się według intencji Ojca Św., odmawiając 6 Ojcze nasz, 6 Zdrowaś i 6 Chwała Ojcu... tyle razy zyskuje odpust zupełny, który może ofiarować za dusze zmarłych.

Artykuł dziesiąty

„Grzechów odpuszczenie”.

Wierzę, że Pan Jezus dał Kościołowi Swemu władzę odpuszczania grzechów i kar za grzechy.

(O uzdrowieniu człowieka sparaliżowanego — Jan 5, 1—18).

120. Co wyznajemy przez słowa: „Wierzę w grzechów odpuszczenie”?

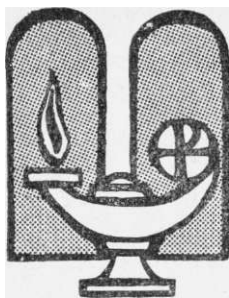
Przez słowa: „Wierzę w grzechów odpuszczenie” wyznajemy, że Pan Jezus dał Kościołowi swemu władzę odpuszczania wszystkich grzechów i kar za grzechy.

W tym celu ustanowił Pan Jezus w Kościele Sakramenty chrztu

i pokuty (Sakramenty umarłych na duszy) i dał świętemu Piotrowi władzę udzielania odpustów.

Przed biskupem św. Franciszkiem Salezym odbyła raz spowiedź niewiasta znana ze złego życia. Wyspowiadała się ze szczerym żalem i otrzymała rozgrzeszenie. „Co teraz pomyślisz o mnie, ojciec duchowny?” zapytała po spowiedzi. — „Myślę, że jesteś świętą, a jeżeli ludzie sądzą cię będą inaczej, jak faryzeusze sądzą nawróconą Magdalenę, to sam Pan Jezus będzie twoim obrońcą”.

Sakramenty chrztu i pokuty gładzą w zupełności nasze grzechy i czynią nas świętymi.



41

Artykuł jedenasty

„Ciała zmartwychwstanie”.

Wierzę, że ciała nasze zmartwychwstaną przy końcu świata. Cztery są rzeczy ostateczne każdego człowieka: a) śmierć, b) sąd Boży, c) niebo lub d) piekło.

„Pamiętaj na ostateczne rzeczy twoje—mówi Duch Święty — a na wieki nie zgrzeszysz (Ekl 7, 40).

Śmierć jest bez wątpienia ciężka i bolesna dla człowieka, bo jest karą za grzech pierworodny.

Święci jednak — jak starzec Symeon — umierali z weselem; święta Salomea, królowa Halicza (1240) cieszyła się przy śmierci i mówiła: „Widzę Matkę Bożą przed sobą”.

121. Co się dzieje przy śmierci człowieka?

Przy śmierci człowieka dusza odłącza się od ciała i idzie na sąd Boży.

(Przypowieść o bogaczu i Łazarzu — Łk 16, 19—31. Uczta Baltazara i jej skutki).

Gdy Filipa Melanchtona, przyjaciela Lutra, zapytała jego matka, katoliczka, jakiej religii ma się trzymać, syn jej odpowiedział: „W nowej (protestanckiej) lepiej jest żyć, ale w starej (katolickiej) lepiej umierać”. — Matka została nadal katoliczką.

122. Kiedy Pan Bóg wskrzesi nasze ciała? Na końcu świata wskrzesi Pan Bóg nasze ciała i połączy je

na zawsze z duszą i tak człowiek z duszą i z ciałem stanie na Sądzie *Ostatecznym*.

Job: „Wierzę, że Odkupiciel mój żyje, a w dzień ostateczny powstanę z ziemi i zaś obleczone będę w skórę moją i w ciele moim oglądać będę Boga mego” (Job 19, 25—27. — Widzenie proroka Ezechiela).

„Przychodzi godzina — rzekł Pan Jezus — w której wszyscy co są w grobach, usłyszą głos Syna Bożego i wyjdą, którzy czynili dobrze na zmartwychwstanie żywota, a którzy źle czynili na zmartwychwstanie sądu” (Jan 5, 28, 29).

„Jam jest zmartwychwstanie i życie” (Jan 11, 25).

123. Po co wskrzesi Pan Bóg ciała nasze?

Pan Bóg wskrzesi ciała nasze na to, aby wspólnie z duszą otrzymały nagrodę, albo karę.

Ciała po zmartwychwstaniu nie będą jednakowe: ciała złych będą szpetne, ciała dobrych chwalebnie przemienione na podobieństwo ciała Pana Jezusa po Jego zmartwychwstaniu.

Ponieważ ciała dobrych ludzi zmartwychwstaną chwalebnie, dlatego Kościół nie pozwala

palić ciał, lecz z uszanowaniem grzebie je w ziemi poświęconej wśród modlitw i obrzędów religijnych.

Podczas pogrzebu nie godzi się rozglądać, ani rozmawiać, lecz trzeba się modlić za zmarłego. Dobrze jest przypomnieć sobie „dzisiaj tobie, jutro mnie” (przyjdzie umrzeć).

42

Artykuł dwunasty

„Żywot wieczny. Amen”

Wierzę, że oprócz życia doczesnego istnieje dla dobrych życie wieczne w niebie, a dla złych męki wieczne w piekle. Przypowieść o bagaczu i Łazarzu (Łk 16, 19—31).

124. Czego nas uczą słowa: „Żywot wieczny”?

Słowa „żywot wieczny” uczą nas, że po tym życiu doczesnym czeka sprawiedliwych życie wieczne w niebie, a złych życie, a raczej męki wieczne w piekle.

125. Co to jest niebo?

Niebo jest to miejsce wiecznej szczęśliwości.

„Ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, co Bóg zgótował dla tych, którzy Go miłują” (1 Kor 2, 9).

126. Dlaczego święci w niebie są niewypowiedzianie szczęśliwi? święci w niebie są niewypowiedzianie szczęśliwi, ponieważ:

- a) oglądają bezpośrednio (twarzą w twarz) Pana Boga i miłują Go nade wszystko,
- b) cieszą się towarzystwem aniołów i świętych współmieszkańców nieba,
- c) wiedzą, że ich szczęście trwać będzie nieprzerwanie przez całą wieczność.

127. Którzy ludzie idą do nieba?

Do nieba idą ci ludzie, którzy zeszli z tego świata w łasce uświęcającej.

128. Co to jest piekło?

Piekło jest to miejsce wiecznej kary.

129. Jakich mąk doznają potępieni w piekle? Potępieni w piekle:

- a) odczuwają wielki smutek, rozpacz i wyrzuty sumienia z powodu utraty Pana Boga,
- b) doznają straszliwych udręczeń od złych duchów i ludzi potępionych,
- c) przez całą wieczność cierpieć będą nieopisane męki w ogniu piekielnym.

„Idźcie ode mnie precz, przekłeci, w ogień wieczny..., gdzie robak ich nie umiera, a ogień nie gaśnie” (Mt 25, 41; Mk 9, 45).

130. Którzy ludzie idą do piekła?

Do piekła idą ci ludzie, którzy umarli w grzechu śmiertelnym.

Grzesznik odwrócił się za życia od Pana Boga, teraz za karę nie będzie mógł posiadać Pana Boga, chociażby tego bardzo pragnął; szukał rozkoszy w rzeczach zmysłowych, teraz zmysły jego doznawać będą straszliwej męki, którą Pismo św. nazywa ogniem.

„Pamiętaj o rzeczach ostatecznych, a na wieki nie zgrzeszysz” (Ekl 7, 40).

Św. Karol Boromeusz, biskup Mediolanu w XV w. zadał za pokutę człowiekowi, który już długie lata ciężko grzeszył i sam przy spowiedzi o surową pokutę prosił, trzymać przez pięć minut palec nad zapaloną świecą. „Ojcie — rzekł ów człowiek — nie będę mógł spełnić tak surowej pokuty”. — „A jakże zniósłbyś ogień piekielny, gdyby ci Pan Bóg nie darował grzechu, albo gdybyś na przyszłość do grzechu powrócił?”

Św. Karol zmienił mu pokutę na inną, ale myśl o karach piekielnych sprowadziła owego człowieka na drogę zupełnej poprawy życia.

„Tu nas, Panie, siecz, tu karz i niczego nie przepuszczaj, byłeś tam nie karał i przepuścił na wieki” — modli się na wspomnienie kar pokutnych św. Augustyn.

Św. Tomasz z Akwinu zapytała jego rodzona siostra: „Co mam czynić, mój bracie, abym na pewno

poszła do nieba?" „Chciej tylko" — odpowiedział jej św. Tomasz. I tak jest w istocie. Potrzeba chcieć i pragnąć nieba całym sercem, a to nas pobudzi do użycia wszelkich środków, podanych przez Pana Jezusa, aby zapewnić sobie niebo.

POWTÓRZENIE SKŁADU APOSTOLSKIEGO

Wierzę, to jest wyznaję:

- 1. Że jest Bóg jeden w trzech Osobach, wszechmocny i nieskończenie doskonały.**
- 2. że Jezus Chrystus jest jedynym Synem Boga i Panem naszym.**
- 3. że stał się Człowiekiem za sprawą Ducha świętego i narodził się w Betlejem z Najświętszej Maryi Panny.**
- 4. że za rządów Piłata ponckiego cierpiał i umarł na krzyżu i został złożony w grobie.**
- 5. że dusza Pana Jezusa zstąpiła do otchłani, trzeciego zaś dnia wróciła do ciała i Pan Jezus żywy powstał z grobu.**
- 6. Że czterdziestego dnia po zmartwychwstaniu wstąpił Pan Jezus do nieba i odtąd nie tylko jako Bóg, ale i jako Człowiek rządzi całym światem. że na końcu świata przyjdzie Pan Jezus z nieba na ziemię, aby sądzić wszystkich ludzi dobrych i złych.**
- 7. Że trzecią Osobą Boską jest Duch święty pochodzący od Boga Ojca i Syna Bożego.**
- 8. że Pan Jezus dla zbawienia ludzi założył na ziemi Kościół święty, powszechny czyli katolicki i że w tym Kościele święci w niebie, dusze w czyśćcu i wierni na ziemi są duchowo ze sobą złączeni.**
- 9. że Pan Jezus dał Kościołowi władzę odpuszczania grzechów i kar za grzechy.**
- 10. że na końcu świata ciała nasze zmartwychwstaną.**
- 11. I że oprócz doczesnego życia istnieje życie wieczne w niebie lub w piekle.**
- 12. Tak jest najniezawodniej, bo to Pan Bóg sam objawił i nieomylny Kościół naucza. (Amen tak jest).**

A k t w i a r y

Boże mój, wierzę najmocniej w to wszystko, czego Kościół św. katolicki naucza, bo to objawiłeś Ty sam, który jesteś Wieczną Prawdą i omylić się nie możesz. W tej wierze żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż wiarę moją.

CZĘŚĆ DRUGA

O PRZYKAZANIACH

O DZESIECIU PRZYKAZANIACH BOŻYCH

PIERWSZE PRZYKAZANIE

„Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną!...”

Oddawaj zawsze jednemu prawdziwemu Bogu cześć najwyższą. Wzorem oddawania Panu Bogu czci najwyższej jest Król Dawid w swych psalmach.

Chwalcie, o dziatki, najwyższego Pana!

Niech Mu jednemu cześć będzie śpiewana (Ps 112).

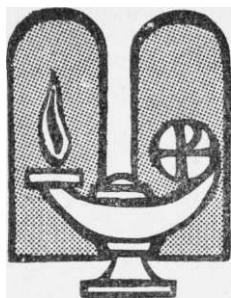
131.Co nakazuje pierwsze przykazanie?

Pierwsze przykazanie Boskie nakazuje oddawać cześć najwyższą jednemu Bogu.

Człowiek posiada ciało i duszę, dlatego ma czcić Pana Boga nie tylko zewnętrznie (to jest ciałem), ale przede wszystkim duszą. Zapomnieli o tym faryzeusze i dlatego Pan Jezus mówi o nich: „Ten lud czci mię tylko wargami, ale serce jego dalekie jest ode mnie” (Mt 15, 8).

132.Kiedy czcimy Pana Boga wewnętrznie?

Czcimy Pana Boga wewnętrznie (duszą i sercem):



- a)gdy wierzymy w to, co Pan Bóg objawił (cnota wiary),
- b)gdy ufamy silnie, że Pan Bóg nam pomoże (cnota nadziei,
- c)gdy Pana Boga miłujemy nade wszystko (cnota miłości) ,
- d)gdy chętnie się modlimy i żyjemy pobożnie (cnota pobożności i religijności).**

45

Należy się jednak Panu Bogu i cześć z e w n ę t r z n a jako danina ze strony naszego ciała, tym bardziej, że człowiek jest istotą społeczną i wraz z innymi winien czcić Pana Boga i zewnętrznymi objawami czci Bożej innych do uwielbienia Boga pobudzać.

133.Kiedy oddajemy Panu Bogu najwyższą cześć w sposób zewnętrzny?

Oddajemy Panu Bogu cześć w sposób zewnętrzny:

- a)gdy bierzemy udział we Mszy Św., w modlitwach, w obrzędach kościelnych,
- b)gdy oddajemy uszanowanie rzeczom świętym (np. Najświętszemu Sakramentowi, kościołom, krzyżom i obrazom świętych).

(Ofiara Noego — Rodz 8, 20 — Dawid).

Gdy przechodzisz koło kościoła wstąp na chwilę i wspomnij, że tam jest Pan Jezus w Najświętszym Sakramencie, odkryj głowę, a przy tym odmów w myśli krótką modlitwę: „Niechaj będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament” itd. Ukłęknij przy spotkaniu Wiatyku św. Nic wstydzić się odkryć głowy przed krzyżem czy figurą.

134.Czego zabrania pierwsze przykazanie Boże?

Pierwsze przykazanie Boże zabrania wszelkich grzechów przeciwko czci Bożej.

(Bałwochwalstwo, ofiara Eliasza — 3 Król 18, 35—36).

Przeciwko czci Bogu należy grzeszyć:

- a)kto nie ma wiary, nadziei, miłości ku Bogu,
- b)kto opuszcza modlitwę codzienną lub modli się z roztargnieniem i niedbale,
- c)kto osobom, rzeczom, miejscom świętym nie oddaje uszanowania albo je z n i e w a l a (ś w i ę t o k r a d z t w o) ,
(Pan Jezus wypędza przekupniów z podwórza świątyni jerozolimskiej — Mt 21, 12),
- d)kto sprzedaje lub kupuje rzeczy święte (s y m o n i a czyli świętokupstwo).

Nazwa „symonia” pochodzi od czarnoksiężnika Szymona, który chciał od św. Piotra za pieniądze nabyć władzę udzielania Ducha Świętego.

Pacierz swój odmawiaj rano i wieczór zawsze k l ę c z ą c o , o ile możliwości przed obrazem Pana Jezusa lub Matki Boskiej, z jak największą uwagą i pobożnością.

Uświęcaj swój dzień m o d l i t w ą p o r a n n ą , uświęcaj noc m o d l i t w ą w i e c z o r n ą . Niech twój pacierz będzie krótki, ale serdeczny.

Nie brak ci czasu na śniadanie, niech ci go nie braknie na posilenie duszy modlitwą poranną.

„Kto umie dobrze modlić się, umie i dobrze żyć”.

1. O WIERZE

Faryzeusze mimo cudów nie chcieli uwierzyć w Bóstwo Pana Jezusa, a Jego cuda przypisywali szatanowi.

Wierzyć znaczy uważać za prawdę, co nam k t o m ó w i . Ludziom nie zawsze można wierzyć, bo się czasem mylą, albo nawet rozmyślnie w błąd drugih

wprowadzają. Pan Bóg nigdy nie może się mylić, ani nas w błąd wprowadzać.

Im lepiej to rozważymy, tym mocniej wierzyć będziemy we wszystko, co Pan Bóg objawił. Tak uwierzył Abraham, że będzie ojcem wielkiego narodu, chociaż Pan Bóg kazał mu zabić na ofiarę jedynego syna Izaaka (Gen 22, 1—19). (Akt wiary str. 5).

Bez wiary w to, co Pan Bóg objawił, nie można poznać dobrze Pana Boga i czcić Go należycie. Kto nie wierzy Panu Bogu, obraża ciężko Pana Boga, choćby tylko w jedną prawdę wiary wątpił.

135. Dlaczego wiara jest koniecznie do zbawienia potrzebna? Wiara jest do zbawienia koniecznie potrzebna, bo bez wiary nie można poznać Pana Boga i czcić Go należycie.

Sam Pan Jezus powiedział: „Kto nie uwierzy, będzie potępiony” (Mk 16, 16). „Bez wiary nie można się podobać Panu Bogu” (Żyd 11, 6).

136. Kiedy powinniśmy wiarę naszą wyznawać przed ludźmi?

Powinniśmy wiarę naszą wyznawać przed ludźmi:

gdy zachodzi obawa zgorszenia drugich.

[Eleazar (Mach 6, 18), Męczennicy].

(Wiarę wyznajemy jawnie czynem, słowem lub pismem).

„Wszelki, który mnie wyzna przed ludźmi, wyznam go ja przed Ojcem moim, który jest w niebieszech” (Mt 10, 32—33). Wiara stała.

Nie wolno odrzucać żadnej prawdy wiary objawionej przez Pana Boga, bo Pan Bóg nigdy się nie myli, ani nie kłamie. Gdy tak wierzymy we wszystko, co Pan Bóg objawił, mamy wiarę powszechną.

Nie wolno dobrowolnie wątpić (myśleć, że może być inaczej niż Kościół naucza). Kto wierzy bez wątpienia, ma wiarę mocną. Nie wolno Wstydzic się wiary, ani też się jej wyrzekać.

Kto się wiary nie wyrzeka, ani też się jej nie wstydy ma wiarę stałą.

Najważniejszą zaś rzeczą jest to, byśmy według wiary żyli, bo jak ciało bez duszy, tak wiara bez dobrych uczynków jest martwa (Jak 2, 17).

Nasza wiara ma być żywa.

137. Jaka powinna być nasza wiara?

Nasza wiara powinna być powszechna, mocna, stała, żywa.

Akt wiary

Boże mój, wierzę najmocniej we wszystko, czego Kościół św. katolicki naucza, bo to objawiłeś Ty sam, który jesteś wieczną Prawdą i omylić się nie możesz. W tej wierze żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż wiarę moją.

138. Kto grzeszy przeciw wierze? Przeciw wierze grzeszy:

a) kto nie wierzy w Pana Boga i w prawdy, które Pan Bóg objawił, (żydzi przy obietnicy Najświętszego Sakramentu — Jan 6, 41, 42), albo niektóre prawdy wiary odrzuca (heretycy, brak wiary powszechnej),

b) kto o prawdach wiary powątpiewa (Mojżesz przy skale Ks. Liczb 20, 11, brak wiary mocnej),

c) kto się swojej wiary prawdziwej wypiera lub wstydy (brak wiary stałej),

d) kto sądzi, że każda wiara (religia) zarówno prowadzi do zbawienia (obojętność religijna).

Kto odrzuca jakąś prawdę chrześcijańską, chociaż uznaje, że ją Bóg objawił, grzeszy przeciw Duchowi Świętemu.

Niektórzy ludzie przyjmują za prawdę to, czego Bóg nie objawił i Kościół nie naucza.

139. Kto grzeszy zabobonem?

Zabobonem grzeszy ten, kto rzeczom stworzonym przypisuje siłę nadzwyczajną, której nie mają.

Grzeszy zatem, kto np. wierzy w liczbę 13, w sny, w gusła, wróżenie z kart, kto z krakania sowy lub wrony wnioskuje o swojej przyszłości, bo te rzeczy czy zjawiska nie mają siły i wiedzy nadzwyczajnej z natury, ani z ustanowienia Bożego, ani wskutek modlitw Kościoła.

Zabobonem grzeszy także, kto wierzy w duchy wywołane za pomocą stolików wirujących, albo w inny sposób (s p i r y t y z m).

Grzeszyłby tym bardziej ten, kto przy pomocy szatana chciałby czegoś niezwykłego dokonać (czarna magia, czarnoksiężstwo), albo przepowiedzieć przyszłość (wróżbiarstwo). Tak zwana „magia biała” czyli salonowa, polegająca na dokonywaniu dziwnych rzeczy przez biegłość i wprawę, nie jest grzechem.

47

Niestety, nie tylko ludzie niewykształceni, ale i wykształceni, którzy nie chcą wierzyć Panu Bogu, skłonni są do ślepej wiary we wróżby, gusła, amulety, duchy, (spirytyzm), maskotki, stoliki wirujące i inne zabobony.

Aby nie utracić i nie osłabić swej wiary powinniśmy:

- a) pokusy przeciw wierze zaraz oddalać, wzbudzić akt wiary,
- b) unikać rozmów przeciwnych wierze,
- c) słuchać kazań, czytać książki religijne, uczyć się katechizmu.
- d) żyć cnotliwie,
- e) nie zawierać związku małżeńskiego z osobą niekatolickiej wiary (małżeństwo mieszane).

Aleksander Volta, sławny uczony, wyznaje: „Uważałem zawsze religię katolicką za jedynie prawdziwą i nieomylną i nie przestanę dziękować Panu Bogu, że mi dał tę wiarę świętą, w której żyć i umierać pragnę. Studiowałem pilnie jej zasady, badałem sumiennie wszystkie dowody, które za nią i przeciw niej przemawiały i wyznaję, że każdy umysł uczciwie myślący do niej przyznawać się i serdecznie miłować ją powinien.

2. O NADZIEI

Nadzieję naszą opieramy na tym, że Pan Bóg jest wszechmocny, miłosierny i wierny w dotrzymywaniu obietnic swoich. (Uzdrowienie sługi setnika, Mt 8, 5—14).

140. Dlaczego powinniśmy zawsze i wszędzie ufać Panu Bogu?

Powinniśmy zawsze i wszędzie ufać Panu Bogu, bo:

- a) Pan Bóg jest wszechmocny, więc wszystko nam dać może,
- b) bo jest miłosierny, więc chce nam pomóc,
- c) bo Bóg jest wierny w obietnicach swoich, więc da nam to, co nam dać obiecał.

Pan Jezus wysłuchał nam męką i śmiercią swoją wszystkie łaski każe tylko o nie prosić z ufnością: „Proście, a otrzymacie”, „Kończcie, a będzie wam otworzono”. (O człowieku pukającym w nocy do sąsiada — Łuk 11, 5—9).

140. Czego powinniśmy się spodziewać od Pana Boga? Powinniśmy się spodziewać od Pana Boga pomocy we wszystkich potrzebach, a przede wszystkim: tu na ziemi, łaski i odpuszczenia grzechów, a po śmierci wiecznego zbawienia.

141. Czego powinniśmy się spodziewać od Pana Boga?

Powinniśmy się spodziewać od Pana Boga pomocy we wszystkich potrzebach, a przede wszystkim: tu na ziemi, łaski i odpuszczenia grzechów, a po śmierci wiecznego zbawienia.

A k t n a d z i e i

Boże mój, mam nadzieję, że dla zasług Jezusa Chrystusa dasz m: odpuszczenie grzechów,

łaskę i wieczne zbawienie. Możesz mi dać to., o Panie, bo jesteś wszechmocny, chcesz mi dać, bo jesteś miłosierny,, a dasz niezawodnie, bo jesteś wierny w obietnicach swoich. W tej nadziei żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż nadzieję moją.

142.Kto grzeszy brakiem nadziei chrześcijańskiej?

Brakiem nadziei chrześcijańskiej grzeszy:

- a)kto na widok swych grzechów popada w zwątpienie lub rozpacz (Kain, Judasz), 48
b)kto narzeka na zrzędzenia Boskie lub przestaje się- modlić, gdy go Pan Bóg rychło nie wysłuchuje (żona, Joba — Job 2, 9) . (O przymiotach dobrej modlitwy — pyt. 340).

143.Kto grzeszy przesadą w nadziei ?

Przesadą w nadziei grzeszy:

- a) kto zuchwale grzeszy w nadziei miłosierdzia Bożego- (ludzie przed potopem),
b) kto lekkomyślnie naraża swą duszę na niebezpieczeństwo grzechu, lub swe zdrowie i życie na niebezpieczeństwo śmierci w nadziei, że go Pan Bóg wyratuje (św. Piotr na podwórzu u Kaifasza, Mt 26, 69).

3. O CZCI MATKI BOSKIEJ I ŚWIĘTYCH

(Modlitwa Mojżesza na górze Synaj, Ex 15, 1; 19, 3). Panu Bogu winniśmy oddawać cześć nie tylko bezpośrednio, ale i pośrednio, tj. mamy czcić Jego przyjaciół, Matkę Boską, Aniołów i Świętych. Nie oddajemy jednak Świętym czci i uwielbienia, należynej jedynie Panu Bogu. Do Pana Boga zwracamy się z prośbą o odpuszczenie grzechów, łaskę i zbawienie wieczne („zmiłuj się nad nami”), a do Najświętszej Maryi Panny i Świętych jedynie z prośbą o pośrednictwo u Pana Boga („módl się za nami”).

144.Dlaczego powinniśmy czcić Aniołów i świętych?

Powinniśmy czcić Aniołów i świętych, bo oni są wiernymi sługami i przyjaciółmi Pana Boga.

145.Kiedy czcimy świętych należycie?

świętych czcimy należycie, gdy naśladujemy ich cnoty, modlimy się do nich i obchodzimy ich uroczystości (imieniny).

146.Kogo najwięcej ze wszystkich świętych czcić powinniśmy?

Najwięcej ze wszystkich świętych powinniśmy czcić Najświętszą Maryję Pannę, następnie św. Józefa i swojego Patrona.

147.Czemu po Panu Bogu powinniśmy najwięcej czcić Najświętszą Maryję Pannę?

Najświętszą Maryję Pannę powinniśmy czcić najwięcej po Panu Bogu dlatego, że:

- c)Najświętsza Maryja Panna jest Matką Syna Bożego,
d)ze wszystkich świętych Najświętsza Maryja Panna jest najświętszą, wolną od grzechu pierwородnego,

e)Najświętsza Maryja Panna jest Matką naszą i może nam u Pana Boga wszystko uprosić.

Od czasów apostoelskich wierzył i wyznawał Kościół katolicki, że Najświętsza Maryja Panna została wzięta do nieba po zakończeniu swego życia. W dniu 1 listopada 1950 roku ogłosił papież Pius XII tą prawdę jako dogmat wiary — i odtąd obowiązuje ona każdego katolika.

(Św. Elżbieta oddaje cześć Najświętszej Maryi Pannie — Łk 1, 42).

Cud w Kanie Galilejskiej, — Matka Boska Nieustającej Pomocy, Dobrej Rady, Pocieszenia. — Częstochowa, Lourdes, Piekary, Kalwaria, Tuchów.

Zdrowaś Maryjo, Boga Rodzico Błagamy Ciebie Święta Dziewico, Niech łaska Twoja zawsze nam sprzyja, Módl się za nami. Zdrowaś Maryja.

Wśród czystych duchów w obliczu Pana, Tyś Przenajświętsza, Niepokalana, Jak pośród kwiatów wonna lilija, Jak wśród gwiazd zorza. Zdrowaś Maryja.

(Pieśń kościelna).

Ku czci Najświętszej Maryi Panny obchodzimy dwa uroczyste święta: Niepokalane Poczęcie (8 grudnia) i Wniebowzięcie, czyli Matki Boskiej Zielnej (15 sierpnia). Kościół błogosławi wówczas zboże i zioła.

Ku czci Najświętszej Maryi Panny obchodzi Kościół jeszcze szereg innych świąt, jak Matki Boskiej Gromnicznej (2 lutego), Zwiastowanie (25 marca), Nawiedzenie św. Elżbiety (2 lipca), Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny (22 sierpnia), Narodzenie czyli święto Matki Boskiej Siewnej (8 września) na podziękowanie za zwycięstwo, jakie Jan III Sobieski, król polski, odniósł nad Turkami pod Wiedniem w roku 1683. Matki Boskiej Bolesnej (w piątek po Niedzieli Czarnej i 15 września), Matki Boskiej Różańcowej (7 października) na podziękowanie za zwycięstwo nad Turkami (1571) pod Lepanto, wyproszone modlitwą różańcową, Boskiego Macierzyństwa Najśw. Maryi Panny (11 października).

Miesiąc maj poświęca Kościół przez codzienne nabożeństwa wieczorne i poranne ku czci Najświętszej Maryi Panny. W październiku czyni podobnie, zachęcając do udziału w codziennym nabożeństwie różańcowym. Obydwa te nabożeństwa obdarzył Kościół szczególnymi odpustami.

W dniu 3 maja obchodzi Polska uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Korony Polskiej. Uroczyste ślubowanie złożył Najświętszej Maryi Pannie król Jan Kazimierz po obronie Częstochowy (we Lwowie 1656).

Po pierwszej wojnie światowej papież Pius XI. był nuncjusz w Polsce (Achilles Ratti), ustanowił po wieczne czasy święto Królowej Korony Polskiej (3 maja).

Po drugiej wojnie światowej biskupi polscy zebrani na Jasnej

Górze (8 września 1946 roku) poświęcili, oswobodzoną z okrutnego hitlerowskiego najazdu Polskę, Niepokalanemu Sercu Najświętszej Maryi Panny.

Sierdeczna Matko, Opiekunko ludzi, Niech Cię płacz sierot do litości wzbudzi. Do Ciebie dzieci wygnane wołamy Zlituj się, zlituj, niech się nie tułamy!

Do kogóż mamy wzdychać nędzne dziatki? Tylko do Ciebie, ukochanej Matki, U której serce otwarte każdemu, A osobiście nędzą strapionemu.

Słodkie Serce Maryi bądź ratunkiem moim!

Ku czci Świętych obchodzimy również dwa uroczyste święta: świętych apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca) i Wszystkich Świętych (1 listopada z wigilią).

Inne święta są czysto kościelne: św. Szczepana (26 grudnia), św. Józefa (19 marca), św. Michała (29 września), św. Stanisława Biskupa i Męczennika (8 maja), św. Wojciecha (23 kwietnia), św.

Andrzeja Boboli (16 maja).

Oprócz tego w każdej parafii jest uroczystość św. Patrona lub Patronki parafii.

Świętymi Patronami młodzieży polskiej są: św. Stanisław Kostka (13 listopada), św. Kazimierz (4 marca), św. Jan Kanty (20 października), św. Jadwiga, księżna śląska (15 października).

Módlmy się do św. Patronów naszych, czytamy ich życiorysy i naśladujemy ich cnoty!

Błogosławionymi ogłasza Ojciec św. tych, którzy odznaczeni byli niezwykłymi cnotami, zwłaszcza bohaterską miłością Boga i bliźniego. Gdy w procesie beatyfikacyjnym zostaną stwierdzone cuda, uczynione przez Pana Boga za ich wstawiennictwem, zezwala ich czcić w jednym kraju lub jednym zgromadzeniu zakonnym (beatyfikacja). (Bł. Kinga, Czesław, Bronisława). 50

Po stwierdzeniu nowych (przynajmniej) dwóch cudów w nowym procesie kanonizacyjnym Ojciec św. zalicza błogosławionego w poczet (Kanon) Świętych czyli k a n o n i z u j e go, a tym samym poleca go czcić w całym świecie katolickim. (Niedawno w 1938 r. 17. IV. kanonizowany został przez Piusa XI św. Andrzej Bobola, Polak).

Czcigodnymi sługami Bożymi nazywamy tych, których proces beatyfikacyjny za zgodą Stolicy św. został rozpoczęty (np. Ks. Piotr Skarga, brat Albert — Adam Chmielowski, Piotr Jerzy Frassati, królowa Jadwiga, Aniela Salawa itd.).

148. Dlaczego mamy w poszanowaniu nie tylko osoby świętych, ale także szczątki ich ciał czyli relikwie?

Mamy w poszanowaniu szczątki ciał Świętych czyli relikwie dlatego, że ciała świętych były mieszkaniem Ducha Świętego i Pan Bóg przez relikwie daje nieraz wielkie łaski i czyni cuda.

Relikwie św. Męczenników znajdują się w ołtarzach, na nich odprawia się Msza św. W pierwotnym Kościele bowiem odprawiano Mszę św. na grobach Męczenników w tak zwanych katakumbach.

Najcenniejszą relikwią są szczątki Krzyża św. i inne pamiątki Męki Pańskiej.

149. Dlaczego czcimy obrazy świętych?

Czcimy obrazy świętych, bo one przypominają nam osoby Świętych, pobudzają nas do naśladowania świętych i do polecania się ich modlitwom.

Sekta obrazoburców (ikonoklastów) w państwie wschodniorzymskim (greckim) zwalczała cześć obrazów, dokonując zniszczenia bardzo wielu cennych i artystycznych wizerunków Świętych. W związku z tym Sobór II Nicejski (787 r.) wyjaśnił naukę katolicką, odnośnie czci obrazów: mianowicie, że nie czcimy w pierwszym rzędzie obrazu, lecz osobę, którą obraz przedstawia.

Rachunek sumienia: pomyślę, czy zawsze odmawiałem(am) ranny pacierz? Odmawiałem(am) go z uwagą? Uczylem(am) się pilnie religii? Czytałem(am) książki bezbożne? Słuchałem(am) dobrowolnie rozmów przeciwnych wierze świętej? Wierzyłem(am) w gusła lub zabobony? Narzekałem(am) na zrządzania Boże? Zawsze oddawałem(am) uszanowanie rzeczom świętym: (Przy grzechach ciężkich dodam liczbę: ile razy).

DRUGIE PRZYKAZANIE

„Nie będziesz brał Imienia Pana Boga Twego na daremno!”

Z czcią największą wymawiaj zawsze Imiona święte. „Niech Imię Pańskie przebłogosławione Po wszystkie wieki będzie pochwalone”.

Imię Pana Boga było tak czczone w Starym Zakonie, że Go nigdy nie wymawiano — w czasie uroczystych modłów mógł to Imię wymawiać arcykapłan. I nam nie wolno wymawiać Imienia Bożego niepotrzebnie, w gniewie lub żartach, wolno natomiast wymawiać to Imię Boże w modlitwach, w aktach strzelistych. Chrześcijanie używają tego Imienia przy pozdrawianiu się, mówiąc: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”.

150. Co nam nakazuje Pan Bóg w drugim przykazaniu?

W drugim przykazaniu nakazuje nam Pan Bóg mówić o Bogu i o rzeczach świętych z jak największym uszanowaniem.

151. Czego zabrania Pan Bóg w drugim przykazaniu?

W drugim przykazaniu zabrania Pan Bóg wszelkiego znieważania imion świętych.

152. Kto znieważa imiona święte? Imiona święte znieważa:

- a) kto je wymawia w gniewie, w niecierpliwości lub w żartach,
- b) kto bluźni, tj. słowem lub czynem ubliża Panu Bogu lub Świętym (faryzeusze pod krzyżem — Mt 27, 40—42),
- c) kto przysięga na rzeczy drobne, złe lub na kłamstwo (Herod — Mt 14, 7; Piotr — Mt 26, 72),
- d) kto nie dotrzymuje ślubów Panu Bogu uczynionych (np. ślub wstrzemięźliwości od trunków).

51

153. Co znaczy ślubować?

ślubować znaczy zobowiązać się dobrowolnie pod grzechem do spełnienia rzeczy Panu Bogu miłej. Co znaczy przysięgać?

Przysięgać znaczy uroczystie wezwać Pana Boga na świadka, że się mówi prawdę lub, że się dotrzyma tego, co się przyrzeka.

„Będziesz przysięgał w prawdzie” (na rzeczy prawdziwe), „w sądzie” (na rzeczy wielkiej wagi) i „w sprawiedliwości” (na rzeczy dobre) — (Jer 4, 2).

Krzywoprzysięstwo i niedotrzymanie przysięgi jest bardzo wielką obrazą Pana Boga, bo krzywoprzysięstwo wzywa Pana Boga uroczystie na świadka, czyni Go niejako współnikiem kłamstwa i udaremnia ostatni sposób dojścia do prawdy.

Nie przysięgaj na rzeczy niewiadome ci lub drobne.

Gdyby ktoś zobowiązał się pod przysięgą do czegoś złego, np. że- się zemści na kimś — grzeszy ciężko, a przysięga jego jest nieważna i do niczego go nie obowiązuje. (Herod wobec Herodiady — Mt 14, 7).

Zanim złożysz ślub, poradź się pierwszej kogoś roztropnego, najlepiej spowiednika. Wolno bowiem nie ślubować, ale nie wolno łamać ślubów uczynionych.

„Jeśliś coś ślubował, nie omieszkajże spełnić... daleko lepiej jest nie ślubować, niż po ślubie obietnic nie spełnić” (Eklez 5, 3—4).

Kto by ślubował uczynić coś złego, sztydzi z Pana Boga i ciężko Go obraża.

Zwolnić od ślubu może Ojciec św. lub biskup. Kapłan może zamienić ślub na czyn równej lub większej wartości. Zwolnić natomiast od ślubu lub zmienić na czyn mniejszy może kapłan w roku jubileuszowym.

Za bluźnierstwo i krzywoprzysięstwo karze Pan Bóg często już w tym życiu. Grzechy te są zawsze grzechami ciężkimi, choćby odnosiły się do rzeczy małych.

Wymawianie Imion świętych w zdziwieniu, gniewie, żartach lub z przyzwyczajenia jest zwyczajnie grzechem lekkim, jednak przez wzgląd na wielką godność i majestat Pana Boga winniśmy wystrzegać się wszelkiego nadużywania Jego Imienia.

Podoba się Panu Bogu, jeśli wzywamy Jego pomocy, mówimy

o Nim z uszanowaniem i w pokusach uciekamy się o pomoc do Pana Jezusa i Najświętszej Maryi Panny.

R a c h u n e k s u m i e n i a : pomyśl — Czy zawsze należycie

z godnością wymawiałem(am) imiona święte? Przysięgałem(am) się kiedy niepotrzebnie lub fałszywie? (ile razy?) Z należytych uszanowaniem mówiłem(am) zawsze o rzeczach świętych? Dotrzymałem(am) ślubu uczynionego Panu Bogu?

TRZECIE PRZYKAZANIE

„Pamiętaj, abyś dzień święty święcił!”

(O sześciu dniach czyli okresach stworzenia świata, Rodź 1).

155. Co nakazuje Pan Bóg w trzecim przykazaniu?

W trzecim przykazaniu nakazuje Pan Bóg święcić dzień święty, tj. niedziele i święta.

(Święcenie szabat u Żydów pod karą śmierci).

156. Jak mamy dzień święty święcić?

Dzień święty mamy święcić w ten sposób:

- uczestniczyć w całej Mszy Św., a wedle możliwości być i na kazaniu,

- wstrzymać się od prac służebnych.

- Udział we Mszy św. obowiązuje w niedziele i święta pod grzechem ciężkim.

- Pracami służebnymi nazywamy te prace, które ciało trzyma. Dozwolone są ciężkie prace w niedzielę dla chwały Bożej, z konieczności, dla ratowania bliźnich w nieszczęściu, np. podczas pożaru, powodzi itp. Konieczne mogą być prace w gospodarstwie, w fabrykach, których na niedzielę zatrzymać nie można, na kolei itp.

- Narody znane z sumiennego przestrzegania niedzielnego spoczynku należą do najbogatszych na świecie, nie ponoszą zatem uszczerbku materialnego przez wstrzymywanie się od pracy w dni święte.

- Praca wykonywana w niedzielę bez potrzeby przez czas dłuższy (około dwóch godzin) jest grzechem ciężkim.

Kościół zaleca w dzień święty:

brać udział w nabożeństwach popołudniowych,

przystępować do Sakramentów świętych,

czytać dobre książki i gazety,

pełnić uczynki dobre, np. pouczać dzieci,

wystrzegać się grzechów bardziej niż w dni powszednie, zwłaszcza pijaństwa, karciarstwa i grzesznych zabaw. Niedziela (od „nie działać”) jest dniem Trójcy Przenajświętszej, przypomina stworzenie świata, Zmartwychwstanie Pana Jezusa i Zesłanie Ducha Świętego.

Nabożeństwo niedzielne zaczyna się od prymarii, tj. pierwszej Mszy św. z homilią (wyjaśnieniem Ewangelii) i z błogosławieństwem.

Przed prymarią śpiewają wierni Godzinki o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny.

Gdzie jest więcej księży, odprawiana bywa po prymarii druga Msza św. (zwana często niewłaściwie wotywą) i Msza św. dla młodzieży szkolnej.

Przed główną Mszą św. kropi kapłan uroczyście lud wodą święconą (aspersja) i odbywa z ludem procesję niedzielą. Po tej procesji odprawia kapłan sumę, tj. uroczystą Mszę św. z kazaniem i błogosławieństwem. Po południu odprawiane są nieszpory, tj. wieczorna część brewiarza kapłańskiego, składająca się z psalmów i Magnificat, z hymnu, modlitw i końcowej antyfony (pieśni) •do Matki Boskiej.

Wielu ludzi zapomina w niedzielę o Mszy świętej i służbie Bożej. Jest wielu i takich, dla których niedziela wolna od obowiązkowej pracy, staje się dniem pijaństwa, karciarstwa i grzesznych rozrywek. Cóż dziwnego, że ani im samym, ani ich rodzinom Pan Bóg nie błogosławi.

Niedziela niech będzie dla nas dniem świętym, dniem Mszy Św., i wedle możliwości, dniem Komunii św. — dniem spoczynku, pogłębieniem religijno-moralnego życia, a zarazem serdecznego współżycia ze swą rodziną.

Rachunek sumienia: pomyślę: Czy zawsze byłem(am) na Mszy św. w niedzielę i święta? Czy dobrze się zachowywałem(am) w kościele podczas Mszy Św.? Czy wstrzymywałem(am) się od ciężkich robót w niedzielę i święta? Przy każdym z tych grzechów przypominę sobie ile razy?

CZWARTE PRZYKAZANIE

„Czcij ojca i matkę swoją, abyś długo żył i dobrze ci się powodziło!”

Szanuj, kochaj i słuchaj rodziców i przełożonych!

Czwarte przykazanie Boże odnosi się w pierwszym rzędzie do rodziców. Następnie do tych, co zastępują rodziców, tj. do opiekunów, nauczycieli, pracodawców. — Ks. Piotr Skarga nazywa w swych kazaniach bardzo często Ojczyznę naszą Matką, wreszcie i Kościół katolicki jest naszą duchowną Matką. — „Kto nie ma Kościoła za matkę, nie może mieć Pana Boga za ojca” — mówi św. Cyprian, biskup i męczennik z Kartaginy w Afryce (3 w. po Chr.).

157. Co nakazuje Pan Bóg w czwartym przykazaniu?

W czwartym przykazaniu nakazuje Pan Bóg szanować, miłować i słuchać rodziców i przełożonych.

158. Kiedy dzieci szanują rodziców?

Dzieci szanują rodziców, gdy ich uważają za zastępców Pana Boga na ziemi i okazują to całym swym postępowaniem.

„A Bóg się tym brzydzi, Kto się ojca wstydzi”.

(Cham bezwstydnym wobec swego ojca. — Rodź 9, 22. Józef egipski. — Rodź 37, 3).

159. Kiedy dzieci miłują rodziców?

Dzieci miłują rodziców, gdy modlitwą, słowem i czynem starają się im odwdziżyć za niezliczone dobrodziejstwa od nich odebrane.

160. Kiedy dzieci okazują rodzicom należne posłuszeństwo?

Dzieci okazują rodzicom należyte posłuszeństwo, gdy ich życzenia i rozkazy zaraz i chętnie wykonują.

(Nieposłuszni synowie Helego — 2 Król 2. 22. — Posłuszny Izaak — Rodź 22, 2).

Grzeszą zatem dzieci:

Brakiem uszanowania i miłości, gdy rodzicom życzą śmierci lub czegoś złego, gdy swymi postępkami pobudzają ich do gniewu i martwią lenistwem lub złymi postępkami w nauce, gdy rodzicom dokuczają, w potrzebie (w chorobie lub starości) ich nie wspierają i za nich się nie modlą.

Brakiem posłuszeństwa, gdy na rozkazy i życzenia rodziców szemrzą lub ich wcale nie wypełniają.

161. Dlaczego mamy rodziców szanować, miłować i słuchać?

Mamy rodziców szanować, miłować i słuchać dlatego, bo rodzice zastępują nam Pana Boga na ziemi i są naszymi największymi dobroczyńcami.

Obowiązek uszanowania, miłości i posłuszeństwa względem rodziców i przełożonych mamy spełniać modlitwą, myślą, mową i uczynkiem.

162. Jaka kara czeka złe dzieci?

Złe dzieci czeka po śmierci surowy sąd Boży, a tu na ziemi częstokroć ciężkie kary Boże.

Jeśliś obraził rodziców lub przełożonych, przeproś ich natychmiast i szczerze.

163. Jaka nagroda czeka dobre dzieci?

Dobre dzieci czeka po śmierci nagroda wiekuista w niebie, a tu na ziemi szczególne błogosławieństwo Boże (Józef egipski).

164. Których przełożonych powinniśmy szanować i słuchać podobnie jak rodziców?

Podobnie jak rodziców powinniśmy szanować :

- a)opiekunów,
- b)nauczycieli,
- c)wszelkich przełożonych duchownych i świeckich.

Dzieci powinny w ogóle szanować starszych, uprzejmie do nich przemawiać, kłaniać się, ustępować miejsca, pomagać w pracy itp. Faraon[^] uszanował ojca Józefa (Rodź 46, 5). —

Bóg ukarał śmiercią chłopców, którzy wyśmiewali się z Elizeusza proroka (4 Król 2, 23). Nie tylko małe dzieci, ale i dorośli powinni wypełniać obowiązki względem swych rodziców.

Rachunek sumienia: pomyślę: Czy o rodzicach zawsze dobrze myślałem(am)? Mówiłem(am)? Dobrze im życzyłem(am)? SwOr im zachowaniem ich nie zmartwiłem(am)? (Może kiedy matka z mego powodu płakała?) Czy rozkazy i życzenia rodziców zawsze ochotnie wypełniałem(am)? Czy za nich się modliłem(am)? Czy za wyrządzone im przykrości zawsze starałem(am) się ich przeprosić?

159.Kiedy nie wolno słuchać rodziców i przełożonych?

Nie wolno słuchać rodziców i przełożonych wtedy, gdy nakazują to, co jest grzechem.

„Więcej trzeba słuchać Pana Boga niż ludzi” — powiedział święty Piotr w imieniu apostołów (Dz Ap 5, 29) do Rady Żydowskiej w Jerozolimie.

Czwarte przykazanie Boże nakłada także obowiązki na rodziców i przełożonych.

Rodzice powinni:

- a)miłować swe dzieci rozumnie i po Bożemu, a zatem nie pozwalać im na żadne grzechy,
- b)starać się nie tylko o ich utrzymanie i wykształcenie, ale jeszcze o ich religijne wychowanie,
- c)dawać im dobry przykład,
- d)karać, gdy na to zasłużą, ale z rozważą i umiarkowaniem.

Przełożeni wobec podwładnych powinni:

- a)w umówionym czasie dać zapłatę, jaka im się należy,
- b)obchodzić się z nimi po ojcowsku,
- c)dbać o to, by prowadzili życie moralne i nie przeszkadzać im w ich życiu religijnym.

Wszelkie uciemiężanie ubogich, wdów i sierot, zatrzymywanie należnej zapłaty jest grzechem o pomstę do nieba wołającym.

PIĄTE PRZYKAZANIE „Nie zabijaj!”

Nie wyrządzaj szkody bliźniemu ani na ciele, ani na duszy. (Zabójstwo Abła — Rodź 4, 8. Rzeź niewiniątek w Betlejem — Mt 2, 16—19. Ścięcie św. Jana Chrzciciela — Mt 14, 1—12).

Najcenniejszym darem naturalnym, jaki Pan Bóg dał człowiekowi jest życie i zdrowie. Nie my, ale P a n B ó g j e s t P a n e m n a s z e g o życia i zdrowia. Ciało ludzkie jest według nauki chrześcijańskiej mieszkaniem i narzędziem nieśmiertelnej duszy, odkupionej Krwią Chrystusową. Ciało razem z duszą ma zbierać zasługi na niebo, ono też ma być kiedyś uwielbione i wziąć razem z duszą udział w szczęśliwości wiecznej. Dlatego jest obowiązkiem chrześcijanina dbać o swoje życie i zdrowie. Na straży życia i zdrowia, tak własnego, jak cudzego, postawił Pan Bóg piąte przykazanie. Obejmuje ono również obowiązki wobec duszy tak własnej, jak i bliźniego (życie duszy).

166.Czego zabrania Pan Bóg w piątym przykazaniu?

W piątym przykazaniu zabrania Pan Bóg szkodzić na ciele i na duszy tak bliźnim jak i sobie samemu.

167. Kto szkodzi bliźniemu na życiu i zdrowiu? Na życiu i zdrowiu szkodzi bliźniemu:

- a) kto go niesprawiedliwie bije, rani, życie mu skraca lub odbiera (Kain, Herod),
- b) kto się na bliźniego gniewa, martwi go, przezywa go lub przeklina (faryzeusze względem Chrystusa Pana).

Nie dopuszczaj gniewu do swego serca, a człowiekowi rozgniewanemu ustępuj, jak człowiekowi pozbawionemu zmysłów.

Gniew pobudza do kłótni i bójek.

Umyślne z a b ó j s t w o jest grzechem wołającym o pomstę do nieba. „Głos krwi brata twego woła do mnie z ziemi” (Ródz 4, 10).

W wielu diecezjach rozgrzeszenie mordercy zastrzeżone jest biskupowi.

P o j e d y n e k naraża dwie osoby na śmierć, dlatego jest grzechem bardzo ciężkim i pociąga za sobą wykluczenie z Kościoła katolickiego.

Z a b i ć c z ł o w i e k a wolno jedynie: a) żołnierzowi w obronie Ojczyzny, b) władzy dla ukarania zbrodni, c) każdemu w obronie własnego życia, jeśli inaczej ratować się nie może.

Nie wolno pod żadnym pozorem skracać życia ludzkiego. Odbieranie życia cierpiącym (eutanazja), nieuleczalnie chorym, ciężko rannym jest ciężkim grzechem morderstwa.

Nie wolno też dręczyć zwierząt, ani ich bez potrzeby zabijać. Zwierzęta szkodliwe lub te, których mięsem się żywimy, wolno zabijać, ale nie wolno ich męczyć. Uczonym wolno robić na zwierzętach próby, choćby to zwierzętom pewien ból sprawiało.

168. Kto szkodzi bliźniemu na duszy?

Na duszy szkodzi bliźniemu ten, kto go gorszy, to jest słowem albo przykładem do grzechu pociąga.

„Biada światu dla zgorszenia” (Mt 18, 7) — powiedział Pan Jezus. Kto drugich pobudza do złego, ma udział w grzechu cudzym i obowiązany jest szkodę naprawić

Takich grzechów cudzych jest dziewięć:

1. Radzić do grzechu (Herodiada radzi Herodowi, by ściął św. Jana — Mt 14, 7).
2. Rozkazywać drugiemu grzeszyć (Herod rozkazał wymordować dzieci — Mt 2, 16).
3. Pobudzać do grzechu (Ewa pobudziła Adama do zjedzenia owocu zakazanego — Ródz 3, 6).
4. Pochwalać grzech (Żydzi chwalili Heroda za to, że kazał zabić Jakuba Ap. — Dz Ap 12, 1—3),
5. Pomagać do grzechu (Szawel pomagał przy kamienowaniu św. Szczepana — Dz Ap 7, 57—59).
6. Pozwalać na grzech drugiego (Piłat zezwolił na ukrzyżowanie Pana Jezusa — Mt 27, 24).
7. Milczeć na grzech cudzy (Aaron milczał na bałwochwalstwo żydów na górze Synaj — Wyjść 32, 2n).
8. Nie karać grzechu (Heli nie karał synów za ich grzechy — Król 2, 22).
9. Uniewinniać grzech cudzy (Achab uniewinnił zbrodni swej żony — 3 Król 21, 16).

169. Co powinien uczynić ten, kto bliźniemu zaszkodził na ciele lub duszy?

Kto bliźniemu zaszkodził na ciele lub duszy, powinien:

a) Pana Boga przeprosić,

b) wyrządzoną szkodę wynagrodzić (Pokutnicy, Zacheusz — Łk 19, 8).

170. Kto szkodzi sobie na życiu i zdrowiu? Szkodzi sobie na życiu i zdrowiu:

a) kto sobie sam życie odbiera (Saul — 1 Król 31, 4; Judasz — Mt 27, 5; samobójcy),

- b)kto zdrowie swoje niszczy przez rozpustę, pijaństwo, nieumiarkowanie w jedzeniu, palenie tytoniu,
c)kto lekkomyślnie swoje życie naraża na niebezpieczeństwo.

56

Picie trunków, zwłaszcza wódki, rujnuje zdrowie ciała i ducha. Jest źródłem wielu grzechów, mści się za rodziców na dzieciach, wiedzie do zguby społeczeństwa i narody. Dzieci pijaków są kalekami fizycznymi, umysłowymi i moralnymi. Rozpustnicy i kryminaliści, wariaci, zbrodniarze — to posiew pijaństwa.

Nie bierz wódki nawet od rodziców i najbliższych krewnych, gdyby ci dawali.

S a m o b ó j c a g r z e s z y :

- a)przeciw Panu Bogu, bo Pan Bóg jest Panem naszego życia i śmierci,
b)przeciw duszy własnej, którą naraża na potępienie wieczne,
c)przeciw rodzinie, bo ją okrywa hańbą, pogrąża w smutku, a nieraz wtrąca i w nędzę,
d)przeciw ojczyźnie i społeczeństwu, którego powinien być pożytecznym członkiem.

Kościół odmawia samobójcy pogrzebu chrześcijańskiego, jeżeli czyn ten popełnił świadomie, a nie w stanie umysłowej niepoczytalności i jeśli przed śmiercią nie dawał żadnych oznak żalu za grzechy.

R a c h u n e k s u m i e n i a : pomyśl: Czy gniewałem (am) się? przeklinałem(am)? Chciałem(am) się zemścić? Złe komuś życzyłem(am)? (nawet śmierci)? Biłem(am), do złego namawiałem(am)? Dręczyłem(am) zwierzęta? Palilem tytoń? Piłem(am) trunki? Gorszyłem(am) innych?

SZÓSTE I DZIEWIĄTE PRZYKAZANIE

„Nie cudzołóż. — Nie pożądaj żony bliźniego swego!”

Unikaj wszelkiej nieczystości i tego, co do nieczystości prowadzi. (Odzienie Adama i Ewy — Rodz 3, 7; spalenie Sodomy i Gomory za grzechy nieczyste — Rodz 19, 24).

W szóstym i dziewiątym przykazaniu poleca Pan Bóg żyć w czystości odpowiedniej każdemu stanowi.

Czystość to najpiękniejszy kwiat i ozdoba człowieka. Warto o nią walczyć z całych sił w imię własnego dobra, dobra swej rodziny i wiecznego zbawienia... Miej charakter i wolę. Nie bądź ogłuszoną rybą, która zawsze płynie, gdzie ją prąd niesie. Nie mów, że wszyscy tak robią. Czuwaj i módl się, unikaj wszelkich okazji do grzechu (złych książek, kina, kieliszka, kart, złych kolegów, koleżanek i innych itp.). Módl się a będziesz czystym, choć wokoło ciebie rozlewać się będzie brudna fala bezwstydu. Młodość czysto przeżyta — to kapitał, który się procentuje przez całe życie.

171. Czego zabrania Pan Bóg w szóstym i dziewiątym przykazaniu?

W szóstym i dziewiątym przykazaniu zabrania Pan Bóg wszelkiej niewstydlivosti i nieczystości.

172. Kto grzeszy przeciw wstydlivosti i czystości? Przeciw wstydlivosti i czystości grzeszy:

- a) kto myśli z upodobaniem o rzeczach bezwstydnym,
b) kto umyślnie spogląda na takie rzeczy,
c) kto mówi lub słucha o rzeczach nieczystych,
d) kto sam lub z innymi czyni rzeczy niewstydlive.

G r z e c h y n i e s k r o m n e .

- a) hańbią i poniżają godność człowieka i czynią go podobnym do zwierząt,

- b) sprowadzają wstrętne choroby, skracają życie i zatrują pokój rodzin,
c) sprowadzają surowe kary Boże nie tylko po śmierci, ale już na tym świecie (potop) na jednostki, i rodziny.

- a) unikać towarzystwa ludzi bezwstydných,
- b) nie próżnować i zachować umiarkowanie w jedzeniu i piciu,
- c) nie przypatrywać się rzeczom nieskromnym (Dawid — 2Król 11, 2),
- d) pamiętać, że Pan Bóg jest wszędzie i mógłby człowieka w chwili grzechu ukarać śmiercią (Józef u Putyfara — Rodz 39, 21),
- e) modlić się do Pana Boga, Najśw. Maryi Panny, do św. Stanisława Kostki,
- f) często i godnie przystępować do spowiedzi i Komunii św.

„Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądają” (Mt 5, 8). „Wszelka nieczystość niechaj nie będzie wspomniana między wami, jako przystoi świętym” (Efez 5, 3).

„Raczej umrzeć, niż się splamić” — powtarzaj za św. Kazimierzem, albo „Do wyższych rzeczy jestem stworzony” — za św. Stanisławem Kostką.

Nieczystość Sodomy była grzechem o pomstę do nieba wołającym. Nie daj się uwieść fałszywym sądom świata, który głosi, że młodość ma swoje prawa, że się musi wyszumieć.

Młody Polak i Polka muszą żyć w czystości, jeśli chcą być fizycznie i moralnie zdrowi dla dobra własnego i szczęścia Ojczyzny,

Nie chodź na nieprzyzwoite widowiska teatralne czy kinowe, nie- oglądaj obrazków nieskromnych itp., ale miłuj całą duszą czystość

Rachunek sumienia: pomyśl: ile razy o rzeczach niewstydlivych myślałem'(am), mówiłem(am), z upodobaniem patrzyłem(am) słuchałem(am), czytałem(am), sam lub z innymi coś nieskromnego; czyliłem(am)?

SIÓDME I DZIESIĄTE PRZYKAZANIE

„Nie kradnij! — Nie pożądaj żadne; rzeczy, która jego (bliźniego) jest!”

Szanuj cudzą i swoją własność!

Szanuj własność społeczną!

Nie wyrządzaj szkody bliźniemu i sobie na mieniu!

W siódmym i dziesiątym przykazaniu nakazuje Pan Bóg szanować własność cudzą i swoją czyli zabrania szkodzić sobie i bliźnim na mieniu.

Praca i oszczędność są głównymi sposobami po mnażania majątku własnego i wspólnego, narodowego i państwowego.

(Pan Jezus kazał zebrać ułamki chleba — Jan 6, 12).

Można również w sposób uczciwy posiąść majątek przez dziedziczenie, darowiznę, kupno, prawne przedawnienie, czyli zasiedzenie (cudzej rzeczy, którąśmy nabyli w dobrej wierze).

Trud i ciężar pracy są karą za grzech pierworodny, ale praca sama w sobie jest źródłem błogosławieństwa Bożego i łaski Bożej.

Przez pracę dochodzimy do majątku i do zasługi u Pana Boga, jeśli pracujemy w stanie łaski uświęcającej i w dobrej intencji. Praca zabezpiecza człowieka od pokus, daje radość i zadowolenie wewnętrzne, zdrowie duszy i ciała.

173. Co nakazuje Pan Bóg w siódmym i dziesiątym przykazaniu? W siódmym i dziesiątym przykazaniu nakazuje Pan Bóg szanować własność swoją i cudzą, tak prywatną jak i społeczną.

174. Czego zabrania Pan Bóg w siódmym przykazaniu?

175. Kto szkodzi sobie na majątku? Na majątku szkodzi sobie:

- a) kto za mało lub wcale nie pracuje (lenistwo),
- b) kto majątek trwoni na trunki, stroje, gry lub rzeczy niepotrzebne (rozrzutność, karcjarstwo, życie bez rachunku) .

176. Kto wyrządza bliźniemu szkodę na majątku? Szkodę na majątku wyrządza bliźniemu:

- a) kto kradnie tj. zabiera potajemnie cudzą rzecz,
- b) kto rabuje tj. zabiera cudzą rzecz przemocą,
- c) kto oszukuje bliźniego w jakikolwiek sposób,
- d) kto świadomie zatrzymuje cudzą własność,
- e) kto umyślnie w jakikolwiek sposób uszkadza własność bliźniego.

Rodzajem kradzieży (czasem rabunku) jest tak zwane s z a b r o w n i c t w o.

G r z e s z y z a t e m : kto nie oddaje rzeczy znalezionych lub pożyczonych, kto rzeczy skradzione przechowuje lub kupuje,

kto bierze zbyt wysoki procent od pieniędzy lub wygórowaną należność za towary (lichwa pieniężna i towarowa czyli paskarstwo), kto się wory wuj e w cudze pola lub potajemnie zmienia miedze, kto niesumienne wykonuje pracę do której się zobowiązał, kto się niesprawiedliwie procesuje (pieniactwo), kto się dopuszcza zbrodni podpalenia lub rabunku, kto zatrzymuje zasłużoną zapłatę za pracę (grzech o pomstę do nieba wołający),

kto wypasa łąki i pola, wydeptuje zboża, przejeżdża przez cudze pola, zrywa cudze owoce, niszczy cudze książki i dobro społeczne, kto fałszuje kontrakty, testamenty, świadectwa itp., kto obmawia i oczernia lekarzy, kupców, rzemieślników itp. i pozbawia ich przez to zarobku.

Grzechem również ciężkim jest przywłaszczanie sobie dobra publicznego, gdyż przez to krzywdzimy nie tylko poszczególnych ludzi, ale całe społeczeństwo.

Cudzej własności osobistej nie wolno nikomu zatrzymywać. Tak długo grzech nie będzie odpuszczony, dopóki cudza własność osobista nie będzie zwrócona. Trzeba oddać rzecz cudzą wraz z dorobkiem właścicielowi lub jego spadkobiercom, a tylko wtenczas, gdy właściciel jest nieznany, należy tę rzecz oddać odpowiedniej władzy lub przekazać na cele dobroczynne. Kto nie potrafi oddać wszystkiego na raz, niech oddaje częściami. Zwolnić od zwrotu może ten, kogo pokrzywdziliśmy. Cudzą rzecz można oddać potajemnie, pocztą, przez spowiednika itp.

177. Do czego zobowiązany jest ten, kto bliźniemu wyrządził szkodę na mieniu osobistym i społecznym?

Kto wyrządził bliźniemu szkodę na mieniu osobistym i społecznym obowiązany jest:

- a) przeprosić Pana Boga,
- b) cudzą własność oddać i
- c) szkodę wynagrodzić.

Majątku naszego używać mamy: a) na chwałę Bożą, b) dla dobra własnego, c) dla dobra bliźnich — a pamiętać o tym, że przed Panem Bogiem, jako głównym właścicielem, zdamy liczbę z włodnr- stwa naszego.

Wystrzegaj się marnotrawstwa i skąpstwa. „Kradzione nie tucz y”. Grzeszną chciwością jest także chęć wzbogacenia się bez pracy przez różne spekulacje.

R a c h u n e k s u m i e n i a : p o m y ś l ę : Czy brałem(am) co rodzicom bez wiedzy? Brałem(am) co innym? Wyrządzałem(am) szkodę w polach i ogrodach? Psułem(am) umyślnie rzeczy cudze, prywatne czy społeczne? Zatrzymywałem(am) znalezione rzeczy? A pożyczonych nie chciałem(am) zaraz oddać? Pragnąłem(am) nabyć rzecz cudzą w nieuczciwy sposób?

ÓSME PRZYKAZANIE

„Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu twemu”

Mów zawsze prawdę. Nie kłam i nie wyrządzaj bliźniemu, ani sobie szkody na dobrej sławie. Bądź dyskretnym w dotrzymywaniu powierzonej ci tajemnicy.

178. Co nakazuje Pan Bóg w ósmym przykazaniu?

W ósmym przykazaniu nakazuje Pan Bóg mówić zawsze prawdę i szanować dobre imię swoje i bliźniego.

179. Czego zabrania Pan Bóg w ósmym przykazaniu?

W ósmym przykazaniu zabrania Pan Bóg kłamstwa i wyrządzania szkody bliźniemu i sobie na dobrej sławie.

180. Kto grzeszy kłamstwem?

Kłamstwem grzeszy, kto umyślnie wprowadza drugich w błąd.

„Lepsze jest dobre imię niż bogactwa” (Przyp 22, 1). „Brzydkością są Panu wargi kłamliwe” (Przyp 12, 2; — Ananiasz i Safira — Dz Ap 5, 1—11).

Rodzajem kłamstwa jest **p o c h l e b s t w o i w s z e l k a o b ł u d a**, czyli kłamstwo popełniane czynem (udawanie lepszego niż się jest).

Kłamca traci u ludzi dobrą sławę i zaufanie tak, iż „kłamstwem świat przejdiesz, ale nie wrócisz”, bo „kłamstwo ma krótkie nogi”. Szatan jest kłamcą od początku i ojcem kłamstwa (Jan 8, 44). K ł a m s t w o ż a r t o b l i w e nie jest grzechem, natomiast k ł a m - s t w o „ u s ł u ż n e ” (w c z y j e j s z o b r o n i e) jest grzechem, a jeszcze cięższym grzechem jest kłamstwo z ł o ś l i w e w celu zaszkodzenia komuś na sławie.

Św. Jana Kantego napadli w podróży do Rzymu zbójcy i obrabowali, a w końcu kazali mu przysiąc, że więcej pieniędzy nie ma. Gdy odszedł od zbójców przypomniał sobie, że ma przecież kilka dukatów zaszytych w płaszczu. Wrócił tedy pośpiesznie i oddał im owe dukaty. Zbójcy zdumieni i zawstydzeni oddali mu wszystko.

Czy miłujesz prawdę, czy przeciwnie — plamisz swe usta kłamstwem?

181. Co szkodzi ludziom na dobrej sławie? Na dobrej sławie szkodzi ludziom:

- a) obmowa i oszczerstwo,
- b) niesłuszne podejrzewanie i posądzanie,
- c) obelga,
- d) plotkarstwo.

K a ż d e g o n a l e ż y u w a ż a ć z a d o b r e g o , d o p ó k i m u s i ę n i e u d o w o d n i , ż e z r o b i ł c o ś z ł e g o .

182. Kto grzeszy obmową?

Obmową grzeszy, kto niepotrzebnie wyjawia komuś prawdziwe, ale nieznanne grzechy lub wady bliźniego.

Wyjawiać cudze wady można tym tylko (np. wychowawcom), którzy mają obowiązek czuwania nad błędzającym — można też np. w sądzie dla własnej obrony. (Mardocheusz ostrzegł króla Aswera).

183. Co powinien zrobić obmówca? Obmówca powinien:

- a) przeprosić Pana Boga,
- b) sławę bliźniego naprawić,
- c) wszelką szkodę wynagrodzić.

Sławę bliźniego można naprawić, mówiąc o nim dobrze, by zatrzeć ujemną o nim opinię — szkodę trzeba naprawić nawet pieniężnie, gdyby ktoś przez naszą obmowę utracił pracę.

Św. Jan Kanty napisał nad drzwiami swego mieszkania: „Nie tykaj sławy bliźniego, bo ciężko jest odwołać”. Ilekroć kto zaczął ob- mawiać bliźnich, przypominał mu Święty te słowa.

Pamiętaj, że słuchanie o b m ó w , a tym bardziej dopytywanie się o szczegóły, jest również grzechem przeciw ósmemu przykazaniu.

Strzeż się także p l o t k a r s t w a , tj. powtarzania przed drugimi o b e l g , tj. znieważania bliźniego w oczy czynem lub słowem. Za obelgę czyli potwarz należy bliźniego przeprosić wobec tych, w obecności których go obrażiliśmy.

Unikaj r ó w n i e ż - p o d e j r z e w a n i a bliźnich w myśli lub posądzania w rozmowie z innymi o złe rzeczy bez dostatecznej podstawy.

184. Kto grzeszy oszczerstwem?

Oszczerstwem grzeszy, kto o bliźnim rozmyślnie opowiada rzeczy złe a nieprawdziwe. (Zona Putyara — Fałszywi oskarżyciele Nabota).

185. Oszczyerca obowiążany jest:

- a) oszczerstwo odwołać,
- b) przeprzić Pana Boga,
- c) wszelką szkodę wynagrodzić.

Kto oczernił bliźniego publicznie (w gazecie lub na zgromadzeniu) ma też publicznie odwołać i przyznać się, że skłamał.

Kto oczernia cały stan np. duchowny, ma grzech jeszcze cięższy. Jak trudno naprawić oszczerstwo, udowodnił pewien kapłan, którego źli parafianie zniesławili i nawet przed biskupem fałszywie oskarżyli. Gdy proboszcz zachorował ciężko, przyszl owi oszczercy i zaczęli go przepraszać. Chory im przebaczył chętnie, ale prosił, by wynieśli jego poduszkę na wieżę kościelną i pierze z niej wypuścili, z wiatrem. Gdy wrócili, poprosił ich, aby owo pierze zebrali i na- powrót przynieśli do niego. „Ależ to niemożliwe” — zawołali. Wówczas proboszcz rzekł: „Tak samo niemożliwym jest odwołać oszczerstwo, bo języki ludzkie rozniosły je daleko.

Nie oczerniaj nikogo, i nie słuchaj oszczerstw oraz nie powtarzaj tych, któreś zasłyszał.

Człowiek z charakterem żywi wstręt do kłamstwa, które jest wadą. niewolników i tchórzów. Człowiek szanujący się mówi prawdę i ponosi konsekwencję swych czynów. Gdy zawinił, nie uchyla się od poniesienia kary. Zwykle jednak i kara go mija.

Kłamstwo jest źródłem wielu grzechów i wad („kto kłamie, ten i kradnie”) i podrywa wszelki szacunek i zaufanie wobec kłamcy. Choć daje „słowo honoru”, a nawet się zaprzysięga, nikt mu nie wierzy. „Niechaj mowa wasza będzie: tak tak, nie nie” (Mt 5, 37).

Rachunek sumienia: pomyśl: Kogo okłamałem(am)? Komu przez kłamstwo szkodziłem(am)? Kogo obmawiałem(am)? Kogo oczerniałem(am)? Obmowy nie naprawiłem(am)? Oszczyerstwa nie od- wołałem(am)? Kogo lekkomyślnie posądziłem(am)?

POWTÓRZENIE DEKALOGU

Będę zawsze sumiennie pełnił przykazania Boże, bo je nadał Pan Bóg i zatwierdził Chrystus Pan, który mię przez mękę i śmierć Swoją wywiódł z niewoli szatana.

1. Panu Bogu jednemu oddawać będę najwyższą cześć duszą (wewnętrznie) i na zewnątrz.
2. Szanować będę zawsze Imię Boże.
3. Pamiętać będę o tym, by dni święte święcić.
4. Szanować, miłować i słuchać będę tych, co mi miejsce Pana Boga na ziemi zastępują, to jest rodziców i przełożonych.
5. Dbać będę zawsze o zdrowie duszy i ciała — tak własne jak i bliźniego.
6. i 9. Będę czysty w myśli, słowie i uczynku.
7. i 10. Szanować będę zawsze mienie swoje i cudze.
8. Mówić będę prawdę i szanować będę sławę bliźnich.

1. PRZYKAZANIE MIŁOŚCI PANA BOGA

Przykazania Boskie dadzą się sprowadzić do dwóch przykazań miłości Boga i bliźniego, dlatego Pan Jezus zaznaczył w rozmowie z uczonym żydowskim, że „na tych dwóch przykazaniach zawisł wszystek Zakon i Prorocy” (Mt 22, 40).

Trzy pierwsze przykazania Boże odnoszą się do miłowania Pana Boga nade wszystko, a dalsze siedem do miłowania bliźniego i siebie samego; w ten sposób dziesięć przykazań Bożych możemy streścić w dwóch przykazaniach miłości.

186. Powiedz dwa przykazania największe:

Największe przykazania są: Miłuj Boga nade wszystko, a bliźniego jak siebie samego.

Będziesz miłował Pana Boga twego ze wszystkiego serca twego, ze wszystkiej duszy twojej i ze wszystkiej myśli twojej. To jest pierwsze i największe przykazanie. A drugie jest temu podobne: będziesz miłował bliźniego swego jako samego siebie” (Mt 22, 37).

„Miłuj Boga nade wszystko — uczy św. Augustyn — a zresztą czyn, co chcesz, bo z pewnością nic złego nie uczynisz.

Sw. Paweł Apostoł zaś pisze „choćbym miał wiarę taką, żebym góry przenosił, a miłości bym nie miał, niczym nie jestem” (Kor 13, 2). „Jeśli mnie miłujecie, chowajcie przykazania moje” (Jan 14, 15).

187. Jak mamy Pana Boga miłować?

Pana Boga mamy miłować nade wszystko.

188. Kiedy miłujemy Pana Boga nade wszystko?

Miłujemy Pana Boga nade wszystko, gdy wolimy raczej wszystko utracić, niż Pana Boga grzechem ciężkim obrazić.

(Józef egipski w domu Putyfara. Męczennicy. Święci).

Lepiej jeszcze miłuje Pana Boga ten, kto za nic w świecie nie chce Go obrazić nawet grzechem powszednim. Święci nie tylko unikali wszelkich grzechów, ale z miłości ku Panu Bogu czynili zawsze to, co się Panu Bogu najwięcej podobało.

Podoba nam się każdy obraz, widok, gdy jest piękny. Człowieka kochamy, gdy jest piękny nie tylko na ciele, ale i na duszy, czyli •gdy jest dobry. Miłujemy np. króla Bolesława Chrobrego, królową Jadwigę, hetmana Żółkiewskiego, którzy nam osobiście nic dobrego nie uczynili, ale byli bardzo szlachetnymi i mężnymi ludźmi. A kimże są najszlachetniejsi nawet ludzie w porównaniu z Panem Bogiem, który nas pierwaj umiłował i świadczy nam ustawicznie wiele dobrodziejstw?

Pan Bóg miłuje nas więcej niż rodzona matka i daje nam wszystko dobre, dał nam Syna Swego. Przez proroka Izajasza zapewnia: „Azali może niewiasta zapomnieć niemowlęcia swego, aby się nie ulitowała nad nim? A chociażby ona zapomniała, Ja jednak nie zapomnę” (Iz 49, 14—15). (Męka Pańska — Najświętszy Sakrament).

Gdy miłujemy Pana Boga nade wszystko, dla Niego Samego, czyli że jest nieskończenie dobrym i doskonałym, mamy miłość doskonałą ku Panu Bogu.

Gdy miłujemy Pana Boga tylko dlatego, że się spodziewamy od Niego nagrody za naszą miłość, a boimy się wiecznej kary gdybyśmy Go nie miłowali, miłość nasza jest mniej doskonała, ale

jeszcze, wystarczająca. Tak niedoskonale miłowali Pana Jezusa z początku Apostołowie, gdy pytali, jaką nagrodę otrzymają za swoją miłość ku Niemu?

Boże w dobroci nigdy nieprzebrany, Żadnym językiem niewypowiedziany, Ty jesteś godzien wszelakiej miłości, Poszanowania, chwały, uczciwości.

Ciebie czczę, pragnę i cenię Samego Nad wszystkie dobra. — Tyś u serca mego Najwyższe dobro, Tyś w największej cenie Sam jeden u mnie nad wszystko stworzenie.

(Pieśń kościelna).

Akt miłości

Boże mój, miłuję Cię z całego serca i nade wszystko, bo jesteś nieskończenie doskonały i miłości najgodniejszy, bo jesteś moim Ojcem najlepszym i Dobroczyńcą największym. Dla miłości Twojej kocham bliźnich moich i wszystko, co przeciw mnie zawinili szczerze im odpuszczam. W tej miłości żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż miłość moją.

189. Dlaczego mamy Pana Boga miłować nade wszystko? Mamy Pana Boga miłować nade wszystko, bo:

- a) Pan Bóg jest sam w sobie nieskończenie doskonały, a dla nas jest Ojcem najlepszym i Dobroczyńcą największym (Miłość doskonała);
- b) Pan Bóg żąda od nas miłości pod grozą wiecznego potępienia (Miłość wystarczająca).

„Jeśli kto nie miłuje Pana naszego Jezusa Chrystusa, niech będzie przeklęty” (1 Kor 16, 32).

190. Kto grzeszy brakiem miłości ku Panu Bogu? Brakiem miłości ku Panu Bogu grzeszy:

- a) kto przykazań Boskich nie zachowuje wcale albo tylko z niechęcią i niedbale,
- b) kto zamiast wdzięczności okazuje Panu Bogu wzdąrgę lub nienawiść.

Nienawiść względem Pana Boga, najlepszego Ojca i najlepszego Dobroczyńcy, jest największym ze wszystkich grzechów.

Służ Bogu nie z bojaźni kar, jakie czekają niedbałych i nie dla korzyści własnej, ale z chęci przypodobania się Panu Bogu.

Z miłości ku Panu Bogu unikaj nie tylko grzechów ciężkich, ale i świadomych grzechów powszednich.

„Boskie Serce Jezusa bądź moją miłością” (300 ani odpustu). „Wolę o Boże, utracić życie, niż Ciebie przez grzech ciężki”.

Serce Twe, Jezu, miłością goreje, Serce Twe w ogniu miłości topnieje, A nasze serca zimne jak lód, I próżny dla nich Twej męki trud.

Kiedyż, ach kiedyż, słodki nasz Panie, Poznamy Serca Twego kochanie, Kiedyż Twa miłość rozpali nas? O dobry Jezu, czas to już czas. —

(Pieśń kościelna).

2. PRZYKAZANIE MIŁOŚCI SIEBIE SAMEGO

Kto miłuje Boga naleyście, będzie umiał miłować i siebie dla Pana Boga. Kto siebie dobrze miłuje, będzie miał miarę jak miłować bliźniego.

191. Kiedy miłujemy siebie samych tak, jak Bóg nakazuje? Miłujemy siebie samych tak, jak Pan Bóg nakazuje, gdy staramy się przede wszystkim o zbawienie naszej duszy.

„Co pomoże człowiekowi, choćby cały świat zyskał, jeżeli na duszy szkodę poniesie?” (Mt 16, 26).

Pewien urzędnik królewski miał trzech przyjaciół. Zdarzyło się, że urzędnika tego oskarżono przed królem. Poprosił przyjaciela pierwszego (bogatego), aby świadczył za nim, ale on wymówił się interesami. Drugi odprowadził go do bramy pałacu. Trzeci jednak (ubogi) poszedł z nim do króla i obronił go skutecznie. Królem jest Bóg, urzędnikiem Boga jest każdy człowiek. Najwięcej troszczymy się zwykle o majątek (pierwszy przyjaciel), ale ten opuszcza

nas w chwili śmierci. Krewni i znajomi (drugi przyjaciel) odprowadzą nas tylko do grobu, a dopiero zasługi dobrych uczynków (trzeci przyjaciel) pójdą z nami przed tron Boży i bronić nas tam będą.

Nie miłuje siebie samego należycie, kto obraża Pana Boga, albo nie miłuje i krzywdzi bliźnich. Tak czynił Judasz, który pieniądze przeznaczone dla Pana Jezusa i ubogich brał dla siebie. Tak czynił bogacz ewangeliczny, który nie miał serca dla Łazarza.

Strzeż się samolubstwa, bo ono prowadzi do wszystkich grzechów.

Myślmy o wieczności, a będziemy prawdziwie miłowali samych siebie.

3. PRZYKAZANIE MIŁOŚCI BLIŻNIEGO

(Miłosierny Samarytanin — Łk 10, 25).

62

192. Kto jest bliźnim naszym?

Każdy człowiek jest bliźnim naszym.

Miłuj każdego człowieka, jak siebie samego, więc nie czyń nikomu, co tobie niemiłe.

193. Czemu powinniśmy miłować wszystkich ludzi? Powinniśmy miłować wszystkich ludzi, bo:

a) Pan Bóg jest Ojcem wszystkich ludzi,

b) Pan Jezus za wszystkich umarł na krzyżu.

„Nowe przykazanie daję wam — mówi Pan Jezus — abyście się społecznie miłowali, jakom ja was umiłował” (Jan 10, 34), tj. abyście byli gotowi poświęcić się dla miłości bliźnich.

Wszyscy ludzie, wszelkiej narodowości, barwy i religii są sobie braćmi.

194. Jaka winna być nasza miłość względem bliźnich? Nasza miłość względem bliźnich powinna być:

1. powszechna (obejmować ma wszystkich),
2. bezinteresowna i nadnaturalna, (gdy miłujemy ich dla Pana Boga, a nie dla zalet ich lub własnej korzyści,
3. czynna tj. okazywana nie tylko uczuciem i słowem, ale i czynem.

Sienkiewicz powiedział, że niektórzy miłują nie duszę, ale skórę swych bliźnich.

„Synaczkowie moi — mówi św. Jan — nie miłujcie słowem i językiem, ale uczynkiem i prawdą”.

Miłość czynną okazujemy najbardziej przez uczynki miłosierne co do ciała i co do duszy.

Uczynki miłosierne co do ciała:

1. Głodnych nakarmić (Pan Jezus rozmnaża chleby).
2. Pragnących napoić (Mojżesz wyprowadza wodę ze skały).
3. Nagich przyodziać (św. Marcin, św. Jan Kanty, Brat Albert).
4. Podróżnych w dom przyjąć (Abraham i Lot przyjmują pielgrzymów).
5. Więźniom pomagać (Anioł uwalnia św. Piotra).
6. Chorych odwiedzać (Przyjaciele odwiedzają Joba).
7. Umarłych grzebać (Tobiasz).

Uczynki miłosierne co do duszy:

1. Grzeszących upominać (św. Jan Chrzciciel upomina Heroda, św. Stanisław, biskup krakowski).
2. Nieumiejących nauczać (św. Piotr w dzień Zielonych świąt).
3. Wątpiącym dobrze radzić (starsi doradcy Roboama).
4. Strapionych pocieszać (Pan Jezus pociesza wdowę z Naim).
8. Krzywdy cierpliwie znosić (Dawid znosi zniewagi Serneja).

„Zaprawdę, powiadam wam” — powie Pan Jezus na sądzie ostatecznym do dobrych — „coście uczynili jednemu z tych najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25, 40).

„Dobrodziejstwa pisz na marmurze, a krzywdy na piasku” mówi biskup Krasicki.

Gdy św. Marcin, żołnierz i katechumen (jeszcze nie ochrzczony) spotkał na drodze zziębniętego żebraka, uciął mieczem połowę swego żołnierskiego płaszcza i dał biednemu. Następnej nocy ukazał mu się Pan Jezus odziany w ową część płaszcza i rzekł do Aniołów, którzy Go otaczali: „Tym oto płaszczem okrył mnie Marcin, katechumen”.

Gdy misjonarz Baudouin (czytaj Boduę) kwestował na szpital Dzieciątka Jezus w Warszawie i wszedł do pewnego domu, gdzie grano w karty, jeden z karciarzy w podnieceniu uderzył go w twarz. Kapłan zniósł obelgę i spokojnie powiedział: „To dla mnie, a cóż dla biednych dzieci?” Te słowa przywoływały do opamiętania roznamietnionego gracza i jego towarzyszy. Przeprosili kapłana za zniewagę i wręczyli mu pieniądze ze słowami: „To dla biednych dzieci”

195. Czemu powinniśmy miłować nawet nieprzyjaciół naszych? Powinniśmy miłować i nieprzyjaciół naszych, bo:

1. nieprzyjacielem są naszymi bliźnimi,
2. tak nauczał słowem i przykładem Pan Jezus.

Pierwsze słowo Pana Jezusa na krzyżu było: „Ojcze odpuść im, bo nie wiedzą, co czynią (Łk 23, 34).

„Miłujcie nieprzyjaciół waszych i dobrze czyńcie tym, którzy was mają w nienawiści, a módlcie się za tych, którzy was prześladują i potwarzają, abyście byli synami Ojca waszego, który jest w niebieszech, który sprawia, że słońce Jego wschodzi na dobrych i złych, i spuszcza deszcz na sprawiedliwych i niesprawiedliwych” (Mt 5, 44—46).

(Przypowieść o słudze nielitościwym — Mt 18, 23—35).

Rycerz Jan Gwalbert spotkał bezbronnego zabójcę swego brata w wąwozie, z którego zabójca nie mógł uciec. Już dobył miecza, gdy winowajca upadł na kolana, rozkrzyżował ręce i zawołał: „Dla miłości Jezusa Ukrzyżowanego przebac mi” Wspomniał Jan na Pana Jezusa na krzyżu i nie tylko przebaczył zabójcy, ale porzucił zawód rycerski, wstąpił do zakonu i doszedł do świętości.

„Niechaj nigdy słońce na gniew wasz nie zachodzi” upomina Pismo św. (Efez 4, 26).

Chociaż nie wolno nikomu źle życzyć, tym bardziej nienawidzić, to jednak nie w wszystkich bliźnich mamy kochać jednakowo. Najwięcej powinniśmy kochać: 1) najbliższych tj. rodziców, krewnych, dobroczyńców, następnie, 2) wszystkich rodaków, czyli Ojczyznę naszą, dalej 3) wszystkich katolików, a wreszcie 4) wszystkich innych ludzi, nawet nieprzyjaciół. Gdy wszystkim pomóc nie zdołamy, pomagajmy przede wszystkim tym, których potrzeba jest więcej nagłać.

Miłość Ojczyzny, zdrowy patriotyzm jest uczuciem szlachetnym i na wskroś chrześcijańskim. Sam Pan Jezus nauczał przede wszystkim Żydów, płakał nad Jerozolimą, przepowiadając, że kamień na kamieniu z niej nie pozostanie” (Mt 24, 2).

169. Kto miłuje po chrześcijańsku swą Ojczyznę?

Miłuje swą Ojczyznę, kto dla niej pracuje, za nią się modli, dla niej poświęca swe mienie i zdrowie, a nawet życie.

Dobrym patriotą jest, kto zna i kocha wszystko, co ojczyste, ziemię i język, kulturę i literaturę ojczystą i uczy się pilnie, bo Ojczyzna potrzebuje ludzi mądrych; kto dla miłości Ojczyzny pracuje nad wyrobieniem charakteru i pozbyciem się wad narodowych.

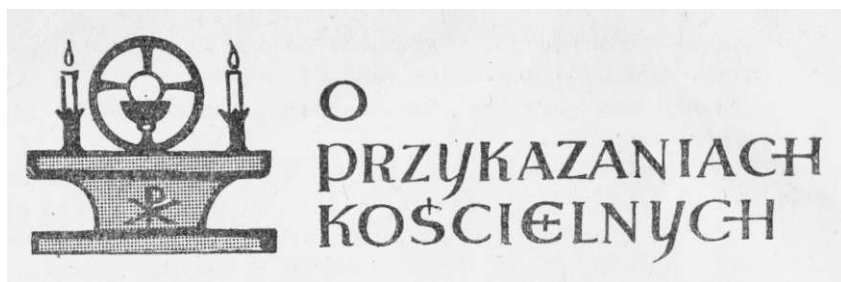
Religia katolicka była nam siłą i ostoją w latach niewoli i w czasie ostatniej niemieckiej okupacji.

Wielu biskupów i kapłanów polskich oddało swe życie za Ojczyznę.

197. Kto niewłaściwie miłuje Ojczyznę? Źle miłuje Ojczyznę:

- a) kto chce Ojczyźnie pomóc w sposób grzeszny,
- b) kto dla rzekomego dobra Ojczyzny krzywdzi lub gnębi inne narody.

Tak czynił Hitler i zbrodniarze niemieccy, którzy z nim współpracowali. Wiara katolicka potępiła dążenia do potęgi własnego narodu i państwa w sposób nieuczciwy i zbrodniczy. Cel nie uświęca środków (hitleryzm, faszyzm, i skrajny nacjonalizm).



Przykazania Boskie wyjaśnia ludziom Kościół święty katolicki. Pan Jezus dał ponadto Kościołowi władzę wydawania osobnych przykazań, aby wierni lepiej zrozumieli i wypełniali przykazania Boże. „Kto was słucha, Mnie słucha” — powiedział Pan Jezus (Łk 10, 16). „Cokolwiek zwiążecie na ziemi, będzie związane w niebie”. Kościół (Ojciec Św., biskupi) korzysta z tej władzy udzielonej przez Pana Jezusa i wydaje prawa, które wiernych obowiązują w sumieniu pod grzechem.

Powiedz pięć przykazań kościelnych:

Pięć przykazań kościelnych:

1. Ustanowione przez Kościół dni święte święcić.
2. W niedzielę i święta we Mszy św. nabożnie uczestniczyć.
3. Posty nakazane zachowywać.
4. Przynajmniej raz w rok spowiadać się i w czasie wielkanocnym Komunię św. przyjmować.
5. W czasach zakazanych zabaw hucznych nie urządzać.

Oprócz tych są także inne przykazania kościelne, np. składać ofiary na utrzymanie kościoła, nie czytać książek zakazanych itp.

198. Co nakazuje pierwsze przykazanie kościelne?

Pierwsze przykazanie kościelne nakazuje uroczyste święta, ustanowione przez Kościół, święcić tak, jak niedziele.

Do uroczystych świąt ustanowionych przez Kościół, a przypadających w jednym z dni tygodnia (nie w niedzielę) ku czci Pana Jezusa zaliczamy: Boże Narodzenie (25 grudnia), Nowy Rok (1 stycznia), (święto Imienia Jezus), Trzech Króli (6 stycznia), Wniebowstąpienie Pana Jezusa, Boże Ciało.

Inne święta ustanowione przez Kościół ku czci Pana Jezusa przypadają w niedzielę (np. Wielkanoc, Zielone Świąta, Chrystusa Króla, Św. Trójcy).

Uroczyste święta ku czci Matki Boskiej są dwa:

1. Niepokalane Poczęcie (8 grudnia)
2. Wniebowzięcie Matki Bożej (15 sierpnia).

Uroczyste święta ku czci Świętych są dwa:

1. Św. Piotra i Pawła (29 czerwca),
2. Wszystkich Świętych (1 listopada).

199. Co nakazuje drugie przykazanie kościelne?

Drugie przykazanie kościelne nakazuje brać udział we Mszy świętej w niedzielę i święta i wedle możliwości słuchać kazania.

(Pan Jezus 12-letni w kościele. — Pan Jezus wypędza przekupniów z kościoła).

Przykazanie słuchania Mszy św. w niedzielę i święta obowiązuje każdego od siódmego roku życia (zobacz III przykazanie Boskie). Upomnienia kaznodziei bierz sobie do serca i stosuj

do siebie. Kiedy ks. Piotr Skarga w kazaniach sejmowych upominał śmiało króla polskiego i senatorów, wielu obrażało się o to. O ileż lepiej byłoby dla nich i dla Polski całej, gdyby upomnień szczerze słuchali.

200. Kto może bez grzechu opuścić Mszę Św.?

Bez grzechu może Mszę św. opuścić w niedzielę i w święto:

- a) kto jest chory,
- b) kto chorego pilnuje,
- c) kto ma słuszną i ważną przeszkodę.

Przeszkodą taką może być: burza, powódź, silny mróz, zasy py śnieżne, brak ciepłego ubrania, konieczna podróż itp.

Nie jest zaś taką przeszkodą wycieczka albo impreza sportowa, kino, zebranie towarzyskie, przybycie gości itp.

„Błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego i strzegą go" (Łk 11, 28). „Kto z Boga jest, słów Bożych słucha" (Jan 8, 48).

201. Co nakazuje trzecie przykazanie kościelne?

Trzecie przykazanie kościelne nakazuje w pewne dni przez Kościół ustanowione ściśle pościć, a w innych dniach wstrzymywać się od jedzenia mięsa (abstynencja).

Ludzie nie rozróżniają nieraz postu ścisłego od abstynencji nazwanej postem lekkim.

P o s t ś c i ś ł y polega na tym, że wolno raz na dzień posilić się do sytości, a dwa razy lekko, a abstynencja (lekki p o s t) polega na wstrzymaniu się tylko od potraw mięsnych.

202. Kto jest obowiązany do wstrzymywania się od potraw mięsnych (czyli do abstynencji)?

Każdy chrześcijanin, który ukończył siódmy rok życia jest obowiązany do wstrzymywania się od potraw mięsnych (do abstynencji). Obowiązek ten trwa, aż do śmierci.

203. W które dni ma się chrześcijanin, który ukończył siódmy rok życia, wstrzymywać od potraw mięsnych (abstynencja) ?

Chrześcijanin, który ukończył siódmy rok życia ma się wstrzymywać od potraw mięsnych:

- a) w piątki całego roku.
- b) w soboty Wielkiego Postu,
- c) w środę Popielcową,
- d) w suche dni (środa, piątek i sobota na początku każdej pory roku),
- e) w wigilie (Bożego Narodzenia, Zielonych świąt, Wszystkich świętych i Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny).

204. Kto jest obowiązany do postu ścisłego?

c) Każdy chrześcijanin, który ukończył 21 rok życia, (a nie rozpoczął sześćdziesiątego), jest obowiązany do postu ścisłego.

205. W które dni obowiązuje post ścisły? Post ścisły obowiązuje:

- a) we wszystkie dni Wielkiego Postu tj. od środy Popielcowej do Wielkiej Soboty włącznie z wyjątkiem niedziel,
- b) w suche dni, (jak wyżej),
w cztery wigilie (jak wyżej).

Dzieci i młodzież do 21 roku życia są zatem obowiązani tylko do. wstrzymania się od potraw mięsnych (abstynencja) jak wyżej w pytaniu 202.

Starsi natomiast, którzy ukończyli 21 rok życia, są obowiązani i do postu ścisłego i do abstynencji.

Post ścisły i abstynencja (wstrzymanie się od potraw mięsnych i obowiązuje zatem starszych: 1) w Środę Popielcową, 2) w piątki i soboty Wielkiego Postu, 3) w suche dni, 4) w cztery wigilie.

Post ścisły zaś bez abstynencji obowiązuje starszych w poniedziałki, wtorki i czwartki Wielkiego Postu.

203. Kto jest zwolniony od postu ścisłego? Od postu ścisłego są zwolnieni:

1. chorzy,
2. podróżni,
3. ciężko pracujący,
4. ubodzy, jeżeli do sytości naraz posilić się nie mogą.

Słusznie powiedziano, że kto sobie nigdy nie odmawia rzeczy do zwolonej, nie odmówi sobie także rzeczy niedozwolonej. Post pomaga także do zdrowia.

Lekarze zaczynają zwykle leczenie od diety, czyli od pewnego rodzaju postu.

Kto nie może pościć powinien prosić swego biskupa, duszpasterza lub księdza katechetę o zwolnienie od postu.

207. Na co Kościół ustanowił posty? Kościół ustanowił posty, abyśmy:

1. naśladowali Pana Jezusa i świętych, (40-dniowy post Pana Jezusa),
2. abyśmy przez post nauczyli się poskramiać swoje skłonności,
3. abyśmy odpokutowali za swoje grzechy (Niniwici),
4. abyśmy okazali Kościołowi posłuszeństwo.

208. Co nakazuje czwarte przykazanie kościelne? Czwarte przykazanie kościelne nakazuje:

- a) przynajmniej raz w roku przystąpić do spowiedzi św.
- b) w czasie wielkanocnym przyjąć Komunię św.

Pierwsi chrześcijanie często przyjmowali Komunię św. Gdy ta gorliwość osłabła, nakazał IV Sobór Laterański (1215 r.), aby każdy, kto doszedł do używania rozumu, spowiadał się przynajmniej raz w roku i przyjmował Komunię św.

Czas Komunii św. Wielkanocnej trwa w diecezji tarnowskiej od pierwszej niedzieli Wielkiego Postu do Trójcy Świętej.

Kościół św. pragnie, byśmy do Komunii św. przystępowali często a nawet codziennie.

Młodzież powinna często przystępować do spowiedzi i Komunii świętej (co miesiąc np. w pierwszy piątek), by w zjednoczeniu się z Panem Jezusem czerpać siłę do pobożnego i czystego życia.

Kto przystępuje co miesiąc do spowiedzi, może w każdą niedzielę przystąpić bez spowiedzi do Komunii Św., o ile nie ma grzechu ciężkiego.

209. Czego zabrania piąte przykazanie kościelne?

Piąte przykazanie kościelne zabrania wesel i zabaw:

- a) w Adwencie: od pierwszej niedzieli Adwentu do Bożego Narodzenia włącznie,
- b) w Wielkim Poście od środy Popielcowej do Wielkanocy włącznie.

Pomnij na przysłowie staropolskie:

Msza święta nie spóźni, Cudze nie zmożni,

Jałmużna nie zuboży, A post nie umorzy.

Chcesz być katolikiem posłusznym i karnym — nie tylko z metryki — zachowuj przykazania kościelne.

Rachunek sumienia: ile razy nie zachowałem(am) postu? ile razy jadłem(am) mięso w dni postne? Opuściłem(am) z własnej winy Komunię św. w czasie wielkanocnym?



1. DOBRE UCZYNKI

„Wszelkie drzewo nie rodzące dobrych owoców będzie wycięte i w ogień wrzucone” (Mt 3, 10).

Wartości człowieka nie stanowią przymioty zewnętrzne, ale przymioty duszy. Wartość człowieka ocenia się dobrymi uczynkami przez niego spełnionymi.

210. Kto wykonuje dobry uczynek?

Dobry uczynek wykonuje, kto świadomie i dobrowolnie spełnia to, co się Panu Bogu podoba.

Najważniejsze dobre uczynki są:

1. modlitwa,
2. post,
3. jałmużna.

211. Kiedy dobry uczynek zasługuje na nagrodę w niebie?

Dobry uczynek zasługuje na nagrodę w niebie, gdy jest wykonany w łasce uświęcającej i w dobrej intencji.

Uczynek jest najlepszy, gdy pochodzi z miłości ku Panu Bogu. Wzbudź dobrą intencję przy pacierzu porannym:

„Boskie Serce Jezusa ofiaruję Ci przez Niepokalane Serce Najśw. Maryi Panny wszystkie modlitwy, sprawy i krzyże dnia dzisiejszego. Chcę wszystko czynić ku większej czci i chwale Twojej i pragnę dostąpić wszystkich odpustów, do których mieć będę sposobność.”

Chociażby człowiek wiele dobrych uczynków wykonał, traci prawo do nieba, gdy popełni grzech śmiertelny. Odzyskuje to prawo- dopiero wtedy, gdy otrzyma na powrót łaskę uświęcającą (przez dobrą spowiedź lub żal doskonały).

212. Czego nabywamy przez częste wykonywanie dobrych uczynków?

Przez częste wykonywanie dobrych uczynków nabywamy cnoty czyli chęci i skłonności do dobrego.

Cnoty wyrabiają w człowieku charakter moralny. „

„Cnota skarb wielki, cnota klejnot drogi.

Tęgoć nie wydrze nieprzyjaciół srogi,

Nie spali ogień, nie zabierze woda.

Nad wszystkim innym panuje przygoda '

(J. Kochanowski).

„W słowach tylko chęć widzimy, w działaniu potęgę. Trudniej dzień dobrze przeżyć, niż napisać księgę”

(A. Mickiewicz)

213. Jakie rozróżniamy cnoty?

Rozróżniamy cnoty Boskie i obyczajowe czyli moralne:

Zarodki tych cnót otrzymujemy od Boga przy Chrzcie Św., ale- trzeba je w życiu rozwijać i kształcić.

214. Które cnoty nazywamy Boskimi?

Wiarę, nadzieję i miłość nazywamy cnotami Boskimi.

(Cnoty te odnoszą się wprost do Boga, stąd ich nazwa). Akty cnót Boskich:

Akt wiary:

Boże mój, wierzę najmocniej we wszystko, czego Kościół święty katolicki naucza, bo to objawiłeś Ty sam, który jesteś wieczną Prawdą i omylić się nie możesz. W tej wierze żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż wiarę moją!

Akt nadziei:

Boże mój, mam nadzieję, że dla zasług Jezusa Chrystusa dasz mi grzechów odpuszczenie, łaskę i wieczne zbawienie. Możesz mi to dać o Panie, bo jesteś wszechmocny, chcesz dać, bo jesteś miłosierny a dasz niezawodnie, bo jesteś wierny w obietnicach Twoich. W tej nadziei żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż nadzieję moją.

Akt miłości:

Boże mój, miłuję Cię z całego serca i nade wszystko, bo jesteś nieskończenie doskonały i miłości najgodniejszy, bo jesteś moim Ojcem najlepszym i Dobroczyńcą największym. Dla miłości Twojej kocham bliźnich moich i wszystko, co przeciw mnie zawinili szczerze im odpuszczam. W tej miłości żyć i umierać pragnę. Boże, pomnóż miłość moją.

Zbawienną jest rzeczą wzbudzać akty cnót Boskich: 1) przy modlitwie porannej i wieczornej, 2) w pokusach zwłaszcza przeciw tym cnotom, 3) przy przystępowaniu do Sakramentów Św., 4) w niebezpieczeństwie śmierci.

Wszystkie cnoty (odnoszące się bezpośrednio do ludzi) nazywamy cnotami obyczajowymi, czyli moralnymi. Dzielą się one na główne i pochodne. Cnoty główne są: roztropność, sprawiedliwość, wstrzeźliwość i męstwo.

Wszystkie inne cnoty obyczajowe pochodzą od cnót głównych. Bez nich cnoty inne nie mogą istnieć i znikają albo stają się wadami.

Roztropnym zwiemy człowieka, który wystrzega się lekkomyślności, namyśla się przed każdym czynem i rozważa, czy ten czyn zgadza się z prawem Bożym i prowadzi do zbawienia, czy też nie

(Nieroztropnym był Ezaw, gdy sprzedał swe pierworództwo).

Żaden uczynek nie jest dobrym, jeżeli nim nie kieruje roztropność (Przypowieść o 10 pannach).

Sprawiedliwy oddaje każdemu, co mu się słusznie należy. niesprawiedliwością jest wszelkie krzywdzenie bliźniego, np. kradzież. Złym czynem jest jałmużna dana z cudzego.

(Tobiasz nie chce przyjąć podarunku z obawy, że pochodzi on z kradzieży).

Wstrzeźliwy panuje nad swoimi pożądaniami zmysłowymi.

(„Pokonaj chęć do grzechu i panuj nad nią” — upominał Pan Bóg Kaina).

Mężny nie daje się odstraszyć od dobrego żadnymi trudnościami i niebezpieczeństwami ani nawet śmiercią.

(Męczennicy. — Św. Stanisław Kostka nie dał się odstraszyć od dobrego, biciem i dokuczaniem ze strony Pawła, brata swego starszego, owszem — nie skarżył się nawet na niego przed nikim).

Od tych cnót pochodzą inne, np. pokora, hojność, czystość, życzliwość, wstrzeźliwość,

cierpliwość (łagodność), gorliwość.

Człowiek p o k o r n y ceni siebie tyle tylko, ile wart jest w oczach Bożych, a nie wynosi się ponad drugih. — Pokorny był setnik w Kafarnaum.

Pokorną była błog. Kinga, królowa polska, a później ksieni Klarysek w Starym Sączu, usługiwała chętnie innym zakonnicom i umywała naczynia.

Tę cnotę poleca nam szczególnie Pan Jezus w słowach: „Uczcie się ode mnie, żem jest cichy i pokornego serca, a znajdziecie odpocznienie- n'e duszom waszym" (Mt 11, 29).

„Wyniosłych złożył z tronu, znikczemnił wielmożne, wywyższył, uwielmożnił w pokorę zamożne".

(Z hymnu „Magnificat").

Na głębszych fundamentach wyższy mur stać może, I wyższy rozum tylko na głębszej pokorze.

(A. Mickiewicz).

Człowiek h o j n y chętnie udziela drugim z tego, co ma i pomaga ubogim. (Wdowa, która ostatnie pieniądze wrzuciła do skarbicy kościelnej). O ludziach uczynnych mówi Pan Jezus: „stokroć więcej wezmą i żywot wieczny odzierżą" (Mt 19, 29).

Człowiek c z y s t y brzydzi się wszystkim, co obraża wstydlivość. Takim był św. Stanisław Kostka. Pismo św. mówi: „O jak piękny jest czysty rodzaj z jasnością. Nieśmiertelna jest pamięć jego, gdyż i u Boga znana jest i u ludzi" (Mądr 4, 1).

Człowiek ż y c z l i w y cieszy się z powodzenia bliźnich, a współczuje szczerze z nimi w nieszczęściu.

(Takim był św. Wincenty a Paulo, który miliony umiał wyżebrać dla biednych i nieszczęśliwych).

„Miłość łaskawa jest, cierpliwa jest, miłość nie zazdrości i złości nie wyrządza, nie nadyma się, nie jest czci pragnąca, nie szuka swego, nie wzrusza się ku gniewowi, nie myśli złego, nie raduje się z niesprawiedliwości, ale się weseli z prawdy, wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, wszystkiego się spodziewa, wszystko przetrwa". (I Kor 13, 4—7).

Człowiek w s t r z e m i ę ż l i w y nie przekracza nigdy miary w jedzeniu, nie nadużywa trunków.

Człowiek c i e r p l i w y (ł a g o d n y) znosi przeciwności spokojnie i ze zdaniem się na wolę Bożą.

Człowiek g o r l i w y spełnia z ochotą i zapałem obowiązki względem Pana Boga, bliźnich i samego siebie, a zwłaszcza obowiązki swego stanu, nie zaniedbuje nigdy pracy ani modlitwy.

„Dobrze służył dobry i wierny, iżeś nad małym był wierny, nad wieloma cię ustanowię, wnijdź do wesela Pana swego" (Mt 25. 21)..

3. DOSKONAŁOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSKA

215.Kogo nazywamy doskonałym chrześcijaninem? Doskonałym chrześcijaninem nazywamy tego, kto miłuje Pana Boga nade wszystko i jak najlepiej spełnia Jego wolę.

216.Kto powinien dążyć do doskonałości?

Każdy chrześcijanin powinien dążyć do doskonałości, bo Pan Jezus powiedział do wszystkich: „Bądźcie doskonałymi jako i Ojciec wasz w niebieszech doskonałym jest" (Mt. 5, 48).

Pan Bóg nie wymaga od nas czynów nadzwyczajnych, ale żąda, abyśmy obowiązki swego stanu wypełniali jak najdoskonalej z miłości ku Niemu. Toteż w niebie są Święci z każdego stanu i zawodu, młodzi i starzy, uczeni i prostaczkowie, duchowni i świeccy, rolnicy, robotnicy i królowie.

217.Jakie cnoty zalecił nam Pan Jezus w kazaniu na górze? Cnoty zawarte w ośmiu błogosławieństwach zalecił nam Pan Jezus w kazaniu na górze.

Powiedz osiem błogosławieństw:

1. Błogosławieni ubodzy w d u c h u , albowiem ich jest królestwo niebieskie.

(Św. Antoni z Padwy był ubogim w duchu, bo nie zazdrościł bogatym, owszem — chętnie zrzekł się majątku, a umiłował ubóstwo. — Podobnie św. Mateusz celnik i inni Apostołowie).

2. Błogosławieni c i s i , albowiem oni posiadają ziemię.

(Św. Franciszek Salezy był cichym, czyli łagodnym, bo panował nad językiem i nie mówił tak długo, jak długo był czymś wzburzony).

3. Błogosławieni, k t ó r z y p ł a c z ą , albowiem oni będą pocieszeni.

(Pokuta św. Magdaleny).

4. Błogosławieni, k t ó r z y ł a k n ą i p r a g n ą s p r a w i e d l i w o ś c i , albowiem oni będą nasyceni.

(Korneliusz, św. Teresa pragnęła bardzo stawać się coraz lepszą. Św. Stanisław Kostka żył swoim hasłem: „Do wyższych rzeczy jestem stworzony”).

5. Błogosławieni m i ł o s i e r n i , albowiem oni miłosierdzia dostąpią.

(Św. Jan Kanty zdjął obuwie z nóg i dał ubogiemu, św. Marcin podzielił się swym płaszczem z ubogim, Brat Albert — Adam Chmielowski).

6. Błogosławieni c z y s t e g o s e r c a , albowiem oni Boga oglądają.

(Św. Kazimierz królewicz, wołał umrzeć, niż się splamić grzechem).

7. Błogosławieni p o k ó j c z y n i ą c y , albowiem nazwani będą synami Bożymi.

(Królowa Jadwiga pojednała dwa narody).

8. Błogosławieni, k t ó r z y p r z e ś l a d o w a n i e c i e r p i ą d l a s p r a w i e d l i w o ś c i , albowiem ich jest królestwo niebieskie.
(Apostołowie).

Kto chce nosić te cnoty i stać się doskonałym powinien:

gorąco pragnąć doskonałości,

jak najdoskonalej wypełniać obowiązki swego stanu, pilnie słuchać słowa Bożego i czytywać książki treści religijnej, często i żarliwie się modlić, odwiedzając przy tym Najświętszy Sakrament,

często i godnie przyjmować Sakramenty święte,

wystrzegać się nawet grzechów lekkich, a zwłaszcza próżnowania i wielomóstwa.

odmawiać sobie przyjemności nawet dozwolonych, żyć w ciągłej obecności Bożej, mieć stałego spowiednika, robić codziennie rachunek sumienia i mieć nabożeństwo do Najśw. Maryi Panny, która po Panu Jezusie jest dla nas najpiękniejszym wzorem doskonałości.

Przy w y b o r z e s t a n u nie postępuj lekkomyślnie, ale staraj się poznać, do którego stanu Pan Bóg cię przeznacza, to jest do którego dał ci najwięcej zdolności i ochoty. Poradź się także rodziców i wychowawców, idź do spowiedzi generalnej, a zwłaszcza módl się, abyś wybrał stan, w którym cię Pan Bóg mieć pragnie, bo w nim najłatwiej zbawisz swoją duszę.

218. W którym stanie można najłatwiej dojść do wyższej doskonałości?

Do wyższej doskonałości można najłatwiej dojść w stanie zakonnym.

Służyć Panu Bogu i dążyć do doskonałości w życiu zakonnym (jak i kapłańskim) może tylko ten, kogo Pan Bóg do tego stanu powołuje (daje mu uzdolnienie, chęć, zdrowie).

Decydującym wyrazem zewnętrznym powołania Bożego jest zgoda przełożonych duchownych.

Pobyt w Seminarium duchownym przed przyjęciem Sakramentu Kapłaństwa, jak i nowicjat przed złożeniem ślubów zakonnych są przeznaczone do wypróbowania powołania kandydatów.

219 Co ślubują Panu Bogu osoby zakonne? Osoby zakonne ślubują Panu Bogu:

a) dobrowolne ubóstwo,

b) dożywotnią czystość,

c) zupełne posłuszeństwo przełożonemu duchownemu.

Przez te trzy śluby osoby zakonne zwalczają skutecznie trzy główne wady człowieka: pychę (przez posłuszeństwo), pożydlwość oczu czyli chciwość (przez ubóstwo: zakonnik osobiście nic nie może posiadać) i pożydlwość ciała czyli nieczystość (przez ślub czystości: obowiązują się aż do śmierci żyć w bezżeństwie

czyli w celibacie).

72

Zakony są ozdobą Kościoła katolickiego i mają bardzo wielkie zasługi.

Modlitwą i pracą nauczycielską w Kościele i w szkole, nawracaniem pogan, szerzeniem wiary i kultury, opieką nad chorymi (Szarytki, czyli Siostry miłosierdzia), ubogimi (św. Wincenty a Paulo, Brat Albert) zaszczerpiły wśród ludzi nieznane dotąd światu heroiczne cnoty. Wielu spośród zakonników oddało życie w ofierze dla miłości Boga i bliźnich. (O. Beyzym, O. Kolbe).

Jakie znasz zakony w najbliższej okolicy?



1. GRZECH ŚMIERTELNY I POWSZEDNI

„I rzekł Pan do Kaina: Gdzie jest Abel, brat twój?... Coś uczynił? Głos krwi brata twego woła do mnie z ziemi” (Rodź 4, 9—10). Każdy człowiek, który doszedł do rozumu (nawet poganin) odczuwa w swej duszy głos wewnętrzny, zachęcający go do dobrego, a przestrzegający go przed złem. Głos ten nazywamy **sumieniem**. Wyraźnemu głosowi sumienia nigdy się sprzeciwić nie wolno. Nie grzeszy, kto uczyni coś takiego, przed czym go sumienie nie przestrzegało.

220. Co nam przypomina w duszy przykazania Boskie?

Głos Boży w duszy, który zowiemy sumieniem przypomina nam przykazania Boskie.

221. Kto popełnia grzech?

Grzech popełnia ten, kto świadomie i dobrowolnie przestępuje przykazania Boże lub kościelne.

(Grzech pierwszych ludzi w raju. — Św. Piotr zapiera się Pana Jezusa).

Zgrzeszyć można myślą, słowem, pożądaniem, uczynkiem. Do grzechu pociągają nas różne pokusy i okazje. « Walcz z pokusami i unikaj okazji — a nie zgrzeszysz!

222. Jakim może być grzech?

Grzech może być ciężkim czyli śmiertelnym, albo lekkim (małym) czyli powszednim.

Kto popełnia grzech śmiertelny?

Grzech śmiertelny popełnia ten, kto całkiem świadomie i dobrowolnie przestępuje przykazania Boże lub kościelne w rzeczy ważnej.

Grzech śmiertelny odbiera nam życie nadnaturalne.

223. Kto popełnia grzech powszedni?

Grzech powszedni popełnia: kto świadomie i dobrowolnie przestępuje przykazania Boże lub kościelne w rzeczy mniej ważnej, albo w rzeczy ważnej, ale nie całkiem świadomie i nie całkiem dobrowolnie.

Przez każdy grzech obrażamy Pana Boga, którego przykazania lekceważymy.

Niektórymi grzechami nadto krzywdzimy bliźnich (np. kto przeżywa lub okrada bliźnich) lub szkodzimy sobie samym (np. przez pijaństwo).

225. Dlaczego najbardziej powinniśmy unikać grzechu śmiertelnego?

Powinniśmy najbardziej unikać grzechu śmiertelnego, bo:

- a) grzech śmiertelny ciężko obraża Pana Boga, Stwórcę i Pana naszego.
- b) **sprowadza na nas samych największe nieszczęścia.**

226. Jakie nieszczęścia sprowadza na nas grzech śmiertelny? Grzech śmiertelny sprowadza na nas największe nieszczęścia tu na ziemi i w wieczności:

- a) odbiera nam łaskę i prawo do nieba,
- b) odbiera nam wszystkie zasługi dotychczas zebrane i sprawia, że żadnych nowych zasług na niebo nabyć nie możemy,
- c) sprowadza na nas kary doczesne na ziemi i karę wieczną w piekle.

227. Gdzie ponosi człowiek karę doczesną?

Karę doczesną ponosi człowiek, albo tu na ziemi, albo w czyśćcu.

Im więcej i dłużej człowiek grzeszy, tym większe kary Boże ściąga na siebie. Nieraz grzech sprowadza na człowieka inne jeszcze złe skutki, jak utratę zdrowia, majątku, dobrej sławy, spokoju sumienia itp.

Przypatrz się upadłym aniołom w piekle, przypatrz się pierwszym ludziom po grzechu, przypatrz się nędzy i śmierci, chorobom, zbrodniom, krwawym wojnom, zobacz całe bezdenne morze łez i krwi ludzkiej, oto czym jest i co sprowadza grzech śmiertelny.

Toteż Pan Jezus mówi: „Jeśli ręką twoją cię gorszy, odetnij ją”. (Obrazem grzechu był trąd).

228. Dlaczego również i grzechów powszednich powinniśmy się wystrzegać?

Także i grzechów powszednich powinniśmy się wystrzegać, bo one:

- a) obrażają Pana Boga,
- b) sprowadzają na nas rozmaite kary doczesne (czyścić, kara Mojżesza, kara Zachariasza),
- c) prowadzą do grzechów śmiertelnych.

„Kto małymi grzechami gardzi, wnet w większe popadnie”. **J e d n o j e s t n a j w i ę k s z e n i e s z c z ę ś c i e**: grzech śmiertelny, bo za nim idzie utrata łaski uświęcającej, życia nadprzyrodzonego, łaski i przyjaźni Bożej.

Wszystko inne: utrata rodziców, majątku, zdrowia, nawet życia jest niczym w porównaniu z grzechem śmiertelnym.

Czyś kiedy o tym myślał? Czy rozumiesz co znaczy być w nieprzyjaźni z Panem Bogiem? Zasypiać nad przepaścią piekła w grzechu ciężkim? Czyż to nie jest szaleństwem niepojętym? Rozważ to dobrze.

2. RODZAJE GRZECHÓW

Przez częste popełnianie grzechów powstaje w woli człowieka skłonność i łatwość grzeszenia, zwana nałogiem grzesznym.

229. Które grzechy nazywamy grzechami nałogowymi? Nałogowymi grzechami nazywamy te grzechy, do których przyzwyczailiśmy się przez ich częste powtarzanie.

230. Jakie jeszcze rozróżniamy grzechy? Rozróżniamy jeszcze:

- a) siedem grzechów (a raczej wad) głównych,
- b) sześć grzechów przeciw Duchowi świętemu,

- c) cztery grzechy wołające o pomstę do nieba,
- d) dziewięć grzechów cudzych.

Powiedz siedem grzechów głównych: Jest siedem grzechów głównych:

1. Pycha.
2. Chciwość.
3. Nieczystość.
4. Zazdrość.
5. Nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu.
6. **Gniew.**
7. Lenistwo.

Te grzechy (albo raczej wady i skłonności), nazywają się głównymi dlatego, bo prowadzą do wielu innych grzechów.

P y c h ą g r z e s z y, kto uważa się za lepszego niż jest (Faryzeusz gardzi celnikiem).

Chciwość (skąpstwem) grzeszy, kto się zbyt przywiązuje do majątku. (Giezy, Judasz).

Skąpy tak bardzo przywiązuje się do pieniędzy, że nie chce ich wydawać, chociaż wymaga tego chwała Boża i potrzeba własna lub bliźniego. (Judasz).

Nieczystością grzeszy, kto myśli, mówi lub czyni bezwstydnie (Herodiada).

Zazdrością grzeszy, kto smuci się z powodzenia bliźniego, a cieszy się z jego nieszczęścia. (Saul zazdrościł Dawidowi, Kain Ablowi).

Nieumiarkowaniem w jedzeniu i piciu grzeszy, kto za wiele je lub pije, tak, że przez pijaństwo traci nawet używanie rozumu. (Bogacz i Łazarz).

Gniewem grzeszy, kto się zbyt oburza, a nawet chce się zemścić. (Ezaw gniewał się na Jakuba).

Lenistwem (próżniactwem) grzeszy, kto zaniedbuje swoje obowiązki względem Pana Boga i ludzi. (Sługa leniwy zakopał talent).

Rachunek sumienia z grzechów głównych: zastanów się — pyszniłem(am) się ze swej urody, z ubioru, ze stanu lub majątku rodziców? Byłem(am) skąpy(a) i niemilosierny(a), dla rodzeństwa lub dla ubogich? Byłem(am) zazdrosny(a)? Upilem(am) się? Jadłem(am) za dużo? Niecierpliwiłem(am) się łatwo? Byłem(am) leniwy(a) do pracy? Który grzech najczęściej i najchętniej popełniałem(am)?

Powiedz sześć grzechów przeciw Duchowi świętemu.

1. Grzeszyć zuchwale w nadziei miłosierdzia Bożego (ludzie przed potopem).
2. Rozpaczać, albo wątpić o łasce i miłosierdziu Bożym (Kain, Judasz).
3. Uznanej prawdzie chrześcijańskiej się sprzeciwiać (Faryzeusze).
4. Bliźniemu łaski Bożej zazdrościć (Kore).
5. Na zbawienne upomnienia mieć zatwardziałe serce. (Faraon — Herod).
6. Pokutę i nawrócenie, aż do śmierci odkładać (Antioch).

Kto te grzechy popełnia obraża ciężko Ducha Świętego, bo gardzi Jego pomocą i nie chce się poprawić. Taki schodzi zwykle z tego świata bez pokuty.

Pan Jezus powiedział o tych grzechach, że „nie będą odpuszczone ani w tym, ani w przyszłym życiu”. Nie dlatego, jakoby Pan Bóg nie chciał, albo nie mógł ich odpuścić, ale dlatego, że człowiek nie chce za nie żałować. Z chwilą, gdy człowiek żałuje i chce się poprawić, grzechy te przestają być grzechami przeciw Duchowi Świętemu i mogą być odpuszczone.

Powiedz cztery grzechy wołające o pomstę do nieba. Cztery grzechy wołające o pomstę do nieba są:

1. Umysłne zabójstwo (Kain).
2. Grzech sodomski (nieczysty).
3. Krzywdzenie ubogich, wdów i sierot.
4. Zatrzymywanie zapłaty sługom i robotnikom (Faraon wobec żydów).

Grzechy te są tak wielkie, że Pan Bóg już na tym świecie zwykle za nie karze.

Dziewięć grzechów cudzych (zob. pyt. 168, str. 85).

Królowa Blanka, matka św. Ludwika, króla francuskiego, mawiała: „Mój synu wolalabym cię widzieć na katafalku (w trumnie) niż w grzechu ciężkim” — zrozumiał Ludwik słowa swej matki. Został świętym. -75

część trzecia

O ŁASCE BOŻEJ I ŚRODKACH DO JEJ NABYCIA



I. ŁASKA BOŻA UCZYNKOWA

(Przypowieść o winnej latorośli).

Jak dziecię małe nie może bez pomocy starszych wejść na wysoka górę, tak człowiek bez pomocy Bożej nie może się dostać do nieba; Pomoc tę zwiemy inaczej łaską Bożą. (5-ta prawda wiary).

Łaskę Bożą wysłużył nam Pan Jezus męką i śmiercią swoją, a udziela jej Duch Święty. Bez łaski Bożej nic zasługującego na żywot wieczny uczynić nie możemy.

„Beze mnie nic uczynić nie możecie” — mówi Pan Jezus (Jan 15, 5), a więc ani wierzyć, ani należycie pełnić przykazań Bożych nie możemy bez łaski Bożej.

232. Czyjej pomocy potrzebujemy koniecznie do zbawienia?

Do zbawienia potrzebujemy koniecznie pomocy Bożej czyli łaski Bożej.

233. W iloraki sposób pomaga nam Pan Bóg do zbawienia?

Pan Bóg pomaga nam do zbawienia w dwojaki sposób:

a) pobudza nas do dobrych uczynków przez łaski uczynkowe,

b) uświęca nas przez łaskę uświęcającą.

Łaski uczynkowe nazywamy także natchnieniami Bożymi.

234. Ile łask uczynkowych daje Pan Bóg każdemu człowiekowi? Pan Bóg daje każdemu człowiekowi tyle łask uczynkowych, ile mu do zbawienia potrzeba.

„Pan Bóg chce, aby wszyscy ludzie byli zbawieni i przyszli do uznania prawdy” (I Tym 2, 4), a nie przeznacza nikogo z góry na potępienie. Syn Boży przecież stał się Człowiekiem i

umarł na krzyżu, aby wszystkim ludziom wysłużyć łaskę potrzebną do zbawienia.

235. Kiedy łaski Boże doprowadzają nas do zbawienia?

Źródłami, z których możemy czerpać łaskę Bożą tak uświęcającą, jak i uczynkową, są Sakramenty święte. Również i przez: Mszę św. i modlitwy wypraszamy sobie u Pana Boga wszelkie potrzebne łaski.-

„Wszystko mogę w tym, który mię umacnia" (Filip 4, 13). Kto z łaskami uczynkowymi współpracuje, otrzymuje ich coraz: więcej i coraz szybciej postępuje w cnotach.

Nie lekceważ sobie zatem dobrych natchnień wewnętrznych i upomnień zbawiennych.

Kto z łaską uczynkową wiernie współpracuje i pobożnie a wytrwale się modli, otrzymuje coraz większe łaski i największą z łask, łaskę wytrwania w dobrem aż do śmierci.

Kto wytrwa do końca, zbawion będzie" (Mt 24, 13).

II. ŁASKA UŚWIECAJĄCA

Z chwilą przyjścia na świat otrzymuje człowiek duszę nieśmiertelną i przez nią staje się naturalnym obrazem Pana Boga.

Przez Chrztost św. rodzimy się do życia nadnaturalnego i otrzymujemy łaskę uświęcającą, przez którą stajemy się jeszcze bardziej podobnymi do Pana Boga. (Przypowieść o szacie godowej. — Rozmowa Pana Jezusa z Nikodemem i z Samarytanką).

Kto posiada łaską uświęcającą jest dzieckiem Bożym i ma prawo do nieba.

Dusza w łasce uświęcającej jest niesłychanie piękna. W niej odbija się piękno samego Pana Boga. Podobnie jak żelazo żarzy się w ogniu na kształt samego ognia, jak księżyc świeci, gdy na niego padną promienie słońca, chociaż jest ciałem ciemnym, — tak i dusza nasza w łasce uświęcającej odbija w sobie piękno i świętość samego Pana Boga.

W duszy wolnej od grzechu ciężkiego mieszka Duch Święty nie tylko jako Stwórca, ale jako Ojciec i Przyjaciół.

„Czy nie wiecie, że jesteście Kościołem Bożym i Duch Święty mieszka w was?" (I Kor 3, 16). Szanuj żywą świątynię Bożą w swej duszy i nie wydalaj z niej nigdy Niebieskiego Gościa.

:237. Co sprawia w duszy łaska uświęcająca? Łaska uświęcająca:

- a) oczyszcza duszę z grzechów i czyni ją świętą,
- b) czyni nas dziećmi Bożymi i daje nam prawo do nieba,
- c) czyni duszę mieszkaniem Ducha świętego.

„Nazwani jesteśmy synami Bożymi i jesteśmy" (nimi) (I Jan 3, 1).

:238. Jak długo zostaje w duszy łaska uświęcająca?

Łaska uświęcająca pozostaje w duszy dopóki nie popełnimy grzechu śmiertelnego.

239. Co tracimy z łaską uświęcającą?

Wraz z łaską uświęcającą tracimy zasługi dotąd zebrane i prawo do nieba, a zasługujemy na piekło.

Łaska uświęcająca pozostaje stale w duszy wolnej od grzechu ciężkiego, a łaskę uczynkową daje Pan Bóg nową, do każdego dobrego czynu.

Łaskę uczynkową daje Pan Bóg wszystkim ludziom, nawet niechrześcijanom, a łaskę uświęcającą tylko tym, którzy przyjmują Sakramenty św. lub żałują za grzechy.

WSZYSCY LUDZIE ŻYJĄCY W ŁASCE UŚWIECAJĄCEJ TWORZĄ MISTYCZNE CIAŁO (DUCHOWE CIAŁO) CHRYSUSA PANA, BIORĄ UDZIAŁ W ZASŁUGACH I MODLITWACH CAŁEGO KOŚCIOŁA: WALCZĄCEGO, TRIUMFUJĄCEGO I CIERPIĄCEGO.

Łaska Boża nadaje czynom naszym wartość nadprzyrodzoną tak, że przez nie możemy sobie wysłużyć szczęście nieskończone czyli posiadanie Pana Boga na wieki.

Łaska Boża jest darem nadnaturalnym, który nam Pan Bóg daje dla zbawienia duszy naszej.

Łaskę Bożą możemy otrzymać przez Sakramenty Św., przez Mszę św. i modlitwy.

Sakramenty św. i Msza św. dają łaskę Bożą. Dobre uczynki, wykonywane w stanie łaski i w dobrej intencji wysługują nam pomnożenie łaski Bożej na ziemi i chwały w niebie, a wykonane w stanie grzechu śmiertelnego, chociażby w dobrej intencji, wypraszają nam tylko łaskę Bożą uczynkową do nawrócenia się z grzechów.

Utraconą łaskę uświęcającą możemy odzyskać przez spowiedź (i żal doskonały).

Ceńmy sobie ponad wszystko w życiu ten skarb największy i nieoceniony, jakim jest łaska uświęcająca.

Nie sprzedawajmy go za chwilkę głupiej i nędznej rozkoszy, jak sprzedał Ezaw pierworództwo swoje za miskę soczewicy, albo Indianie amerykańscy bryły złota za lusterka i liche świecidełka.

Gdy mamy łaskę uświęcającą, każdy nasz czyn najdrobniejszy w dobrej intencji spełniony, nawet spoczynek, posiłek i godziwą rozrywkę liczy nam Pan Bóg jako zasługę na żywot wieczny.

Gdybyśmy nie dali Boże, umarli bez łaski uświęcającej, będziemy zgubieni na wieki. Trzeba być szalonym, by się kłaść na spoczynek w stanie ciężkiego grzechu.

Pamiętajmy o tych słowach, które nam mówił kapłan bezpośrednio po chrzcie Św., dając nam białą szatę: „Weź tę szatę białą i strzeż jej przez całe życie, byś w niej kiedyś mógł stanąć przed trybunałem Chrystusowym”.

Żyjmy w łasce uświęcającej, w tej prawdziwej „szacie godowej” nie tylko kilka dni po spowiedzi, ale całymi miesiącami i latami i przez całe życie.



CHRZEST ŚWIĘTY

(Św. Jan chrzci Pana Jezusa w rzece Jordan — Mt 3, 13—17).

W rozmowie z Nikodemem powiedział Pan Jezus: „Jeśli kto się nie odrodzi z wody i Ducha Świętego, nie może wejść do Królestwa Bożego” (Jan 3, 5).

Przez narodzenie otrzymujemy życie naturalne a przez chrzest (odrodzenie) życie

nadnaturalne.

chrztem nie można żadnego innego sakramentu ważnie przyjąć.

243. Dlaczego chrzest jest najpotrzebniejszym sakramentem? Chrzest jest najpotrzebniejszym sakramentem, bo bez Chrztu nie można być zbawionym. Pan Jezus powiedział: „Kto uwierzy i ochrzci się, będzie zbawiony, a kto nie uwierzy, będzie potępiony” (Mk 16, 16).

Chrzest zwyczajny (wodą) może być zastąpiony chrztem krwi lub pragnienia. Chrzest krwi jest wówczas, gdy człowiek nieochrzczony oddaje życie za wiarę chrześcijańską (Dzieci betlejemskie). Chrzest pragnienia ma ten, kto nie wie o chrzcie, lecz miłuje Pana Boga całym sercem i jest gotów uczynić wszystko, czego Pan Bóg żąda dla zbawienia duszy.

Kościół nigdy nie uczył, że wszyscy nieochrzczeni będą na wieki odrzuceni od Pana Boga. Może bowiem ktoś nie należeć zewnętrznie do Kościoła, a należeć wewnętrznie czyli duchowo.

244. Kiedy Pan Jezus ustanowił chrzest?

Pan Jezus ustanowił chrzest wówczas, gdy powiedział do apostołów: „Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody chrzcząc je w Imię Ojca i Syna i Ducha świętego” (Mt 28, 19).

245. Kto udziela chrztu Św.?

Biskup, kapłan lub diakon udzielają zwykle chrztu św. lecz w nagłej potrzebie może chrzcić każdy człowiek.

246. W jaki sposób udziela się chrztu Św.?

Chrtu św. udziela się w ten sposób: głowę dziecka polewa się wodą święconą lub zwyczajną, mówiąc przy tym : „N.N. ja cię chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”.

247. Jakich łask udziela chrzest Św.? Chrzest Św.:

- a) odpuszcza grzech pierworodny i wszystkie grzechy przed chrztem popełnione,
- b) odpuszcza karę wieczną i całą karę doczesną.
- c) daje łaskę uświęcającą i prawo do łask uczynkowych potrzebnych do życia chrześcijańskiego (łaska sakramentalna).
- d) wyraża na duszy niezatarte znamię chrześcijanina i wprowadza do Kościoła katolickiego.

248. Co to jest chrzest Św.?

Chrzest św. jest to pierwszy i najpotrzebniejszy Sakrament, który daje nam życie nadnaturalne i czyni nas członkami Kościoła katolickiego.

Chrzest jest sakramentem, bo:

- a) ustanowił go Pan Jezus,
- b) jest obrzędem (znakiem) widzialnym (polanie wodą i słowa Boże).
- c) daje łaskę Bożą.

Te trzy rzeczy muszą być w każdym sakramencie.

249. Jakie przyrzeczenia składamy przy chrzcie Św.? Na chrzcie św.:

- 1. wyrzekamy się szatana i spraw jego czyli grzechów,
- 2. przyrzekamy wierzyć we wszystko, co Pan Bóg objawił.

Rodzice chrzestni składają obietnicę za dzieci. Są oni ze swym chrzestniakiem duchowo spokrewnieni.

Rodzice chrzestni zatrzymują się z dzieckiem w przedsionku kościoła, bo dziecko nie należy jeszcze do Kościoła katolickiego.

Kapłan zapytuje: „Czego żadasz od Kościoła Bożego?” Rodzice chrzestni odpowiadają: „Wiary”. „Wiara co ci daje?” Odpowiadają: „Żywot wieczny”. „Jeżeli chcesz wejść do żywota,

Kapłan tchnie potem w twarz dziecieniu, które przez chrzest ma otrzymać nowe życie (nadnaturalne — łaskę Bożą) i znaczy dziecie krzyżem świętym, kładzie też rękę na głowę dziecienia na znak, że Kościół bierze je odtąd pod swoją opiekę. Daje mu do ust szczyptę soli, by się strzegło zgnilizny grzechowej, zaklina ducha złego, by dziecieniu nie szkodził i wprowadza dziecko do kościoła. — Po drodze odmawiają rodzice chrzestni „Wierzę w Boga Ojca” i „Ojcze nasz”.

Przy chrzcielnicy dotyka kapłan śliną nosa i uszu dziecienia i mówi: „Effeta” tj. „Otwórz się” (na słuchanie słowa Bożego). Potem pyta kapłan: „Odrzekasz się ducha złego?” Odpowiedź: „Odrze- kam”, Kapłan: „I wszelkich spraw jego”. Odpowiedź: „Odrzekam”.

Kapłan namaszcza dziecko na piersiach i plecach Olejem katechumenów i pyta: „Wierzysz w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?” Odpowiedź: „Wierzę”. „Wierzysz w Jezusa Chrystusa...” Odpowiedź: „Wierzę”. „Wierzysz w Ducha Świętego?” Odpowiedź: „Wierzę”. — Teraz dokonuje kapłan właściwego chrztu Św., ojciec i matka chrzestni kładą ręce na dziecko na znak, że je przyjmują w opiekę.

Po chrzcie namaszcza kapłan dziecko na czole krzyżem świętym, przypominając mu, że jest dzieckiem Boga, Króla niebieskiego i wkłada na główkę jego białą szatę, symbol łaski uświęcającej, którą na chrzcie św. otrzymało.

W końcu wręcza rodzicom chrzestnym zapaloną świecę, zachęcając dziecko, by strzegło swej duszy i jasnymi drogami szło przez życie.

Obietnice złożone przy chrzcie św. odnawiamy uroczyście w Wielką Sobotę, przy pierwszej Komunii św. i w dniu swoich imienin.

Odnowienie przymierza chrztu Św.:

Boże, dziękuję, Ci za to, że dla zasług Syna Twego Jezusa Chrystusa odpuściłeś mi przy chrzcie św. grzech pierworodny i uczyniłeś mnie dziecieniem Swoim. Przrzekam ponownie, że słowom Twoim wierzyć i według nich żyć będę. Wyrzekam się szatana i spraw jego czyli grzechów, a szatę łaski uświęcającej pragnę zanieść niesplamioną przez Twój Trybunał Boski. Ty zaś święty mój Patronie którego imię na chrzcie św. otrzymałem, wspieraj mnie swą przyczyną u Pana Boga, abym obietnic mych wiernie dochował. Amen

BIERMOWANIE

(Św. Piotr i św. Jan bierzmują (umacniają w wierze) chrześcijan w Samarii — Dz Ap 8, 14 —16).

250.Kto ma władzę bierzmowania? Władzę bierzmowania ma każdy biskup.

Ojciec święty może tej władzy udzielić także kapłanom zwyczajnym, np. misjonarzom. Władzę bierzmowania posiadają kapłani grekokatolicy. W Kościele rzymsko-katolickim udziela jej niekiedy Ojciec św. niektórym kapłanom zarządzającym diecezją. Ostatni dekret Ojca św. pozwala księżom proboszczom udzielać sakramentu bierzmowania ciężko chorym, którzy tego sakramentu jeszcze nie przyjęli.

251.Jak udziela biskup sakramentu bierzmowania?

Biskup udziela sakramentu bierzmowania w następujący sposób:

- a)wyciąga ręce i modli się do Ducha świętego o siedem jego darów,
- b)kłada rękę na każdego z osobna i namaszcza jego czoło krzyżem Św., mówiąc: „Znacę cię znakiem krzyża świętego i umacniam cię krzyżem zbawienia w Imię Ojca i Syna i Ducha świętego. Amen”,
- c)dotyka palcami twarzy bierzmowanego (pasowanie na rycerza),
- d)w końcu udziela wszystkim błogosławieństwa.

Krzyżmo św. składa się z oliwy i balsamu. Oliwa święci i wzmacnia, balsam zaś chroni od zgnilizny. Łaska Ducha Świętego ma nas oświecać i umacniać duchowo od zepsucia

grzechowego.

80

W chwili udzielania sakramentu bierzmowania świadek bierzmowania kładzie prawą rękę na ramię bierzmowane go (ej).

252. Jakie łaski daje sakrament bierzmowania? Sakrament bierzmowania:

- a) pomnaża łaskę uświęcającą,
- b) daje łaskę uczynkową — dary Ducha Świętego, (łaska sakramentalna),
- c) wyraża na duszy niezatarte znamię rycerza Chrystusowego.

Siedem darów Ducha świętego:

- 1. Dar mądrości.
- 2. Dar rozumu.
- 3. Dar umiejętności.
- 4. Dar rady.

Przez te cztery dary oświeca Duch Święty nasz rozum.

- 5. Dar męstwa.
- 6. Dar pobożności.
- 7. Dar bojaźni Bożej.

„Bojaźń Boża początkiem mądrości” (Ps 110, 10).

Przez te trzy ostatnie dary wzmacnia Duch Święty naszą wolę.

253. Bierzmowanie jest to sakrament, w którym Duch święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swoją wyznawał, bronił jej i według niej żył.

Kto może, a nie chce przyjąć sakramentu bierzmowania grzeszy, bo lekceważy sakrament Św., który Pan Jezus ustanowił dla naszego zbawienia.

Przed bierzmowaniem trzeba: a) nauczyć się o Duchu Świętym i o bierzmowaniu, b) przystąpić do Spowiedzi i Komunii św.

Podczas bierzmowania trzeba modlić się gorąco o łaskę Ducha Świętego i być w kościele, aż do udzielenia błogosławieństwa.

Po bierzmowaniu trzeba: a) podziękować Duchowi Świętemu za otrzymane dary i przyrzec Mu, że chcemy żyć i umierać jak dobrzy katolicy, b) obchodzić rocznicę bierzmowania i dzień św. Patrona, którego imię otrzymaliśmy na bierzmowaniu.

„Pracuj jako dobry żołnierz Jezusa Chrystusa” (II Tym 2, 3).

NAJŚWIĘTSZY SAKRAMENT OŁTARZA

(Ustanowienie Najśw. Sakramentu. Mt 26, 26—30). (Manna — Baranek Wielkanocny.

Obietnica ustanowienia Najświętszego Sakramentu po cudownym rozmnożeniu chleba — Jan 6, 22—40).

254. Kiedy Pan Jezus obiecał ustanowić Najświętszy Sakrament?

Pan Jezus obiecał ustanowić Najświętszy Sakrament po cudownym nakarmieniu pięciu tysięcy ludzi, gdy powiedział: „Jam jest Chleb żywy, który z nieba zstąpił. Kto pożywa tego Chleba, żyć będzie na wieki. A tym Chlebem, który Ja dam, jest Ciało moje” (Jan 6, 52).

255. Kiedy Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament?

Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament przy Ostatniej Wieczerzy we Wielki Czwartek.

256. W jaki sposób ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?

Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament w ten sposób: wziął chleb, błogosławił, łamał i

dawał uczniom swoim, mówiąc: „bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje”. Potem wziął kielich z winem, dzięki czynił i dawał uczniom swoim, mówiąc: „pijcie z tego wszyscy, to jest Krew moja”. „To czyńcie na moją pamiątkę” (Mt 26, 26—28).

257. W co przemieniły się chleb i wino mocą słów Pana Jezusa: „To jest Ciało moje”, „To jest Krew moja”?

Mocą słów Pana Jezusa: „To jest Ciało moje”, „To jest Krew moja” chleb przemienił się w Ciało Pana Jezusa, a wino przemieniło się w prawdziwą Krew Pana Jezusa (Przeistoczenie).

258. Co pozostało z chleba i wina po przemienieniu?

Po przemienieniu pozostały z chleba i wina zewnętrzne postacie, to jest wielkość, wygląd, kształt, barwa, smak, zapach chleba i wina.

Po owych tajemniczych słowach Pana Jezusa nie zauważyli apostołowie żadnej zmiany, widzieli dalej chleb i wino, a jednak wierzyli, że mają przed sobą prawdziwe Ciało i Krew Pana Jezusa.



259. Co to jest Najświętszy Sakrament?

Najświętszy Sakrament jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

Święty, Święty, Święty, zawsze Święty,

Jezu jesteś niepojęcie, w Przenajświętszym Sakramencie!

1. Obecność Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie

Kościół św. zawsze naucza, że w Najśw. Sakramencie jest obecny żywy Pan Jezus.

Św. Jan Chryzostom (IV wiek) mówi, że nie mamy powodu zazdrościć tym, którzy żyli za czasów Chrystusa Pana, bo tegoż samego Pana Jezusa mamy w Najświętszym Sakramencie.

260. Jaką władzę dał Pan Jezus apostołom, gdy rzekł: „To czyńcie na moją pamiątkę”?

W słowach: „To czyńcie na moją pamiątkę” dał Pan Jezus apostołom władzę przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa.

Władza przemieniania chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa przeszła od apostołów na biskupów i kapłanów.

261. Kiedy biskupi i kapłani przemieniają chleb i wino w żywego Pana Jezusa?

Biskupi i kapłani przemieniają chleb i wino w żywego Pana Jezusa we Mszy Św., gdy nad chlebem i winem wymawiają słowa Pana Jezusa: „To jest Ciało moje”, „To jest Krew moja”.

Biskupi i kapłani dokonują tego cudownego Przeistoczenia chleba i wina na ołtarzu, dlatego Ciało i Krew Pana Jezusa zwiemy Najświętszym Sakramentem Ołtarza.

W Najświętszym Sakramencie nawet pod najmniejszą cząstką chleba i wina obecny jest Pan Jezus żywy z Ciałem i Krwią, z Bóstwem i Człowieczeństwem Swoim.

Gdy Kapłan łamie Hostię, łamie tylko postać chleba, a nie Ciało Pana Jezusa. Podobnie, gdy kapłan rozdaje Komunię św. wielu ludziom, rozdaje jednego tylko Pana Jezusa.

Gdy postacie ulegną zniszczeniu (np. jakiś czas po przyjęciu Komunii św.) przestaje być Pan Jezus pod nimi obecny.

Przeistoczenie pod dwiema postaciami przypomina nam oddzielenie Ciała od Krwi Pana Jezusa czyli Jego śmierć na krzyżu.

W tej Hostii jest Bóg żywy, Choć zakryty, lecz prawdziwy.

jak wielki cud uczynił,

Że chleb w Ciało Swe przemienił

nam pożywać zostawił, Ażeby nas przez to zbawił.

(Pieśń kościelna).

262. Na co ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament? Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament

na to:

a) aby z nami ustawicznie przebywał (tabernaculum),

b) aby się za nas we Mszy św. ofiarował (ołtarz),

c) aby w Komunii św. dawał się za pokarm duszom naszym (Stół Eucharystyczny).

Ponieważ Pan Jezus przebywa z nami ustawicznie, odwiedzajmy Go jak najczęściej i szukajmy u Niego pomocy i pociechy.

Św. Kazimierz, królewicz, w nocy (f 1484) nawet przychodził do bramy kościoła w Krakowie czy w Wilnie i tam klęcząc oddawał cześć Panu Jezusowi.

Najświętszy Sakrament jest w domku na ołtarzu (tabernakulum), przed którym we dnie i w nocy płonie wieczna lampka. Pan Jezus przebywa w puszczy, albo w

monstrancji, w której za szkłem jest połączany półksiężyc (melchizedech) podtrzymujący Hostię Przenajświętszą.

Gdy przechodzimy przed zamkniętym tabernakulum, przykłękamy na jedno kolano.

„Chwalmy ten nieskończony Sakrament wystawiony, Który
Jezus tu zostawił Nam dla obrony.

Dziesiątego dnia po Zielonych Świątach, tj. we czwartek po Świętej Trójcy jest uroczystość Bożego Ciała (tj. uroczyste uwielbienie Najświętszej Eucharystii przeniesione z W. Czwartku). O, Przenajświętsza Hostia, Dla której nam niebo sprzyja, Broń nas od nieprzyjaciół wszelkich, Dodaj mocy i sił wielkich.

Bądź chwała Panu naszemu, Z Dziewicy narodzonemu,
O.icu, Duchowi Świętmeu, Bogu w Trójcy jedynemu!

Podczas Mszy św. chór śpiewa hymn, ułożony przez św. Tomasza z Akwinu: „Chwal Syjonie Zbawiciela”. Podczas ostatniej zwrotki tego hymnu kapłan udziela błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem. Po Mszy św. idzie uroczysta procesja z Najświętszym Sakramentem do czterech ołtarzy a lud śpiewa pieśni eucharystyczne: „Twoja cześć, chwała”, „Chwalmy ten nieskończony”, „Niebo, ziemia, świat i morze”, „Kaźda żyjąca dusza”. Przy każdym z czterech ołtarzy śpiewa kapłan początek jednej z czterech Ewangelii. Procesja kończy się hymnem „Te Deum laudamus” (Ciebie, Boże, chwalimy) i błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem.

Zróbcie Mu miejsce, Pan idzie z nieba, Pod przymiotami ukryty chleba,
Zagrody nasze widzieć przychodzi I jak się jego dzieciom powodzi.
(Kąpiński).

Uroczyste nabożeństwa ku czci Najśw. Sakramentu odprawiają się przez cały tydzień, czyli oktawę Bożego Ciała, rano i po południu. W ósmy dzień, czyli oktawę Bożego Ciała poświęca kapłan wianki ziół polnych.

Procesja poranna i popołudniowa kończy się hymnem eucharystycznym, ułożonym przez św. Tomasza z Akwinu.

Przed tak wielkim Sakramentem
Upadajmy na twarze
Niech ustąpią z Testamentem
Nowym prawom już starzy.
Wiara będzie suplementem (uzupełnieniem)
Co się zmysłom nie zdarzy.
Ojciec z Synem niech to sprawi,
By Mu dzięki zabrzmiała!
Niech Duch Święty błogosławi,
By się Jego moc stała!
Niech nas nasza wiara stawi (umieści),
Gdzie jest wieczna cześć chwała!

W piątek po oktawie Bożego Ciała przypada uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa.

W wielu kościołach parafialnych i klasztornych odprawia się w każdy pierwszy piątek miesiąca uroczyste nabożeństwo ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa, a wierni tłumnie przystępują do Komunii św. w myśl wielkiej obietnicy Pana Jezusa danej św. Małgorzacie Alacoque (czytaj: Alakok). Czciociele Najświętszego Serca Pana Jezusa przystępują przez dziewięć pierwszych piątków do Komunii Św., by sobie zapewnić łaskę uświęcającą i opiekę Najświętszego Serca Pana Jezusa na ostatnie chwile życia.

Cały miesiąc czerwiec poświęcony jest czci Najświętszego Serca Pana Jezusa, Głęboka cześć i miłość ku Najświętszemu Sercu Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie leczy nasze serca z samolubstwa i rozpala w nas ogień miłości Boga i bliźniego.

Gdy Jezus jest wystawiony na widok publiczny w puszce lub w monstrancji przykłękamy na obydwa kolana i oddajemy głęboki pokłon.

„Chwalmy ten nieskończony Sakrament wystawiony, Który Jezus tu zostawił Nam dla obrony”.

2. O Ofierze Mszy świętej

Już pierwsi ludzie (Kain, Abel, Noe, Abraham, Melchizedech), rozumieli to, że należy Panu Bogu składać ofiary, aby Mu cześć i wdzięczność okazać. W tym celu zabijali i palili zwierzęta (ofiary krwawe), a przy tym, modlili się do Pana Boga.

Przez Mojżesza nauczył Pan Bóg Żydów, jakie mają składać ofiary.

Ofiary Starego Zakonu były tylko obrazem przyszłej ofiary Syna Bożego i tym jedynie ludziom łaskę Bożą jednały, którzy je składali z wiarą w przyszłego Mesjasza.

Prawdziwie godną Majestatu Bożego ofiarę złożył dopiero sam Syn Boży na krzyżu w sposób krwawy, a w każdej Mszy Św., poczynawszy od pierwszej ofiary wielkoczwartkowej, składa ją w sposób bezkrwawy pod postacią chleba i wina.

Osobliwą zapowiedzią Mszy św. była ofiara Melchizedecha jako ofiara chleba i wina. Dawid król przepowiedział o Mesjaszu: „Ty jesteś kapłanem do końca wieku według obrządku Melchizedecha”. (Ps 109).

263. Co to jest Msza Św.?

Msza św. jest to ofiara Nowego Testamentu, w której Pan Jezus pod postaciami chleba i wina ofiarowuje się za nas swemu Ojcu.

264. Czym różni się Ofiara Mszy św. od Ofiary na krzyżu?

Ofiara Mszy św. różni się od Ofiary na krzyżu tym, że na krzyżu ofiarował się sam Pan Jezus w sposób krwawy, a we Mszy św. ofiarowuje się w sposób niekrwawy przez ręce kapłana.

U protestantów nie ma Mszy Św., bo ich pastory nie mają święceń kapłańskich, nie mogą więc przemieniać chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa.

265. Ofiara Mszy św. odprawia się za wszystkich katolików żywych i umarłych.

W osobliwy sposób korzystają ze Mszy Św.: a) kapłan, który ją odprawia, b) ci, za których kapłan Mszę św. ofiaruje, c) ministranci, którzy do niej służą, d) którzy w niej biorą udział, to jest przez ręce kapłana ofiarują Pana Jezusa, e) wszyscy wierni (a nawet wszyscy ludzie) żywi i umarli.

266. W jakim celu odprawia się Ofiara Mszy Św.? Ofiara Mszy św. odprawia się:

- a) aby Pana Boga uwielbić,
- b) aby Panu Bogu podziękować za odebrane łaski,
- c) aby Pana Boga przebłagać za grzechy,
- d) aby Pana Boga prosić o potrzebne łaski.

Cele te osiągnąć można również przez modlitwę, ale mniej doskonale, bo przy Mszy św. sam Pan Jezus nie tylko z nami za nas się modli, ale Siebie Samego za nas ofiaruje.

Królowie i hetmani polscy uważali sobie za zaszczyt służyć do Mszy św. — Król Jan III Sobieski pod Wiedniem w 1683 r.

Prezydent Ekwadoru w Ameryce, Garcia Moreno, służył często do Mszy św., odnowił religijnie swą ojczyznę i poświęcił ją Najświętszemu Sercu Jezusowemu. — Zginął z rąk spiskowców (w 1875 r.) ze słowami na ustach: — „Bóg nie umiera”.

267. Które są główne części Mszy Św.? Główne części Mszy św. są:

- a) Ofiarowanie,
- b) Przeistoczenie czyli Przemienienie,
- c) Komunia święta.

3. Obrzędy Mszy świętej

I. Część przygotowawcza (Msza katechumenów). Na początku Mszy św. kapłan odmawia Psalm 42 i spowiedź powszechną u stóp ołtarza na przemian z ministrantami. Ministranci odpowiadają w imieniu całego ludu, więc wszyscy wierni powinni wówczas przepraszać Pana Boga za grzechy swoje i wzbudzić akt żalu.

Kapłan idzie do mszału po stronie lekcji i czyta początek Mszy świętej czyli *I n t r o i t*, który kończy dziewięciokrotną prośbą do Trójcy Świętej o zmiłowanie (3 *Kyrie elejson*, 3 *Chryste elejson*, 3 *Kyrie elejson*).

Ku uczczeniu Pana Boga odmawia potem hymn anielski „Gloria in excelsis Deo” (Chwała na wysokości Bogu). Pozdrawia wiernych słowami: „Dominus vobiscum” (Pan z wami) i wzywa ich do modlitwy „Oremus” (Módlmy się), po czym odmawia ze mszału modlitwy (Kolekty) za lud zebrany i w imieniu ludu, oraz czyta Lekcje z Pisma św. i Graduał.

Po przeniesieniu mszału na stronę prawą (według ramion krzyża) ołtarza czyta kapłan Ewangelię, a po niej na środku ołtarza wyznanie wiary: „Credo in unum Deum” (Wierzę w jednego Boga), czyli skład wiary nicejsko-konstantynopolitański, ułożony na dwóch pierwszych soborach w Nicei i Konstantynopolu w IV w.

Boże, lud Twój wciąż przejęty Wszechmocność dzieł Twoich głosi,
Oczy na Twój ołtarz święty I serce do Ciebie wznosi. Liczne na nas
ciążą winy, Lecz niech żal nasz litość wznieci, Przyjmij Ojczy
grzeszne syny, Nie odrzucaj Twoich dzieci.

„Credo” jest na pograniczu Mszy katechumenów i Mszy wiernych.

II. Właściwa Ofiara zaczyna się od przygotowania darów ofiarnych czyli chleba (Hostii) i wina. To przygotowanie nazywamy zazwyczaj ofiarowaniem chleba i wina. Do wina dolewa kapłan nieco wody na znak, że z naturą Boską złączyła się w Panu Jezusie natura ludzka.

Módl się:

„Ojczy Przedwieczny, ofiaruję Ci przez ręce kapłana dary chleba i wina, a razem siebie samego: serce, ciało i duszę moją. Tobie tylko chcę służyć teraz i na wieki. Amen”.

Z rąk kapłańskich przyjmij, Panie, Tę ofiarę chleba, wina, Co się wkrótce Ciałem stanie, I Krwią Świętą Twego Syna, Niech przestępstwa nasze zmywa I poskramia gniew Twój, Panie, Niech nas z niebem pojednywa I uzyska przebłaganie.

Po obmyciu rąk (Ps 25) i wezwaniu „Orate fratres” (Módlcie się bracia) odmawia kapłan w imieniu ludu modlitwy ciche (Sekreta), podobne do Kolekt, a wreszcie wzywa wszystkich do dziękczynienia Bogu i odmawia wspólny hymn dziękczynny (Prefację), który kończy się słowami „Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów! Pełne są niebiosa i ziemia chwały Twojej! Błogosławiony, który idzie w Imię Pańskie. Hosanna na wysokościach!”

III. Teraz następuje główna część Mszy św. Przeistoczenie czyli Przemienienie.

Kanon przed Podniesieniem, obejmuje kilka modlitw cichych, a wśród nich wspomnienie czyli „Memento” za żywych (Kapłan wymienia w cichości imię i tych, za których chce się modlić).

Następuje Kanon. Podczas Podniesienia kapłan działa i mówi w imieniu samego Chrystusa Pana. Jego własnymi słowami wśród głębokiego milczenia dokonuje przeistoczenia darów ofiarnych, tj. chleba i wina w Ciało i Krew Pana Jezusa. Jezus Chrystus ofiaruje się Ojcu niebieskiemu w sposób bezkrwawy. Podniesienie ma za cel ukazanie wiernym konsekrowanych postaci, by wraz z kapłanem i Kościołem i oni Bogu ofiarowali Jego Boskiego Syna.

Podczas Podniesienia winna być cisza.

Módl się (przy wspólnym odmawianiu chóralnym bezpośrednio po Podniesieniu):

„Niech będzie pochwalony Przenajświętszy Sakrament...” (trzy razy).

„Pan mój i Bóg mój...”

„Ojcze Przedwieczny, ofiaruję Ci przez ręce kapłana Ciało i Krew Twego Boskiego Syna dla oddania Ci najgłębszej czci i na przebłaganie za wszystkie grzechy i nieprawości nasze. Wraz z tą najświętszą i nieskończonej wartości Ofiarą składam Ci wszystko, czym jestem i co posiadam: ciało i duszę moją i gotów jestem życie złożyć w ofierze dla Ciebie, Dla Ciebie chcę żyć i umierać, do Ciebie należeć w życiu i przy śmierci”. Amen.
„Przez niewinną mękę Twego Syna i Jego Krew Najświętszą za nas przelaną bądź nam litościw, odpuść wszystkie grzechy nasze”. Amen,

Następują teraz dalsze modlitwy (Kanon po Podniesieniu), wśród nich „Memento” za zmarłych. — Między Przeistoczeniem a Komunią św. jest tzw. małe podniesienie (Kielicha wraz z Hostią) i modlitwa „Pater noster” (Ojcze nasz).

Przygotowaniem do Komunii św. jest łamanie Hostii Przenajśw. i wpuszczenie Jej do kielicha i trzy krótkie modlitwy przed Komunią św. Teraz kapłan sam przyjmuje Komunię św. pod postaciami chleba i wina i rozdaje Komunię wiernym, obmywa winem i wodą kielich i palce.

Po wytarciu kielicha przechodzi do mszału, który ministrant przeniósł na stronę Lekcji. Z mszału odmawia krótką modlitwę, zwaną „Komunia” (Communio).

Podczas Komunii Św., klęcząc i bijąc się w piersi, mów:

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami!

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami!

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, udziel nam pokoju!

Jezu w Najświętszym Sakramencie utajony, wierzę w Ciebie, uwielbiam Cię, całym sercem kocham Cię... żałuję za wszystkie grzechy moje... Pragnę Cię przyjąć w Komunii św.

Przyjdź o Jezu, przynajmniej duchowo do serca mojego i zamieszkać w nim na wieki!

Panie, nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mego, ale rzeknij tylko słowo, a będzie zbawiona dusza moja! (Trzy razy bijąc się w piersi).

Ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa niechaj strzeże duszy mojej na żywot wieczny. Amen.
Witam Cię, o Jezu, w ubogim sercu moim, Tobie się całkiem oddaję, Twoim chcę być w życiu i przy śmierci. Amen.

IV. Zakończenie Mszy św. Kapłan odmawia w imieniu ludu ze mszału modlitwy po Komunii Św., podobne do Kolekt, następnie zwraca się do ludu i mówi: „Ite missa est”. (Idźcie, Msza skończona), albo „Benedicamus Domino” (Błogosławmy Panu), lub we Mszy żałobnej „Requiescant in pace” (Niech odpoczywają w pokoju), na co ministrant odpowiada: „Deo gratias” (Bogu niech będą dzięki), albo „Amen” (we Mszy żałobnej po „Requiescant in pace”). Z kolei kapłan udziela ludowi błogosławieństwa. (W żałobnej Mszy św. kapłan nie udziela błogosławieństwa po Mszy Św.).

Następnie przechodzi na stronę Ewangelii i odmawia początek Ewangelii św. Jana lub wyjątek z innej Ewangelii i tak kończy Mszę świętą.

We Mszy św. powinniśmy uczestniczyć pobożnie i modlitwy swoje łączyć z modlitwami kapłana odprawiającego Mszę św. Jeszcze lepiej czynią ci, którzy z mszalika odmawiają te same modlitwy, które odmawia kapłan.

4. O Komunii świętej

(Pierwsza Komunia św. we Wieczerniku).

Komunia św. jest częścią składową Mszy św. Według nauki Kościoła ten należycie uczestniczy we Mszy Św., kto przyjmuje Komunię św. przynajmniej duchowo.

268. Co nazywamy Komunią świętą?

Komunią św. nazywamy przyjmowanie Ciała i Krwi Pana Jezusa na posiłek duszy.

269. W jakich słowach kazał nam Pan Jezus spożywać Ciało i Krew swoją Najświętszą?

Pan Jezus kazał nam spożywać Ciało i Krew swoją Najświętszą, gdy powiedział: „Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, jeśliście nie jedli Ciała Syna Człowieczego i nie pili Krwi Jego, nie będziecie mieli żywota w sobie” (Jan 6, 54).

W Komunii św. przyjmujemy nie tylko Ciało Pana Jezusa, ale także i Krew Jego, bo w każdej Hostii i w każdej części Hostii św. jest cały Pan Jezus żywy z Ciałem i Krwią Swoją.

Kościół rzymsko katolicki udziela Komunii św. wiernym pod postacią chleba (a także pod postacią wina, jak to czynią grekokatolicy), bo pod jedną postacią przyjmujemy całego Pana Jezusa żywego, a więc z Ciałem i Krwią i z Bóstwem Jego. Sam Pan Jezus uczył: „Kto pożywa tego Chleba, żyć będzie na wieki” (Łk 24, 35).

Pod postacią wina łatwiej może ulec Najświętszy Sakrament nieuszanowaniu przez rozlanie. Ponadto Komunię św. pod postacią wina trudniej byłoby przechowywać i rozdzielać.

Komunię św. nakazał Kościół św. przyjmować chociaż raz w roku w czasie Wielkanocnym (czwarte przykazanie kościelne) i w niebezpieczeństwie śmierci.

270. Jakie łaski daje nam Komunia Św.?

Komunia św. daje nam następujące łaski:

- a)łączy nas najściślej z Panem Jezusem i pomnaża łaskę uświęcającą,
- b)osłabia w nas złe skłonności i dodaje nam siły i ochoty do dobrego (łaska sakramentalna),
- c)oczyszcza nas z grzechów powszednich, a chroni od grzechów śmiertelnych,
- d)zapewnia nam chwalebne zmartwychwstanie i szczęśliwość wiekiście w niebie.

5. Przygotowanie do Komunii św.

Komunię św. trzeba przyjmować godnie.

Kto odważyłby się przyjąć świadomie Komunię św. niegodnie, to jest w grzechu ciężkim, popełniłby grzech świętokradztwa.

„Ktokolwiek by jadł ten chleb albo pił kielich Pański niegodnie będzie winien Ciała i Krwi Pańskiej”. „Sąd sobie je i pije, nie rozsądzając Ciała Pańskiego” (1 Kor 11, 27—29).

271. Jak powinniśmy się przygotować na przyjęcie Komunii Św.? Na przyjęcie Komunii św. powinniśmy przygotować się co do duszy i co do ciała.

272. Jak mamy się przygotować do Komunii św. co do duszy? Dusza nasza:

- a)ma być w stanie łaski uświęcającej, to jest nie może mieć żadnego grzechu ciężkiego,
- b)ma wiedzieć i rozumieć kogo przyjmuje w Komunii Św.,
- c)ma odmówić (wzbudzić) akty: wiary, nadziei, miłości, pokory, skruchy i pragnienia.

Grzechy powszednie nie są przeszkodą do Komunii św. Należy jednak przed Komunią św. za nie żałować, by w należyтым usposobieniu i z jak największą korzyścią przyjąć Komunię św.

273. Jak mamy się przygotować do Komunii św. co do ciała? Co do ciała trzeba przed Komunią Św.:

- a) zachować post eucharystyczny,
- b) być przyzwoicie i czysto ubranym.

274. Na czym polega post eucharystyczny?

Post eucharystyczny polega na wstrzymaniu się na trzy godziny przed przyjęciem Komunii św. od potraw stałych, a na jedną godzinę od napojów.

Według zarządzenia Papieża Piusa XII z dnia 18. III. 1957 roku może przystąpić do Komunii św. ten, kto w dniu Komunii św. po północy na trzy godziny przed przyjęciem Komunii św. wstrzymał się od przyjęcia pokarmów stałych a na jedną godzinę od napojów

Nie może natomiast przystąpić do Komunii św. ten, kto w czasie wyznaczonym na post eucharystyczny używał napojów alkoholowych.

Wody naturalnej można używać nawet bezpośrednio przed przyjęciem Komunii św.

275. Kto może przyjąć Komunię św. bez zachowania postu eucharystycznego (nie na czczo)?

Cieężko chorzy i w niebezpieczeństwie śmierci mogą przyjąć Komunię św. po przyjęciu pokarmów jako Wiatyk, to jest jako posiłek na drogę wieczności. Inni zaś chorzy mogą przyjmować Komunię św. po zażyciu lekarstwa.

W czasie Mszy św. wieczornych mogą przystąpić do Komunii św. ci, którzy są w stanie łaski uświęcającej, zachowali post eucharystyczny, i o ile w tym dniu nie przystąpili już w godzinach porannych do Komunii św.

Do Komunii św. powinniśmy przystępować w postawie pobożnej, ze spuszczonymi oczyma, z rękoma złożonymi.

Przed przyjęciem Komunii św. trzeba uklęknąć na oba kolana i bijąc się w piersi mówić: „Oto Baranek Boży, który gładzi grzechy świata”, (trzy razy) „Panie, nie jestem godzien, abyś wszedł do przybytku serca mego, ale rzeknij tylko słowo, a będzie zbawiona dusza moja” (słowa setnika).

Gdy kapłan zbliża się z Hostią Przenajświętszą trzeba trzymać oburącz przed sobą obrus lub patenę do Komunii św. lub książeczkę otwartą, podnieść głowę, usta otworzyć, język nieco wysunąć na dolną wargę. Hostię Przenajświętszą po przyjęciu zaraz spożyć, nie dotykając Jej zębami, a tym bardziej palcami. Po Komunii św. pozostaje w nas Pan Jezus sposobem sakramentalnym 10—15 minut, potem jest obecny w nas przez łaskę uświęcającą. Dzień Komunii św. należy przepędzić pobożnie i wystrzegać się grzechów.

Kto nie może przyjąć Komunii św. sakramentalnej, niech przyjmie ze skrucą Komunię duchowną.

Święty Papież Pius X otworzył dla wszystkich wiernych niewyczerpane źródło życia i świętości, zalecając częstą i codzienną Komunię św. Postawił tylko dwa warunki: a) stan łaski poświecającej i b) dobrą intencję.

Ten drugi warunek polega na tym, by przystępować do Komunii św. nie ze względów ludzkich, np., że ktoś sobie tego życzy, lub, że inni też przystępują, lecz dla Pana Jezusa i dla dobra swej duszy. Spowiedź przed Komunią św. nie jest konieczna, jeśli nie poczuwamy się do grzechu ciężkiego. Może zatem bez obawy iść do Komunii św. co niedzielę i święto ten,

kto przystępuje co miesiąc do spowiedzi. Niedzielną Komunią św. będzie drogą do Komunii św. częściej i codziennej dla tych, którzy mają do tego czas i sposobność. Gdy wszyscy, zwłaszcza młodzież, dzięki częściej Komunii św. będą trwać w łasce uświęcającej nie jeden dzień lub dwa po spowiedzi, ale stale miesiącami i latami, odnowi się wtedy i oblicze świata.

SAKRAMENT POKUTY

(Pan Jezus uzdrawia sparaliżowanego — Jan 5, 1—18).

Pan Jezus sam odpuszczał grzechy w czasie pobytu swego na ziemi. Odpuścił grzechy sparaliżowanemu, gdy mu powiedział: „Synu, odpuszczają ci się grzechy twoje” (Mk 2, 5). Podobnie odpuścił grzechy Marii Magdalenie słowami: „Odpuszczają ci się grzechy twoje” (Łk 7, 48), a w dzień swojego zmartwychwstania dał apostołom władzę nie tylko odpuszczania, ale i zatrzymywania grzechów.

276. Kiedy ustanowił Pan Jezus sakrament pokuty?

Pan Jezus ustanowił sakrament pokuty po swoim Zmartwychwstaniu, gdy powiedział do apostołów: „Weźmijcie Ducha Świętego, których grzechy odpuscicie, są im odpuszczone, a których zatrzymacie, są im zatrzymane” (Jan 20, 22).

Z tych słów: „których grzechy odpuscicie...”, a których zatrzymacie” wynika, że wierni obowiązani są wyznawać grzechy na spowiedzi, aby spowiednik mógł osądzić, kto zasługuje na odpuszczenie grzechów, a kto nie. Już św. Pawłowi wyznawali wierni swe grzechy (Dz Ap 19, 18).

277. Na kogo po apostołach przeszła władza odpuszczania i zatrzymywania grzechów?

Władza odpuszczania i zatrzymywania grzechów przeszła po apostołach na biskupów i kapłanów.

Kapłan odpuszczając grzechy mówi: rozgrzeszam cię (uwalniam cię) z grzechów twoich w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”.

278. Komu jest konieczny sakrament pokuty do zbawienia? Sakrament pokuty jest konieczny do zbawienia temu, kto po chrzcie św. popełnił grzech śmiertelny.

Święci nazywają sakrament pokuty drugim chrztem i ostatnią deską ratunku dla grzesznika.

Jeden z filozofów (niekatolik Leibnitz) powiedział, że sakrament pokuty jest największym dobrodziejstwem, które Pan Jezus zostawił ludziom.

279. Jakie łaski daje sakrament pokuty? Sakrament pokuty:

a) odpuszcza grzechy po chrzcie popełnione,

b) odpuszcza karę wieczną i część kary doczesnej (Dawid, łotr pokutujący),

c) przywraca, albo pomnaża łaskę uświęcającą, (pomnaża wtenczas, gdy się spowiadamy z samych grzechów powszednich),

d) daje osobną łaskę uczynkową do poprawienia się z grzechów (łaska sakramentalna), (Maria Magdalena).

280. Co to jest sakrament pokuty?

Sakrament pokuty jest to sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Pana Boga odpuszcza człowiekowi grzechy po chrzcie popełnione.

281. Które są warunki potrzebne do godnego przyjęcia sakramentu pokuty?

Warunki potrzebne do godnego przyjęcia sakramentu pokuty są:

a) Rachunek sumienia.

b) Żal za grzechy.

c) Mocne postanowienie poprawy.

d) Spowiedź szczera.

e) Zadośćuczynienie.

(Przypowieść o synu marnotrawnym — Łk 15, 14—32).

W rachunku sumienia przypominamy sobie grzechy popełnione od przyjścia do rozumu, albo od ostatniej dobrej spowiedzi. Rachunek sumienia robimy w ten sposób:

1. Prosimy Ducha Świętego, aby -nam dopomógł do poznania grzechów.
2. Przypominamy sobie, kiedyśmy się ostatni raz spowiadali, czyśmy wszystkie grzechy ciężkie wyznali i pokutę nadaną odprawili.
3. Rozważamy po kolei wszystkie przykazania Boskie i kościelne, przechodzimy siedem grzechów głównych i obowiązki swego- stanu i zastanawiamy się nad grzechami, któreśmy popełnili myślą, mową i uczynkiem lub zaniedbaniem naszego obowiązku.
4. Staramy się poznać swój grzech główny czyli nałogowy.

Kto po raz pierwszy idzie do spowiedzi powinien sobie przypomnieć grzechy popełnione od momentu rozumnego postępowania; przy następnych spowiedziach trzeba sobie przypomnieć grzechy popełnione od ostatniej dobrej spowiedzi.

283. Co trzeba sobie przypomnieć przy grzechach ciężkich?

Przy grzechach ciężkich należy sobie przypomnieć liczbę i okoliczności takie, które grzech zmieniają na inny, albo powiększają go z lekkiego na ciężki.

Na przykład: Ukradłem(am) co? Komu? Gdzie? Czy w kościele? (kradzież zmienia się na świętokradztwo). Upiłem(am) się w niedzielę. Ile razy? Niektóre okoliczności zmieniają grzech lekki na ciężki — inne zaś sprawiają, że grzech sprzeciwia się nie jednemu przykazaniu, ale kilku przykazaniom Bożym, np. gdyby ktoś uderzył w złości ojca czy matkę, albo upił, się choć ślubował wstrzemięźliwość.

Kto nie może sobie przypomnieć liczby grzechów ciężkich, powinien się zastanowić, ile razy mniej więcej je popełniał w każdym dniu, tygodniu lub miesiącu.

Przy rachunku sumienia powinniśmy się wystrzegać:

- a) aby rachunku sumienia nie robić lekkomyślnie lub powierzchownie i nie odpisywać z książeczki,
- b) aby nie umniejszać przed sobą grzechów, zwłaszcza nałogowych,
- c) aby się nie silić na przypomnienie sobie liczby grzechów lekkich.

Można sobie ułatwić rachunek sumienia, jeśli go robimy codziennie (wieczorem) i często się spowiadamy.

2. Żal za grzechy

284. Który warunek sakramentu pokuty jest najważniejszy?

Najważniejszym warunkiem sakramentu pokuty jest żal za grzechy, bo bez żalu nie ma odpuszczenia grzechów.

285. Co to znaczy: żałować za grzechy?

żałować za grzechy, to znaczy smucić się w duszy, że zgrzeszyliśmy i nie chcieć nadal grzeszyć.

286. Za które grzechy trzeba żałować?

Dobrze jest żałować za wszystkie grzechy nawet powszednie, które popełniliśmy, a koniecznie należy żałować za wszystkie grzechy śmiertelne (żał taki nazywa się powszechnym).

Żal nie może kończyć się na słowach, ale musi pochodzić z duszy, a więc z rozumu i woli (Żal taki nazywamy wewnętrznym).

287. Co nas powinno pobudzać do żalu za grzechy?

Do żalu za grzechy powinna nas pobudzać myśl, że obraziliśmy grzechami Pana Boga. (żał nadnaturalny).

Niewystarczającym, bo czysto naturalnym był żal Judasza, był to żal pozbawiony ufności w miłosierdzie Boże i raczej rozpacz i lęk, niż żal prawdziwy.

Nie wystarczy również żałować za grzechy z powodu kar lub strat doczesnych (np. utrata zdrowia lub majątku, kara doznana od rodziców lub innych ludzi) chyba, że te kary wyraźnie uważamy za pochodzące z ręki Bożej.

Żał nadnaturalny pochodzi z pobudek odnoszących się do Pana Boga i jest połączony z ufnością w miłosierdzie Boże (Tak ufa syn marnotrawny w przebaczenie, znając dobroć swego ojca).

Nie każdy żał nadnaturalny jest równie doskonały. Możemy bowiem żałować z bojaźni przed karą Bożą, albo z czystej miłości ku Panu Bogu. Tak np. jedno dziecko żałuje za przewinienie, bo się lęka surowej kary ojca, drugie nie myśląc o karze — żałuje, że tak dobrym rodzicom sprawiło ciężką przykrość i lży im z oczu wycisnęło. Jasną jest rzeczą, że żał drugiego dziecka ma większą wartość.

Żał pochodzący z bojaźni Bożej nazywamy wystarczającym (bo wystarczy do odpuszczenia grzechów przy spowiedzi), albo mniej doskonałym. Żał z miłości nazywamy doskonałym. Żał doskonały pochodzi z miłości Bożej, gładzi grzechy bez spowiedzi, jeśli mamy chęć (przynajmniej domyslną) z tych grzechów się wypowiadać.

288. Kiedy mamy żał doskonały?

żał doskonały mamy, gdy żalujemy za grzechy z miłości ku Panu Bogu, czyli dlatego, że obraziliśmy Pana Boga, który jest Ojcem naszym najlepszym i Syna Swego Jezusa Chrystusa wydał dla naszego zbawienia.

Akt żalu doskonałego

Żałuję z całego serca, Panie, Boże mój, za wszystkie grzechy, bo przez nie zasłużyłem na sprawiedliwą karę Twoją. Ale bardziej jeszcze żałuję dlatego, że obraziłem Ciebie, Ojca mego najlepszego, niepomny na niezliczone dobrodziejstwa Twoje, na gorzką mękę i śmierć Syna Twego i Jego Krew Najświętszą za mnie przelaną. Przebac mi Ojcie najlaskawszy, bo pragnę szczerze się poprawić i odtąd wiernie Ci służyć. Boże, bądź miłościw grzesznej duszy mojej. Maryjo, ucieczko grzesznych, módl się za mną. Amen.

289. Kiedy trzeba koniecznie wzbudzić żał doskonały?

żał doskonały trzeba koniecznie wzbudzić w niebezpieczeństwie życia, gdy nie możemy się spowiadać, a poczuwamy się do grzechu śmiertelnego.

Dobrze jest wzbudzać żał doskonały:

- a) gdy ciężko zgrzeszymy, a nie mamy sposobności zaraz się wypowiadać,
- b) przed każdą spowiedzią,
- c) codziennie wieczorem przed udaniem się na spoczynek,
- d) w chwili śmierci, nawet po dobrej spowiedzi.

Choćbyś mię nigdy za grzechy, mój Panie, Nie karał, przecież żałowałbym za nie, A żałowałbym dlatego samego, Żem Cię obraził, Pana tak dobrego.

(Z pieśni „Boże w dobroci”).

290. Kiedy mamy wystarczający żal za grzechy? Wystarczający żal za grzechy mamy, gdy żałujemy z bólem przed karą Bożą.

Żal za grzechy trzeba wzbudzić przed spowiedzią, a przynajmniej przed rozgrzeszeniem kapłańskim.

Żal za grzechy możemy sobie wzbudzić w ten lub inny sposób:

1. Po gorącej modlitwie o łaskę żalu rozważyć niezliczone dobrodziejstwa Boże (co do duszy i co do ciała), za które odpłaciliśmy się Panu Bogu czarną niewdzięcznością.
2. Pomyśleć, jakie nas kary czekają za grzechy już tu na ziemi, w czyśćcu, a może i w piekle (Pan Bóg tak surowo ukarał aniołów zbuntowanych, pierwszych rodziców, ludzi podczas potopu, Sodomę i Gomorę, Ananiasza i Safirę itd.).
3. Rozważyć, co wycierpiał Pan Jezus za nasze grzechy. Myśmy Go biczowali, cierniem ukoronowali i przybili do krzyża grzechami.

Wszystkie te rozważania dobrze jest robić klęcząco przed krzyżem lub ołtarzem, a zakończyć je powolnym odczytaniem lub odmówieniem z pamięci aktu żalu. Wówczas na pewno wzbudzimy w sobie żal doskonały albo przynajmniej wystarczający.

3. Postanowienie poprawy

Żal za grzechy i postanowienie poprawy łączą się ściśle ze sobą. Są to bowiem jakby dwie strony tej samej rzeczy. Żal odnosi się do przeszłości naszego życia, a postanowienie poprawy do przyszłości.

291. Jakie przyrzeczenie winniśmy złożyć Panu Bogu przy spowiedzi?

Przy spowiedzi winniśmy Panu Bogu złożyć przyrzeczenie, że już odtąd grzeszyć nie będziemy.

Kto nie ma mocnego i szczerego postanowienia poprawy, ten nie ma też i szczerego żalu za grzechy i nie może dostąpić odpuszczenia grzechów.

Postanowienie poprawy powinno się odnosić do wszystkich grzechów, a przynajmniej do wszystkich grzechów ciężkich.

292. Co ponadto mamy przyrzec Panu Bogu przy spowiedzi? Mamy przyrzec Panu Bogu przy spowiedzi:

- a) że będziemy unikali okazji czyli sposobności do grzechów, to jest takich osób, rzeczy, miejsc, które nas zwykle do grzechów pobudzały,
- b) że chcemy modlić się i przyjmować Sakramenty święte często i godnie,
- c) że wynagrodzimy krzywdy i pogodzimy się z bliźnimi.

Kto ma grzechy lekkie, powszednie, powinien postanowić, że przynajmniej z jednego z nich całkiem się poprawi:

Jezu mój ukrzyżowany, Patrzac na Twe święte rany, Za grzechy szczerze żałuję, Bo Cię serdecznie miłuję. Pragnę się poprawić Panie — Okaż mi Twe zmiłowanie.

4. Spowiedź

Ten, kto został obrażony, ma prawo stawiania warunków przebaczenia. Otóż Pan Bóg stawia taki warunek: przyznanie się do winy przed kapłanem. Pokorne wyznanie grzechów

leczy naszą pychę i miłość własną i umacnia nasze postanowienie poprawy, jest bowiem jakby słowem honoru danym samemu Panu Bogu. Kapłan bowiem przyjmujący wyznanie grzechów zastępuje miejsce Pana Boga.

„Którym grzechy odpuscicie, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane” (Jan 20, 23).

293. Co wyznajemy na spowiedzi?

Na spowiedzi wyznajemy nasze grzechy przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.

294. Z których grzechów trzeba się spowiadać?

Dobrze jest spowiadać się ze wszystkich grzechów, nawet powszednich, koniecznie zaś trzeba się spowiadać ze wszystkich grzechów śmiertelnych.

(Spowiedź powinna być dokładna i zupełna).

Na spowiedzi należy wyznać i okoliczności, które winę powiększają, albo ją zmniejszają. Przy spowiedzi nie należy wymieniać grzechów innych ludzi, a tym bardziej ich nazwisk, nie należy również podawać drobiazgowych i obojętnych okoliczności naszych grzechów.

295. Dlaczego nie wolno na spowiedzi żadnego grzechu śmiertelnego zataić?

Nie wolno na spowiedzi, żadnego grzechu śmiertelnego zataić, bo taka spowiedź byłaby nieważna i świętokradzka.

Gdy dziecko chce rodziców przeprosić, przyznaje się do wszystkiego szczerze i nie zrzuca winy na drugih. Tym bardziej wobec Pana Boga nasze wyznanie grzechów powinno być szczere.

Spowiedź nieszczerza i kłamliwa jest naigrawaniem się z Pana Boga wszystkowiedzącego i nie tylko daje odpuszczenia grzechów, lecz obarcza sumienie nowym ciężkim grzechem. Komunia św. przyjęta po takiej spowiedzi jest ciężkim świętokradztwem i zniewagą Pana Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie. I lepiej się w ogóle nie spowiadać, niż spowiadać się nieszczerze i świętokradzko, i z lekarstwa robić dla swej duszy truciznę.

296. Co nas powinno pobudzać do szczerej spowiedzi?

Do szczerej spowiedzi powinno pobudzać nas, przeświadczenie, że kapłan chociażby miał śmierć ponieść, nie wyjawia, nic z tego, co słyszał na spowiedzi. (Tajemnica spowiedzi).

Św. Jan Nepomucen był spowiednikiem żony Wacława, króla czeskiego. Król usiłował prośbami, a potem torturami zmusić Świętego do wyjawienia grzechów królowej, a gdy to nie pomogło, kazał go utopić (1383 r.). (Przeczytaj, jeśli możesz, książkę pod tytułem „Tajemnica spowiedzi” Spillmann T.J.).

Gdyby ktoś przypadkiem usłyszał coś ze spowiedzi innych osób, jest również — choć nie tak surowo jak kapłan — zobowiązany do sekretu. W ogóle nie powinniśmy mówić o spowiedzi, ani o pokucie, którą otrzymaliśmy, a tym bardziej nie wolno na temat spowiedzi opowiadać anegdotek i niesmacznych żartów. — Spowiedź jest rzeczą wielką i świętą — jest sakramentem świętym, ustanowionym przez Chrystusa Pana.

297. Co powinien uczynić ten, kto zapomniał wyznać grzech śmiertelny na spowiedzi?

Kto zapomniał na spowiedzi wyznać grzech śmiertelny, powinien wyznać ten grzech na następnej spowiedzi.

Nie jest konieczne zatem, ani po spowiedzi, ani przed Komunią św. iść do tak. zwanej „poprawki”.

298. Co ma uczynić ten, kto świadomie zataił na spowiedzi śmiertelny grzech?

Kto świadomie zataił na spowiedzi grzech śmiertelny powinien :

a) grzech zatajony jak najrychlej wyznać,

b) powiedzieć na ilu spowiedziach ten grzech zataił,

c) wyznać czy w tym czasie nie przystępował do innych sakramentów św. (do Komunii Św., bierzmowania, sakramentu małżeństwa itp.).

d) powtórzyć wszystkie ciężkie grzechy popełnione od ostatniej spowiedzi.

299. Jak nazywamy spowiedź, na której powtarzamy grzechy z kilku poprzednich spowiedzi lub z całego życia?

Spowiedź, na której powtarzamy grzechy z kilku poprzednich spowiedzi lub z całego życia, nazywamy spowiedzią generalną.

Spowiedź generalna jest konieczna, gdy dawniejsze spowiedzi były nieważne lub świętokradzkie.

Pożyteczna jest spowiedź generalna:

- a) przed pierwszą Komunią Św.,
- b) przy wyborze stanu na całe życie,
- c) podczas misji i rekolekcji,
- d) przed przyjęciem Wiatyku św. i Namaszczeniem Olejem św.

SPOSÓB SPOWIADANIA SIĘ

Uklękawszy przy kracie konfesjonału, należy mówić: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”. „Ostatni raz byłem(am) u spowiedzi... pokutę zadaną odprawiłem(am)... grzechy wszystkie wyznałem(am)... względnie zapomniałem(am)... zataiłem(am)... Pana Boga najlepszego obraziłem(am) następującymi grzechami...” (wyznaje grzechy).

Po wyznaniu grzechów należy powiedzieć: „Więcej grzechów nie pamiętam. Za te i za wszystkie grzechy serdecznie żałuję i postanawiam się z nich poprawić. Boże, bądź miłościw grzesznej duszy mojej”.

Z największą uwagą należy słuchać słów spowiednika i zapamiętać zadaną pokutę.

Gdy kapłan daje rozgrzeszenie — ponawiać klęcząc akt żalu serdecznego za grzechy. Gdy kapłan da znak, odejść przed ołtarz, w którym jest Najświętszy Sakrament, by dłuższą chwilę poświęcić na modlitwę po spowiedzi świętej.

Dobrze jest spowiadać się często (np. co miesiąc przed pierwszym piątkiem) i to u tego samego spowiednika, bo wówczas pozna on lepiej stan naszej duszy i wskaże nam najodpowiedniejsze środki do poprawy życia.

5. Zadośćuczynienie

(Zadośćuczynienie Zacheusza, celnika — Łk 19, 1—10. — Pokuta Marii Magdaleny).

Rodzice mogą darować dziecku winę, a nie darować kary, mimo, że ich dzieckoprzeprosiło. W sakramencie pokuty odpuszcza nam Pan Bóg grzechy czyli winy i karę wieczną, ale nie zawsze daruje karę doczesną. Dlatego przy spowiedzi nadaje kapłan pokutę, byśmy resztę kary doczesnej odpokutowali i tym pewniej poprawili się z grzechów.

301. Komu winniśmy zadośćuczynić po spowiedzi?

Po spowiedzi winniśmy zadośćuczynić Panu Bogu i ludziom. Panu Bogu przez odprawienie pokuty nadanej nam na spowiedzi, ludziom przez naprawienie wyrządzonej krzywdy.

302. Na co kapłan daje na spowiedzi pokutę? Kapłan daje na spowiedzi pokutę:

- a) abyśmy odpokutowali tu na ziemi kary doczesne,
- b) abyśmy się poprawili i do grzechów nie wracali.

Pokuty zmieniać nie wolno, ale trzeba odprawić tę, którą spowiednik nadał i w tym czasie, w którym ją polecił odprawić. Kto nie odprawi pokuty po spowiedzi, winien to uczynić później, choćby przed następną spowiedzią.

Dobrze jest zadaną pokutę dobrowolnie sobie powiększyć. W pierwszych wiekach wierni odprawiali pokuty bardzo długie i bardzo surowe, a przecież sprawiedliwość Boża i dziś nie uległa zmianie.

Poza tym w duchu pokuty powinniśmy znosić utrapienia, smutki, choroby, którymi nas Pan Bóg nawiedza.

Publiczną pokutę odprawiali w pierwszych wiekach ludzie z najwyższych warstw społeczeństwa, nawet panujący.

Pokutę publiczną zaczynało zwyczajnie w Środę Popielcową — od przyjęcia popiołu jako oznaki pokuty — a kończono w Wielki Czwartek — nieraz po kilku latach. Skrócenie pokuty (odpust) częściowe — lub zupełne można było otrzymać od biskupa za wstawieniem się męczenników cierpiących w więzieniach.

303. Co czeka nas w przyszłym życiu, jeśli na ziemi nie odpokutujemy wszystkich kar doczesnych? 96
Jeżeli tu na ziemi nie odpokutujemy wszystkich kar doczesnych, czekają nas o wiele większe męki w czyśćcu.
Św. Tomasz z Akwinu mówi, że nawet najmniejsza kara w czyśćcu jest bez porównania boleśniejsza od największego cierpienia na ziemi.

O ODPUSTACH

Odpusty w czasach pierwszych męczenników (Patrz o zadośćuczynieniu). Kościół wypłaca sprawiedliwości Bożej za nasze grzechy i kary niezliczonymi zasługami Chrystusa Pana, Najświętszej Maryi Panny i Świętych. Są one wspólną własnością, jakby majątkiem wielkiej rodziny zwanej „Świętych obcowaniem”. Inaczej zasługi te nazywamy „Skarbem Kościoła”. Z tego właśnie „skarbcza” udziela Kościół odpustów. Skarbiec ten nie wyczerpuje się nigdy.

304. Przez co mogą być darowane kary doczesne?

Kary doczesne mogą być darowane przez odpusty.

305. Kiedy Pan Jezus dał Kościołowi władzę udzielania odpustów?

Pan Jezus dał Kościołowi władzę udzielania odpustów, gdy rzekł do św. Piotra: „Cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16, 19).

306. Co nazywamy odpustem?

Odpustem nazywamy darowanie kar doczesnych za grzechy już odpuszczone.

307. Jakie rozróżniamy odpusty?

Rozróżniamy: odpust zupełny i odpusty częściowe.

Odpust najuroczystszy nazywa się jubileuszem (co 25 lat). Odpusty można ofiarować za dusze w czyśćcu cierpiące.

308. Czego potrzeba, aby dostać odpustu? Aby dostać odpustu trzeba:

- a) być w łasce uświęcającej, tj. być bez grzechu śmiertelnego,
- b) wypełnić wszystko dokładnie, za co Kościół udziela odpustu,
- c) mieć intencję zyskania odpustu.

Dobrze jest wzbudzić w sobie przy rannej modlitwie intencję zyskania wszystkich odpustów, do uzyskania których będziemy mieć sposobność w ciągu dnia.

Dla uzyskania odpustu zupełnego „tylekroć, ilekroć” np. w Dzień Zaduszny albo 2 sierpnia w kościołach franciszkańskich należy przy każdym nawiedzeniu kościoła odmówić 6 Ojcze nasz, 6 Zdrowaś Maryjo i 6 Chwała Ojcu.

Odpust np. 300 dni oznacza odpuszczenie takiej kary doczesnej jaką by nam Pan Bóg odpuścił, gdybyśmy pokutowali na ziemi przez 300 dni według dawnego zwyczaju Kościoła.

Odpust zupełny pozwala Kościół zyskać nawet wielokrotnie, ponieważ nikt nie może mieć pewności, że w danym razie zyska odpust zupełny. Uzyskanie bowiem tego odpustu nie jest łatwe, bo cała kara doczesna może być darowana tylko temu, kto ma już odpuszczone wszystkie bez wyjątku grzechy nie tylko śmiertelne, ale i powszednie.

Za przeżegnanie się znakiem Krzyża św. z wymówieniem Imion Trójcy Przenajświętszej zyskujemy 3 lata odpustu.

Przy przeżegnaniu się wodą święconą — 7 lat (Pius XII). Za odmówienie „Anioł Pański” z modlitwą „Łaskę Twoją” — 10 lat. Za odmówienie „Boże, w ręce Twoje, Panie, oddaję ducha mego” — 500 dni.

Za odmówienie pozdrowienia: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”. Odpowiedź: „Na wieki wieków. Amen”. — 300 dni. „O Jezu bądź mi Jezusem i zbaw mię” — 300 dni.

„Jezusie, Synu Dawidów, zmiłuj się nade mną” — 500 dni. Za wymówienie słów: „Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu” — 500 dni.

Za każde służenie do Mszy św. odpust 3 lat.

Za wezwanie z wiarą, pobożnością i miłością w czasie Podniebienia: „Pan mój i Bóg mój” — odpust 7 lat.

Za odmówienie na głos dzwonu, oznajmającego Podniesienie, jakiegokolwiek modlitwy, gdziekolwiekby się było — 300 dni odpustu. Za należyte ukłęknięcie przed tabernakulum i odmówienie np. „Jezu, Boże mój, uwielbiam Cię obecnego w tym Sakramencie miłości” lub

podobnej modlitwy — 300 dni.

Za odmówienie przed Komunią św. „Panie, nie jestem godzien,, abyś wszedł pod dach mój, ale rzeknij tylko słowo, a będzie zbawiona dusza moja” — 500 dni odpustu.

Za trzykrotne odmówienie „Najświętsze Serce Jezusa zmiłuj się nad nami” — 7 lat odpustu.

Za nawiedzenie Najświętszego Sakramentu wystawionego publicznie—10 lat odpustu.

Za ukłonienie na obu kolanach przed Panem Jezusem w tabernakulum i odmówienie jakiegokolwiek modlitwy uwielbienia — 500 dni odpustu. Za nawiedzenie Najświętszego Sakramentu i odmówienie 5 Ojciec nasz, 5 Zdrowaś i 5 Chwała Ojcu i Synowi itd. na intencję Ojca świętego — 10 lat odpustu.

Za uczestniczenie w procesji z Najświętszym Sakramentem w kościele lub poza kościołem — odpust 5 lat.

Za uczestniczenie w „Godzinie świętej” przez godzinę, po spowiedzi i Komunii św. i odmówienie modlitwy za Ojca św. — odpust zupełny.

OSTATNIE NAMASZCZENIE

Pan Jezus, który w sakramentach św. dał nam pomoc duchową na wszystkie ważne chwile życia, nie odmówił nam sakramentalnej pomocy na ostatnie chwile naszego życia, kiedy złożeni niemocą stoimy u wrót wieczności i tej pomocy najbardziej potrzebujemy.

W liście św. Jakuba Apostoła tak czytamy: „Choruje kto między wami — niech wprowadzi kapłanów Kościoła i niech się modlą nad nim, namaszczać go Olejem w Imię Pańskie. A modlitwa wiary uzdrowi niemocnego i ulży mu Pan, a jeśli by w grzechach był — będą mu odpuszczone” (Jk 15, 14—15).

Stąd widzimy, że i ten sakrament Olejem Namaszczenia został przez Chrystusa Pana ustanowiony, inaczej św. Jakub nie mógłby go wiernym polecać.

309. Jak udziela kapłan sakramentu Olejem Namaszczenia? Kapłan namaszcza zmysły chorego Olejem dla chorych i modli się: „Przez to święte namaszczenie i przez najlaskawsze miłosierdzie Swoje niech Ci Bóg odpuści, coś zgrzeszył wzrokiem... słuchem... powonieniem... mową... i dotykiem...”

Oleje dla chorych, podobnie jak krzyżmo św. i olej katechumenów, poświęca biskup uroczyście w Wielki Czwartek.

310. Jakie łaski daje sakrament Olejem Namaszczenia? Sakrament Namaszczenia Olejem daje następujące łaski:
- a) pomnaża łaskę uświęcającą,
 - b) gładzi grzechy powszednie i kary doczesne, a niekiedy i grzechy śmiertelne (jeśli chory nie może się spowiadać),
 - c) daje duchowe pokrzepienie w chorobie i w chwili śmierci (łaska sakramentalna),
 - d) przynosi często ulgę w chorobie, a niekiedy i zdrowie przywraca.
311. Co to jest Ostatnie Namaszczenie?
- Ostatnie Namaszczenie jest to sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, a czasem i zdrowie ciała.
312. Kto powinien przyjąć Ostatnie Namaszczenie?
- Ostatnie Namaszczenie powinien przyjąć każdy chrześcijanin poważnie chory.
313. Ile razy można przyjąć Ostatnie Namaszczenie?
- Ostatnie Namaszczenie można przyjąć raz w każdej ciężkiej chorobie i w każdym nowym niebezpieczeństwie życia.

Sakrament Ostatniego Namaszczenia należy przyjmować w łasce Bożej, a zatem po spowiedzi i Komunii Św., a przynajmniej po wzbudzeniu żalu doskonałego, z wiarą żywą i z ufnością w opiekę i pomoc Bożą.

Najbliższa rodzina i otoczenie chorego winni ułatwić choremu przyjęcie Ostatnich Sakramentów świętych wówczas, gdy jeszcze jest całkowicie przytomny i może te

Sakramenty św. przyjąć godnie i owocnie. Przez źle zrozumianą delikatność i wprowadzenie chorego w błąd, co do stanu jego zdrowia, wyrządza się największą i niepowetowaną szkodę jego duszy, narażając ją na wieczne potępienie.

Kapłan wchodzi do domu chorego, składa bursę z Najświętszym Sakramentem na przygotowanym stoliku, nakrytym białym obrusem, na którym powinien stać krucyfiks i dwie świece zapalone. Następnie kropi wodą święconą dom i chorego, spowiada go, udziela mu Komunii św. i Ostatniego Namaszczenia i daje mu odpust zupełny.

Na czas spowiedzi chorego wszyscy wychodzą z pokoju chorego i razem odmawiają modlitwy lub śpiewają pieśni eucharystyczne. Po ukończeniu spowiedzi wracają i klęcząc modlą się w milczeniu na intencję chorego.

KAPŁAŃSTWO

98

(Lewici, kapłani, arcykapłani w Starym Zakonie). Dwa ostatnie sakramenty Św.:

Kapłaństwo i Małżeństwo ustanowił Pan Jezus dla uświęcenia r o d z i n y i s p o ł e c z e ń s t w a . Udzielają one łask potrzebnych tym chrześcijanom, którzy wstępują w stan kapłański lub małżeński.

Najwyższym kapłanem jest sam Pan Jezus, który pojednał ludzi z Bogiem. W Jego też Imieniu odpowiadają kapłani Mszę św. i udzielają sakramentów świętych.

314. Kiedy Pan Jezus ustanowił sakrament kapłaństwa?

Pan Jezus ustanowił sakrament kapłaństwa przy Ostatniej Wieczerzy („To czyńcie na moją pamiątkę”).

315. Komu Pan Jezus dał władzę kapłańską?

Pan Jezus dał władzę kapłańską Apostołom i ich następcom biskupom i kapłanom.

316. Co to jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest to sakrament, który daje władzę i łaskę do godnego sprawowania urzędu kapłańskiego.

317. Jaką władzę ma kapłan? Kapłan ma władzę:

- a) odpowiadania Mszy Św.,
- b) udzielania sakramentów Św.,
- c) poświęcania i błogosławienia,
- d) głoszenia słowa Bożego.

318. Jakie łaski daje sakrament kapłaństwa? Sakrament kapłaństwa:

- e) pomnaża łaskę uświęcającą,
- f) wyciska na duszy niezatarte znamię kapłana Chrystusowego,
- g) udziela szczególnych łask do godnego sprawowania urzędu kapłańskiego (łaska sakramentalna).

319. Kto może święcić kapłanów? Kapłanów może święcić tylko biskup.

Święceń niższych może za szczególnym pozwoleniem Ojca św. udzielać także kapłan.

320. Jakie są stopnie w sakramencie kapłaństwa?

W sakramencie kapłaństwa są cztery stopnie niższe (ostia- riusza, lektora, egzorcysty i akolity) i cztery wyższe (sub- diakona, diakona, kapłana i biskupa).

O dobrych kapłanów trzeba się modlić często, a zwłaszcza w Suche Dni. Kapłanem może zostać ten, kto ma od Pana Boga powołanie do tego świętego stanu. Protestanci i inni sekciarze odrzucili sakrament kapłaństwa, dlatego u nich nie ma ofiary Mszy świętej.

Prawdziwy chrześcijanin katolik (nie tylko z metryki) wysoko ceni kapłanów, jest im posłuszny w rzeczach odnoszących się do zbawienia duszy i modli się za nich. Katolicka rodzina uważa sobie za wielki zaszczyt, gdy kogoś spośród jej członków Pan Bóg powołuje do kapłaństwa. Młody człowiek, który w swej duszy słyszy głos Boży, wzywający go do stanu kapłańskiego (lub zakonnego) w imię własnego szczęścia doczesnego i wiecznego i szczęścia drugich, nie będzie głosu Bożego lekceważył, ani iskry powołania tłumił i deptał przez złe życie, ale pójdzie z ochotą za głosem Bożym. Przed kapłanami otwiera się, dzisiaj

zwłaszcza, olbrzymie pole pracy. I Kościół i społeczeństwo wielkim głosem wołają o licznych, dzielnych i świętobliwych kapłanów. „Żniwo wielkie, ale robotników mało” — żali

MAŁŻEŃSTWO

(Cody w Kanie Galilejskiej — Jan 2, 1—11).

Pan Bóg stwarzając dwoje ludzi związał ich ze sobą nierozzerwalnie i jakoby podzielił się z nimi Swoją wszechmocą, by mogli dawać życie nowym ludziom. W ten sposób ustanowił Pan Bóg w raju i pobłogosławił pierwszy związek małżeński.

„Rośnijcie i mnożcie się i napełniajcie ziemię” (Gen 1—22).

W nowym Zakonie podniósł Pan Jezus związek małżeński do godności sakramentu, uświęcił go, tj. związał z nim łaskę uświęcającą i łaskę uczynkową, a tym samym poddał małżeństwo- pod władzę Kościoła Katolickiego.

321.Kto ustanowił małżeństwo?

Małżeństwo ustanowił sam Pan Bóg w raju. a Pan Jezus podniósł je do godności sakramentu.

322.Wobec kogo zawierają katolicy ślub kościelny?

Katolicy zawierają ślub kościelny wobec księdza proboszcza i dwóch świadków:

Sakramentu małżeństwa udzielają sobie nawzajem sami narzeczeni, wyrażając swą zgodę na wspólne pożycie. Kapłan jest tylko świadkiem, ale takim, którego obecność jest konieczna do ważności sakramentu.

Obrzęd ślubu — zamiana obrączek ślubnych i związanie rąk stulą przypominają wierność małżeńską aż do śmierci.

Biskup błogosławi małżeństwo na terenie swojej diecezji, proboszcz na terenie swojej parafii, inny zaś kapłan z upoważnienia biskupa lub proboszcza.

323.Co to jest sakrament małżeństwa?

Sakrament małżeństwa jest to sakrament, w którym chrześcijanie zawierają ze sobą nierozzerwalny związek i otrzymują łaski do wiernego wypełniania obowiązków małżeńskich.

324.Jakie łaski daje sakrament małżeństwa? Sakrament małżeństwa:

a)pomnaża łaskę uświęcającą,

b)daje osobną łaskę uczynkową do spełniania obowiązków małżeńskich (łaska sakramentalna).

325.Które są główne obowiązki stanu małżeńskiego? Główne obowiązki stanu małżeńskiego są:

c)żyć zgodnie aż do śmierci,

d)wychowywać dzieci, dbać o ich dobro doczesne i wieczne.

326.Czy małżeństwo może być kiedy rozwiązane? Małżeństwo ważne zawarte może być rozwiązane jedynie przez śmierć jednego z małżonków.

„Co Bóg złączył, człowiek niech nie rozłącza” (Mt 19. 6).

Gdy małżeństwo skutkiem pewnych przeszkód (np. pokrewieństwa, przymusu) od początku było nieważne, rozwiązanie go nie jest rozwodem, ani unieważnieniem, lecz jedynie urzędowym stwierdzeniem nieważności.

Separacja, którą ze strony Kościoła otrzymują niektórzy małżonkowie z bardzo ważnych powodów, nie jest rozwodem, bo żadne z nich nie może zawrzeć nowego związku małżeńskiego.

Do sakramentu małżeństwa winni się narzeczeni przygotować należycie, a więc:

a)modlić się do Ducha Świętego o światło i poznanie woli Bożej, nie myśleć jedynie o rozkoszach i majątku, lecz o Panu Bogu i wieczności,

b)nie zaręczać się lekkomyślnie, lecz zasięgać rady rodziców, spowiednika lub innych poważnych i mądrych osób,

c)przed ślubem unikać grzechów, odprawić spowiedź dobrą (generalną) i przyjąć godnie Komunię świętą.

Dla wykrycia przeszkód małżeńskich ogłasza kapłan trzy zapowiedzi przed ślubem. Przeszkody małżeńskie są dwojakie: jedno unieważniając związek małżeński, a drugie tego związku zabraniają (utrudniają).

Przeszkody unieważniające: przymus, wiek niedojrzały, śluby zakonne czy święcenia kapłańskie, zbrodnia, pokrewieństwo, powinowactwo zwyczajne i duchowe z

Chrztu Św., związek małżeński z inną osobą, religia niechrześcijańska. Przeszkody te sprawiają, że związek małżeński jest nieważny.

Przeszkody wzbraniające (utrudniające) są: ślub czystości, religia mieszana (czyli niekatolicka jednego z narzeczonych) brak pozwolenia ze strony rodziców narzeczonych małoletnich i inne.

Związek małżeński zawarty mimo takich przeszkód nie jest nieważnym, lecz ci, którzy go bez dyspensy zawierają, grzeszą ciężko.

Dyspensy od niektórych przeszkód może udzielić Ojciec św. lub biskup.

Małżeństwa katolików z heretykami nazywają się małżeństwami mieszanymi.

327. Dlaczego Kościół zabrania małżeństw mieszanych? Kościół zabrania małżeństw mieszanych, bo:

- a) strona katolicka słabnie w wierze, albo ją zupełnie traci,
- b) dzieci nie otrzymują zwykle w takiej rodzinie wychowania katolickiego,
- c) strona niekatolicka może łatwo związek ten rozerwać, a osoba katolicka mimo to wolną nie będzie.

Toteż dopiero, gdy zachodzą bardzo ważne przyczyny, zezwala Kościół na małżeństwo mieszane, ale czyni to tylko wyjątkowo i żąda, aby ślub odbył się tylko w kościele katolickim, aby wszystkie dzieci były wychowywane po katolicku, a strona niekatolicka musi uroczyście zobowiązać się wobec świadków, że stronie katolickiej nie będzie utrudniać wyznawania wiary. Rzadko jednak wszystkie te warunki są dotrzymywane, dlatego Kościół tylko wyjątkowo i niechętnie zezwala na małżeństwo mieszane.

O SAKRAMENTACH ŚW. W OGÓLNOŚCI

328. Co to jest sakrament?

Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę.

W każdym sakramencie możemy zatem wyróżnić:

1. obrzęd widzialny,
2. łaskę Bożą,
3. ustanowienie Pana Jezusa.

329. Ile sakramentów ustanowił Pan Jezus?

Pan Jezus ustanowił siedem sakramentów: chrzest, bierzmowanie, Najświętszy Sakrament, pokuta, Ostatnie Namaszczenie, kapłaństwo, małżeństwo.

Skutek sakramentów świętych wynika z ustanowienia Pana Jezusa, a nie zależy od tego, czy kapłan, który sakramentu udziela jest w łasce uświęcającej. Podobnie jak lekarz, choćby sam był chory, może uleczyć pacjenta, albo sędzia, który by miał sam jakieś wykroczenia na sumieniu, wydaje ważne wyrok.

330. Jak dzielimy sakramenty Św.? Sakramenty święte dzielimy na:

- a) sakramenty żywych i sakramenty umarłych,
- b) na takie, które tylko raz i takie, które więcej razy w życiu przyjąć można.

331. Które są sakramenty umarłych?

Sakramenty umarłych są: chrzest i pokuta.

332. Czemu chrzest i pokutę nazywamy sakramentami umarłych?

Chrzest i pokutę nazywamy sakramentami umarłych dlatego, bo przyjmujemy je zwyczajnie w stanie grzechu ciężkiego, który jest śmiercią duszy.

Reszta (pięć) sakramentów św. są to tzw. sakramenty żywych, bo je możemy przyjmować tylko w stanie łaski poświęcającej, czyli wtedy, gdy jesteśmy żywi na duszy.

Raz tylko można przyjmować chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyrażają na duszy znamie niezatarte.

Chrzest wyraża znamie chrześcijanina, Bierzmowanie znamie wyznawcy Chrystusowego, a Kapłaństwo znamie pośrednika między Bogiem a ludźmi, czyli kapłana Chrystusowego.

Sakramenty św. powinniśmy przyjmować pobożnie i z należyтым przygotowaniem.

Sakramenty św. wysłużył nam Pan Jezus swoją męką i śmiercią. Siłę i skuteczność czerpią one z Najświętszej Krwi Chrystusowej

Kto niegodnie przyjmuje sakramenty św. popełnia bardzo ciężki grzech świętokradztwa.

IV. SAKRAMENTALIA

Oprócz sakramentów św. ustanowionych przez Pana Jezusa mamy jeszcze inne obrzędy widzialne ustanowione przez Kościół i podobne nieco do sakramentów św. Obrzędy te nazywamy sakramentaliami.

Jest ich znacznie więcej niż sakramentów św. Nie udzielają one same przez się łaski uświęcającej, lecz przez modlitwę Kościoła wyjednają nam u Pana Boga łaski uczynkowe potrzebne do dobrego życia i pomoc w potrzebach doczesnych.

Sakramentaliami są różne poświęcenia i błogosławieństwa.

Sakramentaliów należy używać tak, jak Kościół sobie życzy i do tego celu, do którego je przeznacza.

Przez poświęcenie przeznacza Kościół osoby, miejsca lub rzeczy na wyłączną służbę Bożą.

Kościół św. poświęca kościoły, kaplice, ołtarze, dzwony, kielichy, cmentarze, wodę, szaty liturgiczne, gromnice, popiół, palmy, wieńce, krzyżyki, medaliki itp.

Kościół św. błogosławi osoby lub rzeczy w tym celu, by uprosić dla nich szczególną pomoc Bożą.

Kościół błogosławi wiernych w czasie nabożeństw, matki, dzieci, pielgrzymki, chorych, zwierzęta domowe, pola, domy, pokarmy na Wielkanoc itp.

Do sakramentaliów zaliczamy też różne zaklęcia (egzorcyzmy). Kościół chce przez nie osłabić wpływ złego ducha na osoby i rzeczy.

Przez pobożne korzystanie z sakramentaliów, możemy sobie więcej wyprosić łask, niż przez własne modlitwy, bo przy sakramentaliach nie tylko sami się modlimy o jakąś łaskę, ale razem z nami i za nas modli się Kościół katolicki z Panem Jezusem jako Głową, z Matką Najświętszą i wszystkimi Świętymi.

Korzystaj często z wody święconej (kropielnice w kościele i w domach).

Kto wody święconej używa pobożnie otrzymuje:

c) odpuszczenie grzechów powszednich,

d) osobliwą pomoc Bożą zwłaszcza w pokusach.

Ojcowie nasi mówili, zegnając się wodą święconą:

„Przez to święte pokropienie, Boże, odpuść me zgrzeszenie”.

„Przez dotknięcie wody świętej, niech ucieka czart przeklęty”.



Łaski potrzebne do zbawienia otrzymujemy nie tylko przez sakramenty św. i Mszę Św., ale i przez modlitwę.

337. Dlaczego modlitwa jest wszystkim ludziom potrzebna do zbawienia?

Modlitwa jest wszystkim ludziom potrzebna, bo bez modlitwy nie można wytrwać w dobrym i zbawić się.

„Kto się modli, będzie zbawiony, kto się nie modli, będzie potępiony” — mówi św. Alfons Liguori.

338. Co to jest modlitwa?

Modlitwa jest to pobożna rozmowa z Bogiem.

Przy modlitwie wznosimy duszę naszą do Pana Boga, aby: a) uwielbić Go, b) podziękować Mu za odebrane łaski, c) przeprosić Go za grzechy popełnione, d) poprosić o łaski potrzebne. Święci umieli się modlić, ale umieli i pracować: „Kto się umie dobrze modlić, umie i dobrze żyć”. „Tak się módl, jakby wszystko zależało od Pana Boga, a tak pracuj, jakby wszystko zależało tylko od ciebie” — mówi św. Augustyn.

Roztargnienia na modlitwie są grzechem, gdy są dobrowolne. Gdy roztargnienia oddalamy, modlitwa jest dobra i nie trzeba jej powtarzać.

„Trzeba się zawsze modlić, a nigdy nie ustawać” — poleca nam Pan Jezus.

Modlimy się zawsze:

1. Gdy się modlimy w czasie wyznaczonym na modlitwę, więc np.: rano i wieczór, przed posiłkiem i po nim, w niedzielę podczas Mszy Św., w pokusach, cierpieniach, smutkach. Podobnie mówimy, że uczeń zawsze chodzi do szkoły, chociaż nie chodzi do szkoły w czasie wakacji, w niedzielę itp.
2. Gdy pracę naszą zamieniamy na modlitwę, ofiarując ją Panu Bogu przez dobrą intencję poranną i przeplatając ją aktami strzelistymi.
Kto ze zrozumieniem śpiewa pieśni nabożne, podwójnie się modli.
Szczególnie zaleca Pan Jezus modlitwy wspólne (np.: rano a zwłaszcza wieczorem w rodzinie).
„Gdzie jest dwóch lub trzech zgromadzonych w Imię moje, tam jestem w pośrodku ich” (Mt 18, 20).

339. Kiedy Pan Bóg wysłuchuje modlitwy nasze? Pan Bóg wysłuchuje modlitwy nasze:

- a) gdy to, o co prosimy, jest dla nas zbawienne,
- b) gdy się modlimy należycie.

103

340. Kiedy modlimy się należycie? Modlimy się należycie, gdy się modlimy:

- a) pobożnie tj. nie tylko ustami, ale całą duszą, a roztargnienia oddalamy,
- b) pokornie, tj. pamiętamy o niegodności naszej i nieskończonej godności Bożej (celnik),
- c) z ufnością, że P a n B ó g n a s w y s ł u c h a (nie wiasta chananejska),
- d) z poddaniem się woli Bożej, pozostawiając Panu Bogu, jak i kiedy zechce nas wysłuchać (Pan Jezus w Ogrójcu),
- e) wytrwale, nie ustając w modlitwie, chociaż nas Pan Bóg zaraz nie wysłuchuje (przypowieść o dwóch sąsiadach i o chlebie).

Dobra modlitwa wyprasza nam łaskę i siłę do dobrego. Stąd św. Alfons Liguori uczy, że „kto się umie dobrze modlić, ten umie dobrze żyć”.

Z tej biednej ziemi, z tej łez doliny Tęskny się w niebo unosi dźwięk:
O Boskie Serce, skarbie jedyny, Wysłuchaj grzesznych serc naszych
jęk.

Nie chciej odrzucać modlitwy tej, Bo Twej litości błagamy w niej.
Serce Jezusa, ucieczko nasza, Zmiłuj się, zmiłuj nad ludem Twym.

„Przed modlitwą przygotuj duszę swoją, a nie bądź jako człowiek, który kusi Pana Boga” — upomina Pismo święte.

Jak orkiestra stroi instrumenty przed koncertem, tak winniśmy nastroić duszę naszą do modlitwy przez przypomnienie sobie obecności Bożej.

O Modlitwie Pańskiej

Najpiękniejszą modlitwą jest „Ojcze nasz”, czyli Modlitwa Pańska, zwana tak dlatego, że ją sam Pan Jezus ułożył.

Ojcze nasz, który jesteś w niebie, święć się Imię Twoje, Przyjdź
Królestwo Twoje,

Bądź wola Twoja jako w niebie, tak i na ziemi, Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj,
I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom,
I nie wódz nas na pokuszenie, Ale nas zbaw ode złego. Amen.

341. Z czego składa się Modlitwa Pańska?

Modlitwa Pańska składa się ze wstępu i z siedmiu prośb. Wstępem są słowa: „Ojcze nasz, który jesteś w niebie”.

342. Co przypominają nam słowa: „Ojcze nasz, który jesteś w niebie”?

Słowa „Ojcze nasz, który jesteś w niebie” przypominają nam, że Pan Bóg jest naszym najlepszym Ojcem, więc powinniśmy się modlić do Niego jak dzieci z największą ufnością.

343. O co modlimy się w pierwszej prośbie: „święć się Imię Twoje”?

W pierwszej prośbie modlimy się, by wszyscy ludzie znali i wielbili Imię Boże.

344. O co modlimy się w drugiej prośbie „Przyjdź Królestwo Twoje”?

W drugiej prośbie modlimy się, aby:

- a) Kościół katolicki rozszerzył się po całym świecie,

(Prośba misyjna o Królestwo Boże na ziemi. Hasło „Apostolstwa modlitwy”).

- b) aby przez łaskę uświęcającą Pan Bóg królował w sercach naszych,

- c) abyśmy po tym życiu weszli do Królestwa niebieskiego.

O Twe Królestwo: prawdy, światła, cnoty, Gdzie prysną więzy błędu i
ciemnoty, W ogniu miłości spłoną niepokoje, O to prosimy: Przyjdź
Królestwo Twoje.

(Z pieśni: „Ty, któryś słowem”).

345. O co modlimy się w trzeciej prośbie: „Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi”?

W trzeciej prośbie modlimy się, aby wszyscy ludzie tak wypełniali wolę Bożą na ziemi, jak ją wypełniają Aniołowie i Święci w niebie.

346. O co modlimy się w czwartej prośbie: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”?

W czwartej prośbie modlimy się o wszystko, czego potrzebujemy dla ciała i duszy.

347. O co modlimy się w piątej prośbie: „Odpuść nam nasze winy jako i my odpuszczamy naszym winowajcom”?

W piątej prośbie modlimy się, aby Pan Bóg tak nam odpuścił grzechy, jak i my odpuszczamy tym, którzy nas obrazili. (Przypowieść o słudze niełitościwym).

348. O co modlimy się w szóstej prośbie: „I nie wódź nas na pokuszenie”?

W szóstej prośbie modlimy się, aby nas Pan Bóg uwolnił od pokus, albo nam dopomógł do ich zwyciężenia.

Pokusa nie jest grzechem, ale zasługą, gdy ją od razu i stanowczo odrzucamy.

349. O co modlimy się w siódmej prośbie: „Ale nas zbaw ode złego”?

W siódmej prośbie modlimy się, aby nas Pan Bóg zachował od wszelkich nieszczęść, a osobliwie od grzechu i od potępienia wiecznego.

Słowo: „Amen” oznacza niech się tak stanie.

Powtórzenie Modlitwy Pańskiej innymi słowami:

Z ufnością największą modlimy się do Ciebie, Panie, Boże nasz, bo jesteś Ojcem naszym najłaskawszym, a zarazem z pokorą najgłębszą, bo jesteśmy nędznymi stworzeniami. Ty zaś jesteś Panem nieskończonego Majestatu i królujesz w niebie.

Panie, naucz nas modlić się!

Prosimy, aby wszyscy ludzie znali i czcili Najświętsze Imię Twoje!

Prosimy, aby Kościół św. katolicki szerzył się na całym świecie, abyś Ty, o Boże, królował w sercach naszych przez łaskę uświęcającą i abyśmy dostali się do Królestwa niebieskiego.

Dopomóż nam, Ojcze, abyśmy zawsze chętnie wolę Twoją spełniali tak, jak Aniołowie i Święci w niebie ją spełniają.

Udziel nam łaskawie darów doczesnych, potrzebnych dla duszy i ciała.

W duchu pokuty i żalu błagamy Cię, Ojcze, abyś nam tak odpuścił wszystkie grzechy nasze, jak i my odpuszczamy ze serca wszystkim nieprzyjaciółom naszym.

Chroń nas od pokus i okazji do grzechu i udziel łaski potrzebnej do ich zwyciężenia.

Uchroń nas od wszelkich nieszczęść, zwłaszcza od grzechu ciężkiego i od potępienia wiecznego.

Niech się stanie to, o co z ufnością największą prosimy. Panie wysłuchaj modlitwę naszą, a wołanie nasze niech do Ciebie przyjdzie.

O POZDROWIENIU ANIELSKIM

Bezpośrednio po Modlitwie Pańskiej zwyczajnie odmawiamy P o- zdrowienie Anielskie, bo po Panu Bogu w Matce Najświętszej pokładamy całą nadzieję naszą.

„Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławio- naś Ty między niewiastami i błogosławion owoc żywota Twojego, Jezus, święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen.”

350. Czyje słowa wypowiadamy w Pozdrowieniu Anielskim?

W Pozdrowieniu Anielskim wypowiadamy słowa archanioła Gabriela, słowa św. Elżbiety i słowa Kościoła.

Słowa archanioła Gabriela są: „Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami” Słowa św. Elżbiety: „błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławion owoc żywota Twojego”.

Kościół dodał: „Jezus, święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen”.

351.Co znaczą słowa: „Zdrowaś Maryjo”?

Słowa „Zdrowaś Maryjo” znaczą tyle co: „Bądź pozdrowiona”, „Witaj” Maryjo.

352.Co znaczą słowa: „Łaski pełna”?

Słowa: „Łaski pełna” znaczą, że Najświętsza Maryja Panna już od chwili Niepokalanego Poczęcia posiadała całą pełnię łaski Bożej.

353.Co znaczą słowa: „Pan z Tobą”?

Słowa „Pan z Tobą” znaczą, że Najświętsza Maryja Panna, zawsze w szczególniejszy sposób była złączona z Panem Bogiem jako Córka Boga Ojca, Matka Syna Bożego i Oblubienica Ducha świętego.Co znaczą słowa: „Pan z Tobą”?

Słowa „Pan z Tobą” znaczą, że Najświętsza Maryja Panna, zawsze w szczególniejszy sposób była złączona z Panem Bogiem jako Córka Boga Ojca, Matka Syna Bożego i Oblubienica Ducha świętego.

354.Co znaczą słowa: „błogosławionaś Ty między niewiastami”?

Słowa: „błogosławionaś Ty między niewiastami” znaczą, że Najświętsza Maryja Panna spośród wszystkich niewiast była wybrana na Matkę Syna Bożego.

355.Co znaczą słowa: „I błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus”?

Słowa „I błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus” znaczą, że Pan Jezus, Syn Najświętszej Panny, przyniósł światu błogosławieństwo i zbawienie wieczne.

356.O co prosimy w zakończeniu Pozdrowienia Anielskiego?

W zakończeniu Pozdrowienia Anielskiego prosimy, aby Matka Boska modliła się za nami we wszystkich potrzebach naszych, a osobliwie w godzinę śmierci.

Powtórzenie innymi słowami Pozdrowienia Anielskiego.

Bądź pozdrowiona o Maryjo, Gwiazdo Morza, Pani i Królowo nasza!

Bądź nam Gwiazdą Przewodnią w całym naszym życiu. Oto otrzymałaś nie tylko dla siebie, ale i dla nas więcej łask, niż Aniołowie i święci razem. Uproś nam łaski potrzebne.

Wierzę, o Maryjo, że jesteś w osobliwy sposób złączona z całą Trójcą świętą jako Córka Boga Ojca, Matka Syna Bożego i Oblubienica Ducha świętego. Spraw to, byśmy nigdy przez grzech nie odłączyli się od Pana Boga.

Błogosławiona jesteś, o Maryjo ponad wszystkie niewiasty, jakie były i będą na ziemi. Przyjmij nas w opiekę swoją.

Niech będzie błogosławiony Syn Twój, Jezus Chrystus, który przyniósł błogosławieństwo i zbawienie całemu światu.

Wierzę, o Maryjo, że jesteś prawdziwą Matką Syna Bożego i Matką naszą.

Dla grzechów naszych nie jesteśmy godni wysłuchania, ale Ty, o Matko, wstaw się za nami, a wszystko nam wyjednasz.

Módl się tedy za nami we wszystkich naszych potrzebach teraźniejszych, a osobliwie w chwili śmierci naszej.

W Tobie, o Maryjo, ufność położyliśmy: niech się spełnią, wszystkie godziwe prośby nasze. Amen.

SPOSÓB ODMAWIANIA RÓŻAŃCA

Wstęp. Zmów: Wierzę w Boga Ojca, Ojciec nasz i trzy Zdrowaś Maryjo, prosząc o pomnożenie wiary, nadziei i miłości, Chwała Ojcu (a gdy odmawiasz za zmarłych — zamiast Chwała Ojcu — Wieczny odpoczynek racz im dać Panie...).

CZĘŚĆ PIERWSZA RADOSNA

Tajemnica I. Zwiastowanie narodzenia Pana Jezusa

Rozważaj, jak archanioł Gabriel zwiastował Najświętszej Maryi- Pannie, że będzie Matką Syna Bożego, zapewniając Ją przy tym, że zostanie na zawsze czystą Dziewicą. Proś

o cnotę czystości. Ojcze nasz, 10 Zdrowaś

Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica II. Nawiedzenie św. Elżbiety

Rozważaj, jak Najświętsza Maryja Panna odbyła długą podróż, aby usłużyć św. Elżbiecie. Proś o cnotę miłości bliźniego.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica III. Narodzenie Pana Jezusa

Rozważaj, jak Dzieciątko Jezus przychodzi na świat w ubogiej stajence w Betlejem. Nie narzekaj na ubóstwo, nie zazdrość bogaczom.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica IV. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni

Rozważaj, jak Najświętsza Maryja Panna dnia czterdziestego po narodzeniu ofiaruje Bogu Dzieciątko Jezus w świątyni jerozolimskiej, aby spełnić przepis Starego Zakonu. Proś o cnotę posłuszeństwa.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica V. Znalezienie Pana Jezusa w świątyni

Rozważaj, jak Matka Boża i św. Józef po trzech dniach znajdują dwunastoletniego Zbawiciela w świątyni. Za przykładem Boskiego Zbawiciela bierz chętnie udział w nabożeństwach kościelnych.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

CZĘŚĆ DRUGA BOLESNA

Tajemnica I. Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu

Rozważaj, jak Pan Jezus trzykrotnie modlitwą przysposabia się do pojmania i gorzkiej męki. Proś o dar modlitwy nabożnej i wytrwałej.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica II. Biczowanie Pana Jezusa

Rozważaj okrutne biczowanie, które z rozkazu Piłata ponosi Pan Jezus. Przepraszaj Pana Jezusa za grzechy nieczyste i dogadzanie sobie w jedzeniu i piciu.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica III. Cierniem ukoronowanie Pana Jezusa

Rozważaj, jak żołnierze wbijają na głowę Pana Jezusa cierniową koronę, a przy tym plują nań i wyśmiewają się z Niego. Przepraszaj Jana Jezusa za pychę i pogardzanie drugimi, a proś o pokorę.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica IV. Pan Jezus niesie krzyż na Górę Kalwarię

Rozważaj, jak Pan Jezus ochotnie niósł krzyż na Górę Kalwarię, choć upadał pod ciężarem. Proś o cierpliwość w chorobach, nieszczęściach i wszelkich niepowodzeniach.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica V. Ukrzyżowanie Pana Jezusa

Rozważaj, jak Pana Jezusa do krzyża okrutnie przybito i jak Pan Jezus na krzyżu modlił się za

prześladowców swoich. Przebacжай chętnie tym, którzy cię obrazili.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu

.CZĘŚĆ TRZECIA CHWALEBNA

Tajemnica I. Zmartwychwstanie Pana Jezusa

Rozważaj, jak Pan Jezus dnia trzeciego po śmierci chwalebnie z grobu powstał. Proś o powstanie ze złych nałogów.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica II. Wniebowstąpienie Pana Jezusa

Rozważaj, jak Pan Jezus czterdziestego dnia po zmartwychwstaniu wstąpił do nieba, aby tam przygotować nam miejsce. Tak żyj, abyś tego miejsca nie utracił.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica III. Zesłanie Ducha Świętego

Rozważaj, jak dnia dziesiątego po wniebowstąpieniu zesłał Pan Jezus Ducha Świętego na Apostołów. Proś o siedem darów Ducha Świętego, zwłaszcza o męstwo w wyznawaniu wiary.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała

Ojcu. Tajemnica IV. Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny

Rozważaj, jak Najśw. Maryja Panna z duszą i ciałem przez aniołów została wzięta do nieba. Proś o szczęśliwą śmierć za przyczyną Najświętszej Maryi Panny.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

Tajemnica V. Ukoronowanie Najświętszej Maryi Panny w niebie

Rozważaj, jak Trójca Przenajświętsza ukoronowała w niebie Maryję na Królową nieba i ziemi. Proś o łaskę wytrwania w dobrym, aż do końca.

Ojcze nasz, 10 Zdrowaś Maryjo, Chwała Ojcu.

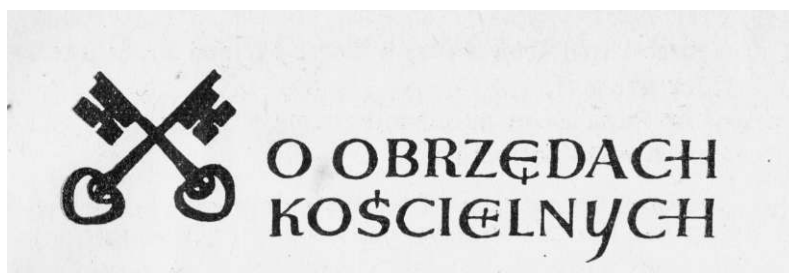
Zakończenie: Litania do Najświętszej Maryj Panny.

Pod Twoją obronę uciekamy się święta Boża Rodzicielko! Naszymi prośbami racz nie gardzić w potrzebach naszych, ale od wszelakich złych przygód racz nas zawsze wybawiać Panno chwalebna i błogosławiona! O Pani nasza! Orędowniczko nasza! Pośredniczko nasza! Pocieszycielko nasza! Z Synem Swoim nas pojednaj! Synowi Swojemu nas polecaj! Synowi Swojemu nas oddawaj.

MODLITWA DO ŚW. JÓZEFA

Do Ciebie, o św. Józefie, uciekamy się w naszej niedoli i wezwawszy pomocy Twej Najświętszej Oblubienicy, z ufnością Twojej także błagamy opieki. Prosimy Cię przez tę miłość, która Cię z Najświętszą Dziewicą Bogarodnicą łączyła i przez ojcowską Twą troskliwość, którą Dziecię Jezus otaczałeś, pokornie błagamy, abyś na dziedzictwo, które Jezus Chrystus Krwią swoją odkupił, łaskawie wejrział i byś nam dopomógł w naszych potrzebach swą potęgą i przyczyną.

Strzeż, troskliwy Strózu Najświętszej Rodziny, działaw Chrystusową: oddalaj od nas, najdroższy Opiekunie, wszelki jad błędu i zepsucia; przybądź nam łaskawie z pomocą niebiańską, najdzielniejszy nasz Obrońco, w tej walce z mocami ciemności. A jakoś niegdyś ocalił Dziecię Jezus od oczywistej zguby, tak dziś broń św. Kościół Boży od wrogich zasadzek i klęski wszelakiej. Otocz każdego z nas nieustającą opieką, abyśmy według Twego wzoru i pomocą Twoją wsparci, mogli żyć pobożnie, święcie umierać i dostąpić wiecznego szczęścia w niebie.



Przypomnij sobie obrzędy, których używał Pan Jezus przy uleczeniu głuchoniemego i ślepego od urodzenia.

360. W jakim celu ustanowił Kościół obrzędy religijne?

Kościół ustanowił obrzędy religijne w tym celu, aby one pobudzały wiernych do lepszego zrozumienia prawd wiary świętej i do gorliwego służenia Panu Bogu.

Wyjaśnienie obrzędów oraz modlitwy i pieśni pobożne znajdziemy tylko w takich książkach, które mają zatwierdzenie biskupa katolickiego.

Nabożeństwa odprawia Kościół w szatach barwy białej, czerwonej, zielonej, fioletowej i czarnej.

W kolorze białym oznaczającym radość i niewinność odprawia się nabożeństwa w święta Pana Jezusa, Matki Bożej, świętych Dziewic i Wyznawców.

W kolorze czerwonym: wyrażającym miłość i męczeństwo: w święta Zielonych Świąt i święta Męczenników.

W kolorze fioletowym przypominającym pokutę: w niedziele i dni Adwentu, Wielkiego Postu, w Suche dni i we wigilie przed uroczystościami.

W kolorze zielonym oznaczającym nadzieję zbawienia: w niedziele i dni po Trzech Królach i Zielonych Świątach, o ile nie wypadnie inne uroczyste święto.

W kolorze czarnym czyli żałobnym: w Wielki Piątek, w Dzień Zaduszny i przy nabożeństwach żałobnych za dusze zmarłych.

Ponadto w III niedzielę Adwentu i w IV niedzielę Wielkiego Postu można zamiast koloru fioletowego użyć koloru różowego, bo niedziele te mają charakter radosny ze względu na zbliżające się uroczystości Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy.

361. Na co odprawiamy procesje? Procesje odprawiamy:

a) aby przed wszystkimi wyznać wiarę i oddać publicznie cześć i uwielbienie Panu Bogu (Wjazd Pana Jezusa do Jerozolimy),

b) aby Pana Boga publicznie przepraszać za grzechy i prosić o łaski potrzebne.

Procesje z Najświętszym Sakramentem i procesje pokutne w dzień św. Marka i w Dni Krzyżowe oraz w czasie jubileuszu.

362. Dlaczego Kościół zaleca pobożne pielgrzymki?

Kościół zaleca pobożne pielgrzymki, abyśmy Pana Jezusa, Matkę Najświętszą i Świętych czcili na tych miejscach, które Pan Bóg wślawił łaskami, a nawet cudami.

(Rzym, Jerozolima, Częstochowa, Tuchów, Kalwaria, Odporyszów, Piekary, Okulice i in.).

363. Na co trzeba uważać przy odprawianiu pielgrzymek? Przy odprawianiu pielgrzymek należy uważać:

a) aby podczas pielgrzymek w y s t r z e g a ć się wszelkich grzechów,

b) aby na miejscu świętym, u celu pielgrzymki wypowiadać się, przyjąć Komunię św. i pomodlić się dla dostąpienia odpustu.

ZAKOŃCZENIE

364. Co powinniśmy czynić, aby dostać się do nieba? Aby dostać się do nieba powinniśmy:

- a) wierzyć w Pana Boga,
- b) czynić co Pan Bóg nakazuje,
- c) żyć w łączności z Panem Bogiem przez łaskę uświęcającą.

To jest cel i zadanie chrześcijanina, bo od jego spełnienia zależy cała wieczność.

„Cóż pomoże człowiekowi, choćby cały świat zyskał, a na duszy swojej szkodę poniósł” (Mk 8, 36).

Religijnym prawdziwie jest ten, kto nie tylko zna prawdy przez Pana Boga objawione, lecz wypełnia przykazania Boże i kościelne i żyje zjednoczony z Panem Bogiem przez łaskę uświęcającą.

„Oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani w serce ludzkie nie wstąpiło, co zgotował Bóg tym, którzy Go miłują” (1 Kor 2, 9).

KATECHIZM PAMIĘCIOWY

Główne prawdy wiary, które każdy katolik znać i wierzyć powinien pod utratą zbawienia:

1. Jest jeden Bóg. "
2. Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza., a za złe karze.
3. Są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch święty (Trójca Przenajświętsza).
4. Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
5. Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
6. Łaska Boska jest do zbawienia koniecznie potrzebna.

Pięć przykazań kościelnych:

1. Ustanowione przez Kościół dni święte święcić.
 2. W niedzielę i święta we Mszy św. nabożnie uczestniczyć..
 3. Posty nakazane zachowywać.
 4. Przynajmniej raz w roku spowiadać się i w czasie wielkanocnym Komunię św. przyjmować.
- W czasach zakazanych wesel i zabaw hucznych nie urządzać..

Siedem sakramentów świętych:

1. Chrzest, 2. Bierzmowanie, 3. Najświętszy Sakrament, 4. Pokuta, 5. Ostatnie namaszczenie, 6. Kapłaństwo, 7. Małżeństwo-

Trzy cnoty Boskie:

1. Wiara, 2. Nadzieja, 3. Miłość.

Cztery cnoty główne czyli kardynalne:

1. Roztropność, 2. Sprawiedliwość, 3. Wstrzemięźliwość, 4. Męstwo.

Uczynki miłosierne co do duszy:

1. Grzeszących upominać, 2. Nieumiejętnych nauczać, 3. Wątpiącym dobrze radzić, 4. Strapionych pocieszać, 5. Krzywdy cierpliwie znosić, 6. Urazy chętnie darować, 7. Modlić się za żywych i umarłych.

Uczynki miłosierne co do ciała:

1. Głodnych nakarmić, 2. Pragnących napoić, 3. Nagich przyodziać, 4. Podróżnych w dom przyjąć, 5. Więźniom pomagać, 8. Chorych odwiedzać, 7. Umarłych grzebać.

Sprawiedliwość chrześcijańska.

1. Unikaj złego, 2. Czyń dobrze, 3. Naśladuj Chrystusa Pana.

Siedem darów Ducha Świętego.

1. Dar mądrości, 2. Dar rozumu, 3. Dar rady, 4. Dar męstwa, 5. Dar umiejętności, 6. Dar pobożności, 7. Dar bojaźni Bożej.

Osiem błogosławieństw:

1. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem ich jest Królestwo niebieskie.
2. Błogosławieni cisi, albowiem oni posiadą ziemię.
3. Błogosławieni, którzy płaczą, albowiem oni będą pocieszeni.
4. Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.
- io. Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
6. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
7. Błogosławieni pokój czyniący, albowiem nazwani będą synami Bożymi.
8. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem ich jest Królestwo niebieskie.

Trzy rady ewangeliczne:

1. Dobrowolne ubóstwo, 2. Dozgonna czystość, 3. Bezwzględne posłuszeństwo przełożonemu duchownemu.

Siedem grzechów głównych:

1. Pycha, 2. Chciwość, 3. Nieczystość, 4. Zazdrość, 5. Nie- umiarkowanie w jedzeniu i picu, 6. Gniew, 7. Lenistwo.

Sześć grzechów przeciw Duchowi świętemu:

1. Grzeszyć zuchwale w nadziei miłosierdzia Bożego.
2. Rozpaczać lub wątpić o łasce i miłosierdziu Boskim.
3. Uznanej prawdzie chrześcijańskiej się sprzeciwiać.
4. Bliżniemu łaski Bożej zazdrościć.
5. Na zbawienne upomnienia mieć zatwardziałe serce.
- Pokutę i nawrócenie aż do śmierci odkładać.

Cztery grzechy o pomstę do nieba wołające:

1. Umyślne zabójstwo, 2. Grzech sodomski, 3. Krzywdzenie ubogich, wdów i sierot, 4. Zatrzymanie zapłaty za pracę.

Dziewięć grzechów cudzych:

1. Radzić do grzechu, 2. Rozkazywać drugiemu grzeszyć, 3. Zezwalać na grzech drugiego, 4. Pobudzać do grzechu, 5. Pochwalać grzech drugiego, 6. Milczeć na grzech cudzy, 7. Nie karać grzechu, 8. Pomagać do grzechu, 9. Uniewinniać grzech cudzy

Ostateczne rzeczy człowieka:

1. śmierć, 2. Sąd, 3. Niebo albo 4. Piekło

DODATEK

PRZYGOTOWANIE DO SPOWIEDZI

MODLITWA PRZED RACHUNKIEM SUMIENIA

Przyjdź Duchu Święty, oświeć mój rozum, abym sobie grzechy dokładnie przypomniał(a), wzrusz serce moje, abym za nie prawdziwie żałował(a), wzmocnij wolę moją, abym się z nich szczerze poprawił(a).

Najświętsza Maryjo Panno, Matko moja, Aniele Stróżu mój i Ty święty mój Patronie (święta moja Patronko) przyczynicie się za mną, abym się- dobrze wyspowiadał(a) i odpuszczenie grzechów otrzymał(a).

Zdrowaś Maryjo...

SPOWIEDŹ POWSZECHNA

Ja grzeszny(a) spowiadam się Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy Świętej Jedyńemu, (i Tobie Ojczy duchowny), żem zgrzeszył(a) myślą, mową, uczynkiem i zaniedbaniem dobrego, moja wina, moja wina, moja bardzo wielka wina.

RACHUNEK SUMIENIA

Gdy masz pierwszy raz iść do spowiedzi, przypomnij sobie najpierw przed ilu latami

zrobiłeś(aś) coś złego i od tej chwili przypominaj sobie grzechy. Jeśli już byłeś(aś) u spowiedzi, przypomnij sobie, kiedy ostatni raz spowiadałeś(aś) się? Czy ta spowiedź była dobra? Czyś na ostatniej spowiedzi nie zataił(a) jakiego grzechu lub nie zapomniał(a)? Czyś nadaną pokutę odprawił(a)?

Potem przypomnij sobie grzechy popełnione od ostatniej spowiedzi lub od przyjścia do rozumu. Przy grzechach ciężkich dodaj liczbę i okoliczności, które grzech zmniejszają lub powiększają.

Podany tutaj wzór przypominania sobie grzechów ma ci ułatwić, a nie zastąpić osobisty rachunek sumienia. Poza wymienionymi bowiem w podanym rachunku sumienia grzechami, których może nie popełniłeś(aś), są takie grzechy, które popełniłeś(aś), ale one nie są objęte wymienionymi pytaniami i te masz sobie przypomnieć.

Wyznaj na spowiedzi grzechy według przykazań Bożych, ale nie powtarzaj tekstu samych przykazań, bo spowiednik zna je dobrze.

Przykazania Boskie:

1. Opuszczałem(am) ranny i wieczorny pacierz? Odmawiałem(am) go z należytą uwagą? Uczyłem(am) się pilnie religii? Czytałem(am) bezbożne książki? Słuchałem(am) rozmów przeciwnych wierze? Wierzyłem(am) w gusła i zabobony? Narzekałem(am) na zarządzenia Boże? Odmawia-łem(am) uszanowania rzeczom świętym?

2. Wymawiałem(am) lekkomyślnie Imiona święte? Przysięgałem(am) fałszywie lub lekkomyślnie? Ile razy? Mówiłem(am) z nieuszanowaniem o rzeczach świętych?

3. Opuszczałem(am) z lenistwa Mszę św. w niedzielę i święta? Spóźnia-łem(am) się z lenistwa na Mszę Św.? Ile razy? Zachowywałem(am) się w kościele należycie? Może z kim rozmawiałem(am) lub rozglądałem(am) się niepotrzebnie? Czym coś ciężkiego robił(a) w niedzielę i święta? Jak długo?

4. Myślałem(am) źle o rodzicach? Źle o nich mówiłem(am)? Złego 'im życzyłem(am)? Martwiłem(am) ich swoim zachowaniem tak, że matka z mego powodu płakała? Ile razy? Byłem(am) im nieposłuszny(a)? Har- dy(a)? Przeprosilem(am) ich? Modliłem(am) się za nich?

5. Gniewałem(am) się? Źle życzyłem(am)? Chciałem(am) się zemścić? Dokuczałem(am), przezywałem(am) lub biłem(am) drugich? Namawia-łem(am) do złego? Ile razy? Dręczyłem(am) zwierzęta? Szkodziłem(am) sobie umyślnie na zdrowiu? Pałiłem(am) tytoń? Piłem(am) trunki? Jak często? Ile razy?

6.i 9. Zabawiałem(am) się dobrowolnie myślami nieskromnymi? Ile razy? Spoglądałem(am) na rzeczy nieskromne lub na obrazki z upodobaniem? He razy? Czyniłem(am) sam(a) lub z innymi co nieskromnego? Ile razy? Pisałem(am), czytałem(am) lub rysowałem(am) coś nieskromnego? itp. Ile razy? Czytałem(am) pisma lub książki nieskromne? Jakie?

7.i 10. Brałem(am) rodzicom bez ich wiedzy? Co? Ile razy? Wziąłem(am) coś komu innemu? Co? Wyrządziłem(am) szkodę w ogrodzie lub polu? Popsułem(am) coś umyślnie?. Zatrzymałem(am) znalezione rzeczy po to, by ich potem nie oddać? Pragnąłem(am) albo nawet usiłowałem(am) w nieuczciwy sposób cudzą rzecz nabyć?

8. Kłamałem(am)? Zaskodziłem(am) komu przez kłamstwo? Obmawia- iem(am)? Naprawiłem(am) obmowy? Oczerniałem(am)? Odwołałem(am) oszczerstwa? Posądziałem(am) lekkomyślnie?

Przykazania kościelne:

Jadłem(am) z łakomstwa w dni postne mięso? Ile razy? Starałem(am) się zachować nakazany post?

Grzechy główne:

Pyszniłem(am) się z urody, z ubioru, ze stanu lub majątku rodziców? Byłem(am) skąpy(a) dla rodzeństwa i dla ubogich? Byłem(am) zazdro- sny(a)? Za dużo jadłem(am) lub piłem(am)? Ile i jak często? Łatwo się niecierpliwiałem(am) Byłem(am) leniwy(a) do pracy? Z lenistwa nie poszedłem (poszłam) do szkoły? Ile razy? Byłem(am) w szkole roztargniony(a), nie uważałem(am)? Uczyłem(am) się lekcji szkolnych niedbale?

Odpowiedz sobie na pytanie: który grzech najczęściej i najchętniej po- pełniałeś(aś)?

MODLITWA O SZCZERY ŻAL ZA GRZECZY

Najświętsza Maryjo Panno uproś mi żal za grzechy!
Jezu, zmyj moje grzechy Krwią Twoją Przenajświętszą!
Boże, bądź miłościw grzesznej duszy mojej!

Przeczytaj przynajmniej jedną pobudkę do żalu w ten sposób, byś po każdej kropce lub średniku zatrzymał(a) się na chwilę. Zakończ aktem żalu doskonałego.

Pobudka I (do żalu wystarczającego).

Wspomnę sobie, na jakie to kary zasłużyłem(am) sobie przez grzechy w tym i przyszłym życiu. Przez jeden grzech (pierworodny) przyszło na świat tyle chorób, cierpień, nieszczęść i śmierć. Za jeden grzech myślą popełniony zamienił Pan Bóg aniołów w szatanów i odrzucił od siebie na wieki, już tyle tysięcy lat cierpią oni straszne męki w piekle i nigdy cierpieć nie przestaną... A ileż to ludzi nieszczęsnych traci niebo... cierpi (jak ów bogacz ewangeliczny) „straszne męki w ogniu” bez nadziei, by się to kiedyś skończyło... Ileż to znów dusz za bardzo lekkie grzechy nie może wejść do nieba i cierpi katusze w czyśćcu... Śmiercią ukarał Pan Bóg prostą ciekawość żony Lota — chwilowe wahanie się Mojżesza...

Poznaję stąd, jak wielkim złem jest grzech, jak bardzo znieważa Najwyższego Pana nieba i ziemi, skoro Pan Bóg, który nigdy nad miarę nie karze, bo jest najsprawiedliwszy i najlepszy, przecież tak strasznie musi za grzechy karać.

Przypomnę sobie, dla jakich to rzeczy odważyłem(am) się przestępować prawo Boże. Czy nie dła głupstw?... I gdzie byłbym (byłabym) teraz, gdybym umarł(a) w tych grzechach? A dlaczego mnie Pan Bóg trzyma przy życiu? Dlaczego tylu innych ludzi pomarło w tym czasie, a ja nie umarłem(am)? Dlatego, bo mię Pan Bóg kocha i nie chce mej zguby, kocha mnie więcej niż ojciec i matka rodzona. Jakże nie mam dziękować za to serdecznie najmiłosierniejszemu Panu Bogu? Jakże nie przepraszać Go szczerze za grzechy i nie przyrzec Mu, że już Go nigdy nie obrazę dobrowolnie i że będę się wystrzegał(a) tego grzechu... nałogowego i innych grzechów.

Pobudka II (do żalu doskonałego).

Wspomnę, jak bardzo mnie umiłował Bóg, Pan nieba i ziemi i jak wielkie wyświadcza mi dobrodziejstwa. Jeszcze mnie nie było na świecie, a On już naprzód przygotował mi miejsce w niebie i zapewnił, że mnie bardziej kocha niż moja matka. „Azali może matka zapomnieć niemowlęcia swego, aby się nie ulitowała nad nim? A chociażby ona zapomniała, Ja jednak o tobie nie zapomnę” mówi Pan Bóg przez Proroka. I dał mi Pan Bóg wszystko, co mam dobrego, a dał, jak Ojciec najdobrotliwszy. Dał mi rodziców, zdrowie, rozum, pamięć i dobre zmysły, dał mi Chrzest święty i świętego Anioła Stróża i daje mi Samego Siebie już tu na ziemi w Komunii św. a w niebie na zawsze!...

Czymże sobie zasłużyłem(am) na tyle miłości u tego Króla królów? Jak się za nią odpłacam największemu Dobroczyńcy mojemu? Prawdziwie, choćby Pan Bóg nigdy nie karał za grzechy, to dla samej miłości i wdzięczności powinienem (powinnam) być (a) jak najwierniej służyć temu Ojcu najlepszemu. Tymczasem odpłacałem(am) Mu się nieraz grzechami, a więc tą jedyną na świecie rzeczą, która Go nieskończenie znieważa... Jak mogłem(am) tego, czym mnie Pan Bóg obdarzył, używać ku znieważaniu Boga? O, żałuję serdecznie, Boże mój i chcę naprawić tę niewdzięczność całym życiem, a przede wszystkim unikać będę odtąd starannie okazji do złego, a szczególnie tych..., które mnie już nieraz do grzechu przywiodły.

Akt miłości. Akt żalu.

Pobudka III (do żalu doskonałego).

Spojrzę na krzyż.

Wisi tam Pan Jezus cały pokrwawiony i skatowany i cierpi niewymowne męki... Za kogo?... Za mnie. Za moje grzechy chce Zbawiciel odpokutować, bo chce, abym nie cierpiał(a) strasznych kar sprawiedliwości Bożej, bo mnie kocha nad miarę, bo mnie chce zbawić na wieki.

Przypatrzę Mu się dobrze! Cierpi, pokutuje za mnie... a ja tak mało pokutuję i ciągle w te same grzechy wpadam... Nikt by mi takiego postępowania nie darował, ale Pan Jezus gotów mi przebaczyć i modli się za mnie z krzyża: „Ojciec odpuść mu (jej), bo on (ona) nie wie, co czyni”. Wylał Pan Jezus za mnie Krew swoją do ostatniej kropelki i da mi przebaczenie, bo patrzy na mnie z krzyża pełen litości i dobroci i o jedno prosi: „Synu (córkę) idź, a nie grzesz więcej!” „Już odtąd Mnie nie krzyżuj w sercu twoim”.

Z serdecznym żalem upadnę do stóp Zbawiciela mego i obejmując Jego krzyż przyrzeknę i przysięgnę życie moje całkiem odmienić, na żadne ludzkie względy nie zważać i niczego nie zaniedbywać, byle wytrwać w dobrym do końca. A patrząc na cierpienia konającego na krzyżu Zbawiciela, sercem skruszonym mówić do Niego będę:

AKT ŻALU

Żałuję z całego serca, o Boże mój, za wszystkie grzechy moje, bo przez nie zasłużyłem(am) na sprawiedliwą karę Twoją. Ale bardziej jeszcze żałuję dlatego, że obraziłem(am) Ciebie, Ojca mego najlepszego, niepomny(a) na niezliczone dobrodziejstwa Twoje, na gorzką mękę i śmierć Syna Twego i Jego Krew Najświętszą za mnie przelaną. Przebacz mi, Ojczy najlaskawszy, bo pragnę szczerze się poprawić i odtąd wiernie Ci służyć. Boże, bądź miłościw grzesznej duszy mojej. Maryjo, Ucieczko grzesznych, módl się za nami.

MINISTRANTURA

Na wstępie ministrant powinien zbadać, czy ampułki z winem i wodą, ręczniczek i dzwonek są na swoim miejscu przy ołtarzu.

Następnie ministrant pomaga kapłanowi przy ubieraniu się. Wychodząc z zakrystii wraz z kapłanem kłania się krzyżowi. Ministrant idzie przed kapłanem, trzymając mszał na lewej ręce i zadzwoni raz, dwa lub trzy razy. Staje przed ołtarzem po prawej stronie kapłana, oddaje pokłon krzyżowi, lub przyklęka, (choćby kapłan tylko pochylił głowę) to samo czyr¹ na środku stopni ile razy przechodził jednej strony ołtarza na drugą.

Gdy idzie do ołtarza, odbiera biret od kapłana, ale nie kładzie go na mszał. Kładzie mszał na stronie Lekcji, a sam przyklęka na stopniu ołta- Tza po stronie Ewangelii ze złożonymi rękami. Gdy kapłan schodzi ze stopni ołtarza, ministrant wstaje i klęka przed stopniami, żegna się wraz z kapłanem i odpowiada wyraźnie, wszystko co jest naznaczone zgłoską M.

Po łacinie:

Wymawia się po polsku

K. In nomine i Patris et Filii f et	K. In nomine t Patris et Filii f et
Spiritus t Sancti. Amen.	Spiritus t Sankti. Amen.
K. Introibo ad altare Dei.	K. Introibo ad altare Dei.
M. Ad Deum, qui laetificat iuven-	M. Ad Deum, kwi letifikat juwen-
tutem meam.	tutem meam.

(Psalm 42 zawarty między gwiazdkami opuszcza się przy Mszy świętej żałobnej).

*

*

K. Iudica me... erue me.	K. Iudica me... erue me.
M. Quia Tu es Deus fortitudo mea;	M. Kwija tu es Deus fortitudo mea;
quare me repulisti et quare tri-	Kware me repulisti et kware
stis incedo dum affligit me ini-	tristis incedo, dum afligit me
micus?	inimikus?

K. Emitte... in tabernacula tua. K. Emitte... in tabernakula tua.

M. Et introibo ad altare Dei, ad	M. Et mtroibo ad altare Dei, acf
Deum, qui laetificat iuventutem	Deum, kwi le.tifikat juwentutem
meam.	meam.

K. Confitebor Tibi... quare contur-	K. Konfitebor Tibi... kware kontur-
bas me?	bas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc	M. Spera in Deo, kwoniam adhuk
confitebor illi, salutare vultus	konfitebor illi, salutare wultus
mei et Deus meus.	mei et Deus meus.

K. Gloria Patri et Filio et Spiritui	K. Gloria Patri et Filio et Spiritui
Sancto.	Sankto.

M. Sicut erat in principio et nunc	M. Sikut erat in principio et mmk: et semper et in saecula
saeculo-	et semper et in sekula sekulorum. Amen. rum. Amen.

K. Introibo ad altare Dei. K. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat iuven-	M. Ad Deum, kwi letifikat juwentutem meam.	tutem meam.'
-----------------------------------	--	--------------

K. Adiutorium nostrum in nomine	K. Adjutorium nostrum in nomine
Domini.	Domini.

M. żegna się równocześnie z kapłanem, mówiąc:

M. Qui fecit coelum et terram.	M. Kwi fecit celum et terram.
--------------------------------	-------------------------------

K. Confiteor Deo omnipotenti... ad K. Konfiteor Deo omnipotenti... ad Dominum, Deum nostrum. Dominum Deum nostrum.

M. głęboko nachylony mówi:

M. Confiteor Deo omnipotenti, bea-M. Konfiteor Deo omnipotenti, be-tae Mariae semper Virgini, bea-ate Marie semper Wirgini, beato to Michaeli Archangelo, beato Michaeli Archangelo, beato Jo- Ioanni Baptistae, sanctis Aposto-anni Baptiste, sanktis Apostolis lis Petro et Paulo, omnibus San-Petro et Paulo, omnibus Sanktis, tis et tibi Pater, quia peccavi et tibi Pater kwija pekkawi ni- nimis cogitatione, verbo et ope-mis kogitacjone, werbo et opere: re: mea culpa, mea culpa, mea mea kulpa, mea kulpa, mea ma- maxima culpa! (*bijąc się trzyksima kulpa! (bijąc się trzy razy- razy w piersi).* Ideo precor bea- w piersi). Ideo prekor beatam tam Mariam semper Virginem, Mariam, semper Wirginem, be- beatum Michaellem Archange- atum Michaellem Archangelum, lum, beatum Ioannem Bapti- beatum Joannem Baptistam, san- stam, sanctos Apostolos Petrumktos Apostolos Petrum et Pau-et Paulum, omnes Sanctos et te lum, omnes Sanktos et te Pater, Pater, orare pro me ad Dorni- orare pro me ad Dominum, De- num Deum nostrum.um nostrum. *K. Misereatur... ad vitam aeternam. K. Mizereatur... ad witam eternam...*

M. podnosi głowę M. Amen. M. Amen.

K. Indulgentiam, absolutionem... K. Indulgentiam, absoluc jonem.... miserieors Dominus. mizerikors Dominus.

M. żegna się równocześnie z kapłanem

M. Amen. M. Amen.

K. nieco pochylony

K. Deus, Tu conrersus, vivificabis K. Deus, Tu konwersus, uñwifika- nos. bis nos.

M. schyla się nieco

M. Et plebs tua laetabitur in te. M. Et plebs tua letabitur in te.

K. Ostende nobis Domine miseri- K. Ostende nobis Domine miseri- cordiam tuam. kordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis. M. Et salutare tuum da nobis.

K. Domine exaudi orationem me- K. Domine egzaudi oracjonem meam. am.

M. Et clamor meus ad te veniat. M. Et klamor meus ad te weniat.

M. podnosi się z nachylenia

K. Dominus vobiscum. K. Dominus wobiskum.

M. Et cum spiritu tuo. M. Et kum spiritu tuo.

Teraz kapłan przystępuje do samego ołtarza, a ministrant wstaje i klęka na najniższym stopniu. Następujące wezwania odmawia na przemian z księdzem. Pierwsza i ostatnia odpowiedź ministranta jest: Kyrie eleison,, a druga i trzecia: Chryste eleison.

K. Kyrie eleison. K. Kyrie elejzon.

M. Kyrie eleison. M. Kyrie elejzon.

K. Kyrie eleison. K. Kyrie elejzon.

M. Christe eleison. M. Christe elejzon.

K. Christe eleison. K. Christe elejzon.

M. Christe eleison. M. Christe elejzon.

K. Kyrie eleison. K. 'Kyrie elejzon.

M. Kyrie eleison. M. Kyrie elejzon.

K. Kyrie eleison. K. Kyrie elejzon.

Następnie kapłan śpiewa lub odmawia „Gloria in excelsis Deo” etc. a później obróciwszy się do ludu mówi:

K. *Dominus vobiscum.* K. *Dominus vobiscum.*
M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.
K. *Per omnia saecula saeculorum.* K. *Per omnia saecula saeculorum.* M. Amen. M. Amen.

Po kolekcie (lub kolektach) następuje Lekcja czyli Epistoła. — Gdy kapłan daje znak ręką, że skończył Epistolę: M. Deo gratias. M. Deo gratias.

M. powstaje, przechodzi na stronę Lekcji i czeka, aż kapłan skończy odmawiać Graduał. Potem przenosi Mszał na róg Ewangelii. K. *Dominus vobiscum.* K. *Dominus vobiscum.*

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.
K. *Sequentia Sancti Evangelii se-* K. *Sekwencja Sankti Ewangelii se-*
cundum... *kundum...*

M. Gloria Tibi, Domine. M. Gloria Tibi, Domine.

M. żegna się równocześnie trzema małymi krzyżami: na czole, na ustach i na piersiach i przechodzi na stronę Lekcji. Gdy kapłan skończy Ewangelię, ministrant mówi:

Nl. Laus Tibi Christe. M. Laus Tibi Christe.

M. klęka na stopniu Po Ewangelii albo po „Credo” (Wierzę): K.

Dominus vobiscum. K. *Dominus vobiscum.*

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.

Kapłan czyta Ofertorium, następnie podnosi patenę z Hostią na Ofiarowanie, ministrant dzwoni raz, a potem stawia tackę z ampułkami na rogu ołtarza po stronie Epistoły. Po ofiarowaniu kielicha z winem polewa kapłanowi palce wodą, podaje ręczniczek do otarcia rąk i potem kładzie go nie na ołtarzu lecz na boku. Wraca na swoje miejsce po stronie Epistoły. Gdy kapłan obróciwszy się do ludu mówi: „Orate fratres” (Módlcie się bracia), odpowiada M.:

M. Suscipiat Dominus sacrificium M. Suscipiat Dominus sakrificjum de manibus tuis ad laudem et de manibus tuis ad laudem et

gloriam nominis sui, ad utilita- gloriam nominis, sui, ad utilita- tem quoque nostram, totiusque tem kwok we nostram, tociusque

Ecclesiae suae sanctae. Eklezje sue sankte.

Po skończonych modlitwach cichych, czyli Sekretach, zaczyna kapłan Prefację:

K. *Per omnia saecula saeculorum.* K. *Per omnia sekula sekulorum.* M. Amen. M. Amen.

κ. *Dominus vobiscum.* K. *Dominus vobiscum.*

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.

κ. *Sursum corda.* K. *Sursum corda.*

M. Habemus ad Dominum. M. Habemus ad Dominum.

K. *Gratias agamus Domino Deo no-* K. *Gracias agamus Domino Deo*
stro. *nostro.*

M. Dignum et iustum est. M. Dignum et iustum est.

Gdy kapłan po skończonej Prefacji nachyla się i mówi: „Sanctus, Sanctus” (Święty), ministrant dzwoni trzy razy po trzykroć. Gdy kapłan po cichych modlitwach wyciera palce w korporał, by wziąć do rąk Hostię, ministrant raz dzwoni dla zwrócenia uwagi wiernych na zbliżające się Przeistoczenie. Podczas Poniesienia Hostii Przenajświętszej dzwoni: raz, gdy kapłan przyklęka przed Podniesieniem; w chwili Podniesienia trzy razy krótko i raz dłużej, gdy kapłan po Podniesieniu przyklęka. Podobnie przy Podniesieniu kielicha też dzwoni po trzykroć. Gdy kapłan po kilku cichych modlitwach Hostią Przenajświętszą czyni nad kielichem znaki krzyża św. ministrant dzwoni jak na Sanctus. Jest to tzw. Małe Podniesienie. Potem kapłan mówi: κ. *Per omnia saecula saeculorum.* K. *Per omnia sekula sekulorum.* M. Amen. M. Amen.

„Oremus” i „Pater noster” (Ojcze nasz):

κ. *Et ne nos inducas in tentatio-* κ. *Et ne nos inducas in tentatio-*
nem. *nem.*

M. Sed libera nos a malo. M. Sed libera nos a malo.

Złamawszy nad kielichem Hostię Przenajświętszą kapłan mówi: K. *Per omnia saecula saeculorum.* K. *Per omnia sekula sekulorum.* M. Amen. M. Amen.

Wpuszczając część Hostii św. do kielicha kapłan mówi: K. *Pax Domini sit semper vobis-* K. *Paks Domini sit semper vobis-*
cum. *kum.*

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.

Po „Agnus Dei” (Baranku Boży) i 3 modlitwach przed Komunią św. kapłan trzymając w lewej ręce patenę i obydwie części Hostii Przenajśw. nachylony, bije się trzykroć w piersi i mówi:

„Domine, non sum dignus”. (Panie, nie jestem godzien). Ministrant dzwoni trzy razy. — Następnie Komunia św. kapłana i wiernych. Po Komunii św. nalewa ministrant kapłanowi wina do kielicha, a potem winem i wodą polewa palce kapłana. — Następnie przenosi Mszał na róg Epistoły i stawia go prosto (nie ukośnie).

Po odmówieniu krótkiej modlitwy z Mszału (Communio) wraca kapłan na środek.

K. Dominus vobiscum. K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo. Następnie mówi kapłan: „Oremus” i odmawia modlitwy kościelne (Post-communio) podobne do Kolekt i Sekret.

K. Per omnia saecula saeculorum. K. Per omnia secula seculorum. M. Amen. M.

Amen. K. Dominus vobiscum. K. Dominus vobiscum. M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo. K. Ite missa est (albo Benedicamus K. Ite missa est (albo Benedika-

Domino, albo Requiescant ininus Domino, albo Rekwieskant pace we Mszach żałobnych). in pace we Mszach żałobnych). M. Deo gratias. (Przez cały tydzień M. Deo gratias. (Przez cały tydzień Wielkiej Nocy: De gratias. Alle- Wielkiej Nocy: Deo gratias. Al- luja, Alleluja. — We Mszy ż- leluja. Alleluja. — We Mszy żałobnej mówi siej: Amen). łobnej mówi sit}: Amen). K. Benedicat vos omnipotens Deus K.

Benedikat vos omnipotens De- Pater et Filius et Spiritus San- us Pater et Filius et Spiritus ctus. Sanktus. M. Amen. M. Amen.

Jeżeli kapłan zostawił Mszał otwarty, ministrant go przenosi wraz z podstawką. Na błogosławieństwo ministrant klęczy na środku i żegna się.

Podczas ostatniej Ewangelii ministrant stoi po stronie Lekcji i żegna się jak na początku pierwszej Ewangelii.

K. Dominus vobiscum. K. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo. M. Et cum spiritu tuo.

K. Initium sancti Evangelii... K. Inicjum sankti Ewangelii...

M. Gloria Tibi, Domine. M. Gloria Tibi, Dobmine.

Przy końcu ostatniej Ewangelii ministrant klęka wraz z kapłanem, a za chwilę odpowiada:
M. Deo gratias. M. Deo gratias.

Po Mszy św. cichej podaje kapłanowi formularz modlitw (3 Zdrowaś. Maryja itd.). Gdy kapłan ma odejść od ołtarza ministrant bierze Mszał i biret, przyklęka jak na początku, podaje biret z ręki (nie z Mszału), idzie przed kapłanem z oczyma spuszczoneymi i wraca do zakrystii. Tam klania się krzyżowi i kapłanowi, kładzie Mszał na swym miejscu i w razie potrzeby pomaga kapłanowi przy składaniu szat liturgicznych. Przed wyjściem z kościoła dziękuje Panu Jezusowi, że mu pozwolił służyć przy Najświętszej Ofierze.